„KOLEJARZ"

Kalendarz

na rok

1902

ROCZNIK I. Cena K 1·20.

KRAKÓW

Nakładem wydawnictwa „Kolejarza".

Nowa Drukarnia Jagiellońska w Krakowie
pod zarządem L. K. Górskiego.

„KOLEJARZ"

ORGAN KOLEJARZY GALICYJSKICH

wychodzi w Krakowie każdego 1 i 15 miesiąca pod redakcyą

WIKTORA BACHOWSKIEGO.

Prenumerata kosztuje:

rocznie	. .	K 6·—
półrocznie	.	„ 3·—
kwartalnie	.	„ 1·50

Członkowie organizacyi otrzymują „Kolejarza" pocztą bezpłatnie

Adres: Szczepan Kurowski, Mikołajska 9.

STYCZEŃ

Henwar, Januarius, Jänner, ma dni 31.

Dni	tygod.	Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie
1	Ś	**Nowy Rok.** Fulgen.	19 Wonyfatia
2	C	Makarego aleks. op.	20 Ihnatyja
3	P	Genowefy panny	21 Jułyanny mucz.
4	S	Tytusa bisk. w.	22 Anastazyi
5	N	**2 po Boż. Nar.** Tel.	23 **4 Adw.** 10 mucz.
6	P	**Trzech Króli**	24 *Wig. do Rożd.*
7	W	Juliana męcz.	25 **Rożdest. Chryst.**
8	Ś	Seweryn ów bisk. i op.	26 **Sobor Bohorod.**
9	C	Marcellina bis.	27 **Stefana mucz.**
10	P	Wilhelma bis.	28 2000 Mucz.
11	S	Hygina pap. m.	29 14000 Młada ńciw
12	N	**I po 3 Kr.** Tatyany	30 **I po Rożd.** Anys.
13	P	Leoncyusza bisk.	31 Mełanyi prepod.
14	W	Hilarego b. w., Fel.	1 **Henwar 1902**
15	Ś	Pawła I pustelnika	2 Sylwestra
16	C	Marcella pap. męcz.	3 Małachyja pr.
17	P	Antoniego opata	4 Sobor 70 Apost.
18	S	Katedry ś. Piotra	5 Fteopemta
19	N	**2 po 3 Kr.** *Im. Jez.*	6 **Bohojawłenye H.**
20	P	Fabiana i Sebast.	7 Sobor S. Joanna
21	W	Agnieszki p. m.	8 Heorhia pr.
22	Ś	Wincentego i Anast.	9 Połyjewkta
23	C	*Zaślubienie N. P. M.*	10 Hryhorya
24	P	Tymoteusza bis. m.	11 Fteodozya pr.
25	S	Nawrócenie ś. Paw.	12 Tatianny mucz.
26	N	**Starozapustna** Polik	13 **I po B.** Jermyła
27	P	Jana Chryzostoma	14 SS. Otec w Syn.
28	W	Agnieszki p. m.	15 Pawła Ftew.
29	Ś	Franciszka Salezego	16 Petra Weryhy
30	C	Martyny p. m.	17 Antonya weł.
31	P	Piotra Nolasco w.	18 Aftanazya pr.

Turnus w styczniu.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

LUTY

Fewral, Februarius, Februar, ma dni 28.

Dni tygod.		Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie
1	S	Brygidy panny	19 Makarya
2	N	**Mięsopost. NMP. Gr.**	20 **2 po B.** Jenft.
3	P	Błażeja bisk. męcz.	21 Maxyma prepod.
4	W	Ansgarego bis. wyz.	22 Tymofteja ap.
5	Ś	Agaty p. męcz.	23 Kłymenta jep.
6	C	Doroty p. męcz.	24 Xenyi prep.
7	P	Romualda opata	25 Hryhorya
8	S	Jana z Mathy w.	26 Ksenofonta
9	N	**Zapustna.** Apolonii	27 **3 po B.** Jana Ch.
10	P	Scholastyki panny	28 Jefrema prepod.
11	W	Kalocera bisk. w.	29 Ihnatya mucz.
12	Ś	*Popielec.* Eulalii p.	30 **Trech Świat.**
13	C	Juliana m. i Kat.	31 Kyra i Joana
14	P	Walentyna kapł. m.	1 **Fewr.** Tryfona
15	S	Faustyna i Jowity	2 **Strytenie Hosp.**
16	N	**I Postu.** Julianny p.	3 **4 po B.** Symeona
17	P	Sylwina bis.	4 Izydora prepod.
18	W	Symeona bis. męcz.	5 Ahaftyi mucz.
19	Ś	Gabina kapł. męcz.	6 Wukoła
20	C	Leona i Eucher. b.	7 Parftenija
21	P	Jędrzeja Boboli m.	8 Fteodora M.
22	S	Katedry ś. Piotra	9 Nykyfora M.
23	N	**2 Pos.** Piotra Dam.	10 **5 po B.** Charł.
24	P	Macieja apost.	11 Własya jepisk.
25	W	Zygfryda b. w.	12 Mełetya arch.
26	Ś	Aleks. b. i Wikt. w.	13 Martyniana
27	C	Leandra b. i Bald.	14 Kiryła
28	P	Romana opata.	15 Onysyma

Turnus w lutym.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28				

MARZEC

Mart, Martius, März, ma dni 31.

Dni tygod.		Święta rzymsko-katolickie	Święta greoko-katolickie
1	S	Albina bis. wyzn.	16 Pamfytyja M.
2	N	**3 Post.** Heleny ces.	17 **6 po B. Miasop.**
3	P	Kunegundy panny	18 Lwa Papy Rym.
4	W	Kazimierza wyzn.	19 Archyppa apost.
5	Ś	Przen. ś. Wacława	20 Lwa episkopa
6	C	Kolety panny	21 Tymofteja prep.
7	P	Tomasza z Akwinu	22 S. S. Mucz. w E.
8	S	Jana Bożego wyzn.	23 Połykarpa jep. m.
9	N	**4 Post.** Franciszki	24 **7 po B. Syrop.**
10	P	40 męczenników	25 *Pist Wełyki* Tar.
11	W	Konstantyna wyzn.	26 Porfyrya archiep.
12	Ś	Grzegorza W. p. w.	27 Prokopia arch.
13	C	Nicefora bisk.	28 Wasyłyia prep.
14	P	Matyldy wd.	1 **Mart.** Jewdokii
15	S	Klemensa Maryi H.	2 Fteodota mucz.
16	N	**5 Post.** Heriberta	3 **I Wstupna.** Jewtr.
17	P	Patrycego b. w.	4 Harasyma prep.
18	W	Gabryela arch.	5 Konona mucz.
19	Ś	*Józefa Obl. N. M. P.*	6 SS. 42 muczen.
20	C	Kutberta bisk.	7 Wasyłyia mucz.
21	P	N. M. P. Bolesnej	8 Fteofyłaka
22	S	Katarzyny szwed. w.	9 SS. 40 Muczen.
23	N	**6 Post.** Wiktoryana	10 **2 Pistu.** Kondrat.
24	P	Symeona męcz	11 Sofronia prepod.
25	W	Ireneusza bisk. w.	12 Fteofana prepod.
26	Ś	Emanuela męcz.	13 Nikyfora patr.
27	C	*Wielki.* Jana z Dam.	14 Wenedykta pr.
28	P	*Wielki.* Jana z Kap.	15 Ahapia mucz.
29	S	*Wielka.* Eustazego	16 Sawyna mucz.
30	N	**Wielkanoc**	17 **3 Pistu.** Alexia
31	P	**Poniedz. Wielkan.**	18 Kyryłła archiep.

Turnus w marcu.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

KWIECIEŃ

Apriłły, Aprillis, April, ma dni 30.

Dni tygod.		Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie
1	W	Hugona bisk. w.	19 Chrysanfta m.
2	Ś	Franciszka z Pauli	20 Prepod. Otec.
3	C	Ryszarda b. w.	21 Jakowa prepod.
4	P	Izydora b. w. d. K.	22 Wasyłyia j.
5	S	Wincentego Ferrer.	23 Nykona prepod.
6	N	**Przewodnia.** Julian.	24 **4 Pistu.** Zachar.
7	P	**Zwiastowanie NMP.**	25 **Błachowiszcze.**
8	W	Dyonizego bisk.	26 Sobor Hawryiła
9	Ś	Maryi Kleofasowej	27 Matrony mucz.
10	C	Ezechiela proroka	28 Iłariona prepod.
11	P	Leona pap. wyzn.	29 Marka pr.
12	S	Juliusza pap.	30 Joanna Listwycz.
13	N	**2 po Wielk.** Gr. Chr.	31 **5 Pistu.** Ipatya j.
14	P	Justyna męcz.	1 **Aprieł.** Maryi J.
15	W	Bazylissy i Anast.	2 Tyta prepod.
16	Ś	Turybiusza b. w.	3 Nykyty
17	C	Anicela pap. męcz.	4 Josyfa prepod.
18	P	Apolloniusza męcz.	5 Fteodyła m.
19	S	Leona IX pap. w.	6 Jewtychia
20	N	**3 po Wielk.** Op. ś. J.	7 Hrehoria p.
21	P	Anzelma b. w.	8 Irodiona apost.
22	W	Sotera i Gaja p. m.	9 Jewpsychia jep.
23	Ś	Wojciecha b. m.	10 Terentia mucz.
24	C	Fidelisa męcz.	11 Antypy jepisk.
25	P	Marka ewang.	12 **Piatok wełyki**
26	S	Kleta i Marcellina	13 Artemona jep.
27	N	**4 po Wielk.** Anast.	14 **N. Woskres.**
28	P	Pawła od krzyża w.	15 **Pon. świtły**
29	W	Piotra męcz.	16 **Wt. świtły**
30	Ś	Katarzyny ze Sienny	17 Andronika

Turnus w kwietniu.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		

MAJ

Maj, Majus, Mai, ma dni 31.

Dni tygod.		Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie
1	C	Filipa i Jakóba ap.	18 Joanna prepod.
2	P	Atanazego i Zygm.	19 Joanna Weł.
3	S	*Znalezienie ś. Krz.*	20 Fteodora prepod.
4	N	**5 po Wielk.** Floryan.	21 **I po W.** Januaria
5	P	Piusa V p. *Dni krzyż.*	22 Fteodora Sykeota
6	W	Jana w ol. *Dni krzyż.*	23 Heorhia mucz.
7	Ś	Flawii D. *Dni krzyż.*	24 Sawwy mucz.
8	C	**Wniebowstąpienie P.**	25 Marka Jewanh.
9	P	**Stanisława b. m.**	26 Wasyłya mucz.
10	S	Antonina b. w.	27 Symeona jep.
11	N	**6 po Wielk.** Franc.	28 **2 po W.** Jasona
12	P	Nereusza, Achil.	29 Dewiat muczen.
13	W	Serwacego b. w.	30 Jakowa proroka
14	Ś	Bonifacego m.	1 **Mai.** Jeremii pr.
15	C	Zofii i 3 córek	2 Aftanasya Weł.
16	P	Jana **N**epomucena	3 Tymoftea m.
17	S	Paschalisa Baylon	4 Pełahyi mucz.
18	N	**Zielone Świątki**	5 **3 po W.** Iryny
19	P	**Świąteczny**, Piotra	6 Jowa Prawedn.
20	W	Bernardyna Sienn.	7 Wospom. Kresta
21	Ś	*Suchedni.* Heleny k.	8 Joanna Bohosł.
22	C	Julii p. męcz.	9 Pren. M. Nykoł.
23	P	*Suchedni.* Dezyder.	10 Symona Ap.
24	S	*Suchedni.* Joanny w.	11 Mokia mucz.
25	N	**I po św. Trójcy**	12 **4 po W.** Jepyf.
26	P	Filipa Neri w.	13 Hłykeryi mucz.
27	W	Wielebnego Bedy w.	14 Isydora m.
28	Ś	Augustyna b. w.	15 Pachomya Weł.
29	C	**Boże Ciało.**	16 Fteodora prepod.
30	P	Feliksa p. m.	17 Andronika
31	S	Anieli Merici p.	18 Fteodora prepod.

Turnus w maju.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

CZERWIEC

Junyi, Junius, Juni, ma dni 30.

Dni tygod.		Święta	
		rzymsko-katolickie	grecko-katolickie
1	N	**2 po Św.** Jakóba	19 **5 po W.** Patryk.
2	P	Marcellina i Piotra	20 Ftałatea mucz.
3	W	Erazma b. w.	21 Konstantyna i J.
4	Ś	Franciszka Carracc.	22 Wasyłyia mucz.
5	C	Bonifacego b. m.	23 **Wozn. Hosp.**
6	P	Serca Jez. Norberta	24 Symeona
7	S	Roberta opata	25 Tretye Ob.
8	N	**3 po Św.** Medarda	26 **6 po W.** Karpa
9	P	Pryma i Felicyana	27 Fteraponta jep.
10	W	Małgorzaty kr. wd.	28 Nykyty prepod.
11	Ś	Bernaby ap.	29 Fteodosyi mucz.
12	C	Eschila b. m.	30 Isaaka prepod.
13	P	Antoniego w.	31 Jermia apost.
14	S	Bazylego b. w.	1 **Ijun.** Justyna m.
15	N	**4 po Św.** Wita	2 **Sosz. ś. Ducha**
16	P	Jolenty wd.	3 **SSS. Trójcy**
17	W	Adolfa bisk.	4 Mytrofana
18	Ś	Marka i Marceliana	5 Doroftea jep. m
19	C	Julianny Falconieri	6 Wyssariona pr.
20	P	Sylweryusza p. m.	7 *Post. do Pet.*
21	S	Alojzego Gonzagi	8 Fteodora mucz.
22	N	**5 po Św.** Paulina	9 **I po S.** Kyryła
23	P	Agrippiny p. m.	10 Tymoftea jep.
24	W	Narodzenie ś. Jana	11 Warftołomea ap.
25	Ś	Wilhelma wyzn.	12 Onufrya prepod.
26	C	Jana i Pawła mm.	13 **Tyło Chryst.** Myt.
27	P	Władysława kr. w.	14 Jełyssea p.
28	S	Leona II p. w.	15 Amosa proroka
29	N	**6 po Św.** Piotra i P.	16 **2 po S.** Tychona
30	P	Emiliany i Lucyny	17 Manuiła mucz.

Turnus w sierpniu.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

WRZESIEŃ

Septemwryj, Septembris, September, ma dni 30.

Dni tygod.		Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie
1	P	Idziego opata	19 Andrea mucz.
2	W	Stefana kr. w.	20 Samuiła proroka
3	Ś	Serapii, Eufemii	21 Ftaddea apost.
4	C	Rozalii panny	22 Ahaftonyka m.
5	P	Wawrzyńca, Just.	23 Łuppa m.
6	S	Zacharyasza pror.	24 Jewtychia mucz.
7	N	**16 po Św.** Reginy p.	25 **12 po S.** Warft.
8	P	**Narodzenie NMP.**	26 Adryana m.
9	W	Gorgoniusza m.	27 Pimena prepod,
10	Ś	Mikołaja z Tolent.	28 Moysea muryna
11	C	Prota i Hyacynta	29 Usikn. Hław. I.
12	P	Gwidona wyzn.	30 Alexandra
13	S	Amata kapł. i opata	31 Położ. Poi.
14	N	**17 po Św.** *Podwyż.*	1 **Sentiabr.** Sym.
15	P	Nikodema kapł. m.	2 Mamanta mucz.
16	W	Korneliusza p. i C.	3 Auftyma mucz.
17	Ś	*Suchedni.* Wyc. bl.	4 Wawyły Swiasz.
18	C	Józefa z Kopertyna	5 Zacharyi proroka
19	P	*Suchedni.* Januarego	6 Cud. s. Mych.
20	S	*Suchedni.* Eustach.	7 Zozonta mucz.
21	N	**18 po Św.** Mateusza	8 **14 po S. Rożd. B.**
22	P	Maurycego i tow.	9 Joakima i Anny
23	W	Lina p. m. i Tekli	10 Mynodory prep.
24	Ś	NMP. od wyzwol.	11 Fteodory prepod.
25	C	Władysława z Giel.	12 Awtenoma mucz.
26	P	Cypryana i Justyny	13 Kornyła mucz.
27	S	Przen. ś. Stanisł.	14 **Wozdwyż. S. Kr.**
28	N	**19 po Św.** Wacława	15 **15 po S.** Nykity
29	P	Michała archanioła	16 Josafata archiep.
30	W	Hieronima w.	17 Sofii mucz.

Turnus w wrześniu.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		

PAŹDZIERNIK

Oktowryj, Octobris, October, ma dni 31.

Dni tygod.		Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie
1	Ś	Remigiusza b. w.	18 Jewmenia prep.
2	C	Aniołów Stróżów	19 Trofyma mucz.
3	P	Kandyda męcz.	20 Jewstafya
4	S	Franciszka Seraf.	21 Kindrata apost.
5	N	**20 po Św.** NMP. R.	22 **16 po S.** Foky m.
6	P	Brunona wyzn.	23 Zaczat. ś. Joanna
7	W	Birgitty wd.	24 Ftekły mucz.
8	Ś	Symeona starca	25 Jewfrosini prep.
9	C	Dyonizego b. Rust.	26 **Joanna Bohosław**
10	P	Franciszka Borgias.	27 Kałystrata
11	S	Zenajdy i Filonilli	28 Charytona pr.
12	N	**21 po Św.** Wincent.	29 **17 po Sw.** Kyr.
13	P	Edwarda kr. w.	30 Hryhorya mucz.
14	W	Kaliksta p. m.	1 **Octiab. Pok. Pr. B.**
15	Ś	Teresy p. i Jadwigi	2 Kypryana jep.
16	C	Gallusa opata	3 Dyonysya mucz.
17	P	Jędrzeja z Krety m.	4 Jeroftea jep.
18	S	Łukasza ewang.	5 Charytyny mucz.
19	N	**22 po Św.** Jana K.	6 **18 po S.** Ftomy
20	P	Marty i Sauli p. m.	7 Sergya i Wakha
21	W	Hilaryana op. Ursz.	8 Pełahyi prepod.
22	Ś	Korduli męcz.	9 Jakowa apost.
23	C	Piotra Pascharyusza	10 Jewłampya m.
24	P	Rafała archan.	11 Fyłypa ap.
25	S	Chryzanta i Dargi	12 Prowa mucz.
26	N	**23 po Św.** Ewarysta	13 **19 po S.** Karpa
27	P	Frumencyusza b. m.	14 Nazarya mucz.
28	W	Szymona i Judy	15 Jewtymya prep.
29	Ś	Narcyssa b. w.	16 Łonhyna mucz.
30	C	Serapiona b.	17 Osyi proroka
31	P	Kwinktyna męcz.	18 Łuki jew. ap.

Turnus w czerwcu.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		

LIPIEC

Lułyi, Julius, Juli, Heumonat, ma dni 31.

Dni tygod.		Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie
1	W	Aarona arcykapłana	18 Łeontia mucz.
2	Ś	*Nawiedzenie NMP.*	19 Judy Ftad. ap.
3	C	Heliodora i Anatol.	20 Meftodea jep. m.
4	P	Józefa Kalasantego	21 Julyana mucz.
5	S	Antoniego Maryi Z.	22 Jewsewya jep. m.
6	N	**7 po Św.** Ezajasza	23 **3 po S.** Ahryp.
7	P	Cyrylla i Metodego	24 Joanna Krest.
8	W	Elżbiety kr. wd.	25 Fewronyi prep.
9	Ś	śś. Patronów Szwec.	26 Dawyda prepod.
10	C	7 Braci m., Rufiny	27 Sampsona prep.
11	P	Piusa I p. m.	28 Kyra i Joanna
12	S	Jana Gwalberta op.	29 **Petra i Pawła ap.**
13	N	**8 po Św.** Jana z D.	30 **4 po S.** SS. 12 Ap.
14	P	Bonawentury b. w.	1 **Ijul.** Kosmy i D.
15	W	Rozesłanie Apostoł.	2 Położ. Ryzy Pr.
16	Ś	*N. M. P. Szkaplerz.*	3 Jakynfta mucz.
17	C	Aleksego w.	4 Andreia archiep.
18	P	Szymona z Lipnicy	5 Aftanasia Afr.
19	S	Wincentego a Paulo	6 Sysoa prepod.
20	N	**9 po Św.** Czesława	7 **5 po S.** Ftomy
21	P	Praksedy p.	8 Prokopya mucz.
22	W	Maryi Magdaleny	9 Pankratya j. m.
23	Ś	Apollinarego m.	10 45 Muczen.
24	C	Chrystyny p. m.	11 Jewfymyi mrcz.
25	P	Jakóba apostoła	12 Prokta mucz.
26	S	Anny Matki NMP.	13 Hawryiła arch.
27	N	**10 po Św.** Kuneg.	14 **6 po S.** Akyły
28	P	Botwida m.	15 Kyryka mucz.
29	W	Olawa kr. m. Marty	16 Aftynohema jep.
30	S	Abdona i Sennena	17 Maryny mucz.
31	C	Ignacego Lojoli w.	18 Jemyłyana mucz.

Turnus w lipcu.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

SIERPIEŃ

Awhust, Augustus, August, ma dni 31.

Dni tygod.		Święta rzymsko-katolickie	Święta greoko-katolickie
1	P	Piotra w okowach	19 Makryny pr.
2	S	*NMP. Anielskiej*	20 Iłyi proroka
3	N	**11 po Św.** Znal. ś. Sz.	21 **7 po S.** Symeona
4	P	Dominika wyzn.	22 Maryi Mahdał.
5	W	*NMP. Śnieżnej*	23 Trofyma mucz.
6	Ś	*Przemienienie Pańsk.*	24 Chrystyny mucz.
7	C	Kajetana w. Donata	25 Uspen. S. Anny
8	P	Cyryaka, Larga	26 Jermołaja m.
9	S	Romana m.	27 Pantalcimona
10	N	**12 po Św.** Wawrz.	28 **8 po S.** Prochora
11	P	Tyburcego i Zuzan.	29 Kałłynyka mucz.
12	W	Klary panny	30 Syły apost.
13	Ś	Hipolita i Kassyana	31 Jowdokima
14	C	Euzebiusza w.	1 **Awhust.** Proisch.
15	P	**Wniebowzięcie NMP.**	2 Stefana mucz.
16	S	Rocha wyzn.	3 Isaakya prepod.
17	N	**13 po Św.** Jacka O.	4 **9 po S.** Sed. Ot.
18	P	Agapita męcz.	5 Jewsychnyia m.
19	W	Magnusa bis. męcz.	6 **Preobraż. Hosp.**
20	Ś	Bernarda op. wyzn.	7 Demetrya prep.
21	C	Joanny Franciszki	8 Jemełyana jep.
22	P	Tymoteusza, Hip.	9 Maftya ap.
23	S	Filipa Beniti w.	10 Ławrentya mucz.
24	N	**14 po Św.** Bartłom.	11 **10 po S.** Jewpła
25	P	Ludwika kr. wyz.	12 Fotya mucz.
26	W	Zefiryna p. m.	13 Maxyma prepod.
27	Ś	Przen. ś. Kazimierza	14 Michea proroka
28	C	Augustyna b. w.	15 **Uspenye Pr. Boh.**
29	P	Ścięcie ś. Jana Ch.	16 Neruk. Obr.
30	S	Róży limańskiej p.	17 Myrona mucz.
31	N	**15 po Św.** Joachima	18 **11 po S.** Flora

Turnus w grudniu.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		

Wskazówki
dla kierowników stacyj płatniczych.

Wpisowe dla nowowstępujących członków wynosi 50 h.

Wkładka miesięczna 80 h.

Aparat manipalacyjny składa się:

1) **z księgi członków**
2) **z bloku wpisowego**
3) **z bloku wkładkowego**
4) **z księgi kasowej**
5) **z książek legitymacyjnych.**

Zgłaszającego się członka należy najpierw wpisać do **księgi członków**, wypełniając następujące rubryki:

1) numer porządkowy
2) Imię i nazwisko
3) zawód
4) miejscowość, w której pracuje
5) datę wstąpienia
6) zapłacone wpisowe
7) zapłacone wkładki.

Poczem należy wystawić kartę wpisową (**blok wpisowy**), następnie wypełnić legitymacyę według

odnośnych rubryk, w końcu wypełnić kartę z bloku wkładkowego.

Blok wkładkowy składa się z trzech części (trzech kuponów). Pierwszy kupon od strony lewej zostaje kierownikowi jako dowód kontrolny, środkowy kupon doręcza się członkowi, jako dowód zapłaconej wkładki, trzeci zaś kupon, na podstawie którego otrzymuje członek pismo, odsyła się do sekretaryatu.

Jeżeli członek pragnie pobierać polskie pismo, na kuponie nic się nie znaczy, jeżeli zaś niemieckie, znaczy się niebieskim ołówkiem **E**, jeżeli czeskie **Z**. Karty na pisma niemieckie i czeskie, z podaniem dokładnego adresu, należy natychmiast wysyłać do sekretaryatu, nie czekając na koniec miesiąca.

Do sekretaryatu odsyłać należy:

1) karty wpisowe
2) karty wkładkowe
3) wpisowe całe (50 h)
4) po 59 halerzy z każdej wkładki.

21 halerzy z każdej wkładki zostaje stacyi na lokalne potrzeby.

Rachunek winien być zrobiony najdalej do 20 każdego miesiąca.

Rachunek winien zawierać:

1) ilość wpisowego
2) ilość wkładek
3) ilość Eisenbahnera
4) ilość Železniczego zrizenca
5) ilość Kolejarza.

Naprzykład:

10 wpisowych à 50	. . . . . .	5·00
168 wkładek à 16	. . . .	16·88
5 Eisenbahnera à 40	. . . . .	2·00
	Centrala	23·88
163 fund. pras. Kolejarza à 40		65·20
Komisya zawodowa 168 × 3 =		5·04
	razem	94·12

Książkę kasową należy również w powyższy sposób prowadzić.

W dochodzie wykazać należy:

1) ilość wpisowego
2) ilość wkładek
3) nadzwyczajne dochody.

W rozchodzie:

1) Centralę
2) Kolejarza
3) Komisyę zawodową
4) utrzymanie lokalu
5) prenumeratę pism
6) nadzwyczajne wydatki

Kierownik stacyi jest mężem zaufania organizacyi przez jego ręce przechodzić powinny wszelkie pisma do sekretaryatu.

O każdym nieszczęśliwym wypadku w stacyi, bez względu, czy wypadek dotknął członka lub nieczłonka, winien kierownik stacyi płatniczej umyślnym drukiem zawiadomić sekretaryat, jak również znosić się we wszystkich okolicznościach, odnoszących się do organizacyi.

Turnus w październiku.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

LISTOPAD

Nojemwryj, Novembris, November, ma dni 30.

Dni	tygod.	Święta rzymsko-katolickie		Święta grecko-katolickie
1	S	**Wszystkich Swiętych**	19	Joiła proroka
2	N	**24 po Sw.** Eustach.	20	**20 po S.** Artemia
3	P	*Dzień zaduszny*	21	Iłariona prepod.
4	W	Karola Borromeusza	22	Awerkia jepisk.
5	Ś	Zacharyasza i Elżb.	23	Jakowa apost.
6	C	Leonarda wyzn.	24	Arefty mucz.
7	P	Willibrorda biskupa	25	Markiana m.
8	S	Sewera, Seweryana	26	**Demetrya mucz.**
9	N	**25 po Św.** Op. NMP.	27	**21 po S.** Nestora
10	P	Jędrzeja z Avellin.	28	Terentia mucz.
11	W	Marcina b. w.	29	Anastasyi mucz.
12	Ś	5 braci męcz.	30	Zynowia mucz.
13	C	Dydaka wyzn.	31	Stachya apost.
14	P	Jozafata bis. męcz.	1	**Nojabr.** Kos. i D.
15	S	Gertrudy panny	2	**Josafata arch. m.**
16	N	**26 po Św.** Stanisł.	3	**22 po S.** Akeps.
17	P	Salomei panny	4	Joannyka prep.
18	W	Poświęcenie bazyl.	5	Hałaktyona m.
19	Ś	Elżbiety wdowy	6	Pawła archiep.
20	C	Feliksa de Valois w.	7	MM. 33 w Mełyty
21	P	*Ofiarowanie NMP.*	8	**Mychaiła archan.**
22	S	Cecylii p. męcz.	9	Onysyfora mucz.
23	N	**27 po Św.** Klemensa	10	**23 po S.** Szesty
24	P	Jana od Krzyża w.	11	Myny mucz.
25	W	Katarzyny p. męcz.	12	Joanna Myłost.
26	Ś	Sylwestra op. w.	13	Joanna Złatoust.
27	C	Wirgiliusza b. w.	14	Fyłypa apost.
28	P	Grzegorza III p. w.	15	Hurya i Sam.
29	S	Saturnina męcz.	16	Matftea Jewanh.
30	N	**I Adw.** Jędrzeja ap.	17	**24 po S.** Hryh.

Turnus w listopadzie.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		

GRUDZIEŃ

Dekemwryj, Decembris, Dezember, ma dni 31.

Dni tygod.		Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie
1	P	Eligiusza b.	18 Płatona mucz.
2	W	Bibiany p. m.	19 Awdya pror.
3	Ś	Franciszka Ksawer.	20 Prokła i Hryh.
4	C	Barbary p. męcz.	21 **Wchod. Pr. Boh.**
5	P	Sabby opata	22 Fyłymona ap.
6	S	Mikołaja b. w.	23 Amfyłochya jep.
7	N	**2 Adw.** Ambrożego	24 **25 po S.** Jekat.
8	P	**Niepok. Pocz. NMP.**	25 Kłymenta papy
9	W	Leokadyi i Waleryi	26 Ałypya prepod.
10	Ś	*NMP. Loretańskiej*	27 Jakowa mucz.
11	C	Damaza I p. w.	28 Stefana mucz.
12	P	Epimacha i Aleks.	29 Paramona m.
13	S	Łucyi p. Męczen.	30 Andrea apost.
14	N	**3 Adw.** Nikazyusza	1 **Dekabr. I Adw.**
15	P	Ireneusza i tow.	2 Awwakuma pr.
16	W	Euzebiusza b. m.	3 Sofonia proroka
17	Ś	*Suchedni.* Łazarza	4 Warwary mucz.
18	C	Ocz. B. Nar. prz. NP.	5 Sawwy Oswiasz.
19	P	*Suchedni,* Tymoteus.	6 **Nykołaja jepis.**
20	S	*Suchedni.* Zenona	7 Amrosia jepisk.
21	N	**4 Adw.** Tomasza	8 **2 Adw.** Patapia
22	P	Zenona m.	9 **Zaczat. Bohorod.**
23	W	Wiktoryi p. m.	10 Myny Jermoh.
24	Ś	Adama i Ewy *Wig.*	11 Danyiła Stołpn.
25	C	**Boże Narodzenie**	12 Spyridona jepis.
26	P	**Szczepana I męcz.**	13 Ewstratia jep.
27	S	Jana apost.	14 Ftyrsa mucz.
28	N	**I po B. N.** Młodzian.	15 **3 Adw.** Jełewt.
29	P	Tomasza bis. wyzn.	16 Ahhea proroka
30	W	Dawida króla	17 Danyiła pror.
31	Ś	Sylwestra pap. w.	18 Sewastyana m.

Kolejarze a socyalizm.

Czy człowiek odziany w mundur z gwiazdkami może być naprawdę socyalistą? Nim odpowiemy na to pytanie, postawmy drugie, albo odrazu dwa inne pytania. Czy ten człowiek potrzebuje jeść, pić, spać, mieszkać jak inni ludzie? A dalej czy człowiek ten może się zachwycać poezyą Mickiewicza, geniuszem Tołstoja lub Zoli? — Na te pytania odpowiedzieć już łatwiej nieco i żaden najsurowszy pasza dyrekcyjny nie odpowie na nie przecząco.

Ale ten sam pasza odpowie też z świętem oburzeniem, że mundurowa jednostka nie może być nigdy socyalistą.

Dlaczego?

Bo socyalizm sprzeciwia się rządowi, a mundurowy człowiek żyje z pensyi rządu i temu rządowi wierność zaprzysiągł na całe życie.

Gdyby tak było, to w Niemczech lub w Rosyi żaden urzędnik nie śmiałby być Polakiem, bo tam Polacy zwalczają rząd jak najzacięciej! Przecież i u nas przed kilkudziesięciu laty były podobne stosunki, a mieliśmy urzędników Polaków i świat ich potem niezmiernie za ich odwagę chwalił i...

Dlaczegóżby tylko socyalistą być nie wolno w mundurze? Czy dlatego, że socyalizm znosi prywatną własność fabryk, maszyn i ziemi, a zastąpić ją chce uporządkowaną własnością społeczną? Ależ w takim razie każdy kolejarz musiałby obowiązkowo być socyalistą, bo koleje są przeważnie upaństwowione i znajdują się pod najściślejszą kontrolą społeczną. Nawet najbogatszy dyrektor nie ma na własność ani jednej maszyny, ani jednego wagonu... Wszystko to wspólne, na pół socyalistyczne!

Już widzimy, jak zimny pot oblewa wysokich dygnitarzy...

Ale jeszcze daleko do rzeczywistej obawy, że w biurach dyrekcyi kolejowych będą zasiadali sami „czerwoni" towarzysze. Sprawa ma się wogóle nieco inaczej.

Wszystkie owe pojęcia „rządu" jako czegoś wrogiego społeczeństwu są bardzo stare i płyną z dwóch źródeł. Albo rząd jest obcy i najezdniczy, albo jest wyłącznie w ręku swojej, bliskiej klasy panującej. W wielu krajach jest jedna i druga odmiana w połączeniu; przykładem choćby Galicya.

W każdym razie pojęcia rządu, a społeczeństwa, są to jeszcze dzisiaj rzeczy obce, a w bardzo wielu wypadkach wrogie i przeciwstawne. I inaczej być nie może, dopóki rząd jako siła, nie będzie wypływem woli zjednoczonego społeczeństwa, które nie jest podzielone na klasy. Może to nastąpić je-

dnak dopiero wtedy, **gdy nie będzie klas**, tj. gdy całe społeczeństwo będzie złożone z pracowników, niezależnych od niczego innego, jak od swej pracy i od woli społeczeństwa, którego są cząstką równouprawnioną.

Wówczas też nie będzie „polityki“, takiej jaka jest dzisiaj, gdzie jedna klasa myśli, jakby ujarzmić drugą, a druga jakby wybić się z pod jarzma pierwszej.

Ba! odpowiedzą na to: Ale dopóki ta walka klas istnieje, dopóty nie wolno kolejarzom do niej się mięszać, bo oni stoją na służbie rządu, a rząd jest ramieniem klasy posiadającej. Więc niby miałoby z tego wynikać, że ciężko pracujący kolejarz ma swoich braci własnych zwalczać, a popierać klasę obcą mu i co najmniej obojętną.

Mogłoby to być, gdyby kolejarz umundurowany, nie był równocześnie członkiem społeczeństwa, gdyby jego ciało nie potrzebowało wygód, uznanych dokoła niego, a duch dał się zamknąć w pragmatyce i regulaminach. Ale nikt jeszcze mundurem nie zamknął ani potrzeb ducha ani ciała; żaden rząd na świecie nie nakrył społeczeństwa, lecz zawsze był od niego zależnym i prędzej czy później musiał go słuchać i jego wolą się kierować.

Umundurowany sługa, robotnik, czy urzędnik kolejowy pozostaje zatem dalej cząstką swego narodu i musi słuchać głosu „**ducha czasu**“ jak się zazwyczaj mówi.

A cóż ten „duch czasu“ powiada?

Oto nic innego, jak właśnie żądają socyaliści. Poszanowania ludzkiej pracy, skrócenia czasu pracy, wyższej zapłaty za pracę, opieki nad chorym, nad inwalidem, nad starcem, kobietą i dzieckiem, to wszystko mówi się i pisze dziś całkiem głośno, czy to się rządowi podoba czy nie.

Dlaczegóżby tylko kolejarz miał pozostać tępym i nierozumnym „sługą“, coś w rodzaju umundurowanego lokaja, któremu nie wolno własnego sądu bez pozwolenia pańskiego wypowiedzieć? Dlaczego kolejarz ma być gorszym od krawca lub szewca lub ubogiego chłopa na wsi?

Przecie samo państwo nie żąda od niego sprzedaży swojego sumienia i swoich myśli lub uczuć. Konstytucya zabezpiecza każdemu obywatelowi prawo do swoich własnych politycznych czy społecznych przekonań i poglądów.

Ktoby to prawo w błoto rzucał dla przypodobania się komu, ten by tak wyglądał, jak niewolnik, który raz wyzwolony z łańcucha, wrócił i sam łańcuch nosił dla przypodobania się swemu nadzorcy.

To może zrobić nawet stu niewolników, ale nikt ich za to nie będzie uważał za bohaterów; owszem wolny człowiek z pogardą popatrzy na tych nędzarzy, którzy bez łańcucha żyć nie potrafią...

Ale — powiadają na to — socyaliści łamią dzisiejsze ustawy, a tego nie wolno. Jeżeli tak, to mamy prokuratorye i sądy, ażeby takiego socyalistę zamknąć i karać na równi z innymi. Dobrzeby nawet było, żeby nietylko socyalistów, ale i arystokraków zamykano, jeżeli ci przekraczają ustawy i np. okradają kasy publiczne...

Ustawa karna ani nie zabiła, ani nie zabije socyalizmu; może być ona zła lub dobra, to jednak kryminałem żadnego społeczeństwa niktby nie utrzymał i nie obronił.

Jeszcze ostatni zarzut powiada, że socyaliści składają się z ludzi niezadowolonych, biednych, przygnębionych, a tymczasem kolejarzom jest tak dobrze na świecie, że niczego im więcej do szczęścia nie trzeba.

Ha! na to nie potrzebujemy niczego odpowiadać. Komu przy kolei tak dobrze, że nie potrzebuje żadnych zmian na lepsze, kto serce i umysł zaspokoił pragmatyką, a rodzinę wychował dobrze i zdrowo i rozumnie przy pomocy tylko swej pensyi, kogo wreszcie sprawy jego braci nie obchodzą, ten chyba socyalistą nie będzie, bo ma byt dla siebie i swoich tak zabezpieczony, że niczego mu więcej nie trzeba.

Ciekawiśmy tylko, czy dużo takich szczęśliwców dzisiaj znajdzie i czy będą oni tak samo szczęśliwi i zadowoleni n. p. za lat dziesięć!

Nie sztuka śmiać się z socyalizmu, kiedy

się jest sytym, albo tak tępym, że się go nie rozumie; rozumny człowiek nie zadowolni się frazesem służalczym, nie plunie na myśl, co prowadzi za sobą całe miliony ludzi, pcha do reform, do trudów i pracy, o jakiej dawniej świat nie słyszał.

Dlatego i wśród kolejarzy są socyaliści już nie odosobnieni jednostkami, ale tysiącami dzielnych ludzi zorganizowanych i z pewnością nie na szkodę państwu, które zechce być sprawiedliwem.

Ignacy Daszyński.

Przegląd ruchu organizacyjnego kolejarzy w Europie.

Nie bez interesu zapewne czytelnicy nasi przerzucą tych kilka kartek, aby porównać i poznać jak stoją sprawy naszego zawodu w Europie w ogóle, jakich środków i walk podejmują się nasi zagraniczni koledzy, celem zdobycia praw przynależnych naszej pracy.

Jednostką taktyczną nowoczesnych walk społecznych jest na zasadzie prawa koalicyi organizacya w ogóle, a organizacya zawodowa w szczególności.

Organizacya robotnicza nie jest — jak wmawiają w siebie i w drugich starają się wmówić nasi burżoazyjni przeciwnicy — wypływem siły woli kilku zręcznych i rzutkich agitatorów, gdyż na zręczności, a zwłaszcza środkach agitacyjnych i im nie brakuje. Przeciwnie, pod tym względem przewyższają oni nas o całe niebo, proletaryusz bowiem agituje wyłącznie tylko słowem, siłą prawdy i zasad, podczas gdy przeciwnikom naszym stoi do dyspozycyi cały administracyjny aparat państwowy z wojskiem, policyą i sądownictwem, z amboną, konfesyonałem i szkołą, a w końcu kupami złota celem zarzucenia i przydeptania każdej kiełkującej idei.

Jeżeli więc różne, a między niemi kolejarskie organizacye powstały, żyją i potężnieją, to jest to tylko wypływem głębokiego psychicznego usposobienia mas ludowych, ugruntowanego na ekonomicznych stosunkach obecnej kapitalistycznej epoki dziejowej.

Kapitalizm nowożytny stworzył stosunki ekonomiczne zakuwające miliony proletaryatu w bezwzględną zależność od garstki bogaczów, nie zdających sobie często nawet sprawy z nielogiczności ich stanu posiadania, jako też ogromu nieszczęść i cierpień, jakie ludzkość ma im do zawdzięczenia. Ale i cierpienie ma swoje granice, bo w końcu ujarzmiona praca upomniała się o swe prawa, występując ze swemi roszczeniami w obec świata jako „Socyalna demokracya“.

Walka ciągnie się już długie lata, a proletaryat stopniowo i systematycznie zrywa krępujące go okowy i przekonywuje bałamucony świat burżoazyjny, że nie jest owym strasznym krwiożerczym, czerwonym upiorem, którym mógł się stać bez oświaty i organizacyi, bo wolny i szczęśliwy proletaryat nie jest strasznym w myśl zdania filozofa:

„Vor dem Sklaven der die Kette bricht,
Vor dem freien Manne erzittre nicht!“ *)

Te same przyczyny‘ zawsze te same skutki wywołują, jest to nieubłagane prawo natury,

---

*) Przed niewolnikiem zrywającym okowy, przed wolnym człowiekiem, nie drżyj z obawy.

według którego organizacye kolejarskie powstały najpierwej tam, gdzie najpierwej koleje pobudowano, a rozwój ich dotrzymywał kroku rozwojowi kapitalistycznego kolejnictwa.

Kolebką kolejnictwa jest Anglia, dlatego i szkic nasz historyczny od kraju tego rozpoczynamy:

„Zjednoczony związek angielskich i irlandzkich kolejarzy“ (Amalgamated Society of Railway Servants of England, Ireland, Scotland and Wales) założony w r. 1872 liczy obecnie 62.023 członków w 628 grupach miejscowych. Dochody jego z wkładek członków wynosiły w 1900 r. 74,218 funtów szterlingów, czyli 1,484.360 koron. Związek ten przeprowadził kilkanaście strejków z dobrym skutkiem i posiada olbrzymi majątek. Organem jego jest „Railway Review“ (przegląd kolejowy) którego redaktor Fred Maddison był członkiem parlamentu angielskiego, w r. 1900 wybranym został do parlamentu generalny sekretarz tego związku Ryszard Bell.

Z rozwojem organizacyi postępuje także i poprawa płac personalu na wszystkich kolejach, i tak porównując stosunki ruchowe 26 głównych angielskich linij kolejowych otrzymujemy następujące cyfry:

W roku	Pociągi przebiegły mil osiowych (Achsenmeilen)	Płace personalu wynosiły koron	Gdy ruch wzmógł się o	Płace postąpiły o
1898	353,871.000	467,120.000	—	—
1899	369.811.000	497,220.000	4·3%	6%
1900	374,440.000	518,020.000	1·2%	4%

W ogóle w przeciągu ostatnich trzech lat podczas gdy ruch kolejowy w Anglii podniósł się o 3·67%, to w tym samym czasie płace kolejarzy, dzięki ich organizacyi podniosły się o 9·8%.

Francuski związek kolejarzy liczył z początkiem 1899 roku, 58.000 członków, na czele jego stał Guerard, zwolennik powszechnego strejku światowego. W r. 1901 została przyjętą przez senat francuski „ustawa ochronna dla personalu kolejowego" tak zwana „lex Berteaux", której główne postanowienia skierowane są przeciw nadmiernemu wyzyskowi czasu pracy, przyczem 10 godzinny czas pracy jako maksymalny czas zatrudnienia w zasadzie został przyjętym i tylko na wypadek mobilizacyi ustawa powyższa traci swą moc obowiązującą. Personal zorganizowany jest jednak niezadowolony z tej ustawy, pozostawia ona bowiem jeszcze wiele furtek do nadużyć. Tegoroczny kongres francuskich kolejarzy (1901) uchwalił w końcu przystąpienie do „międzynarodowego związku robotników zakładów transportowych".

„Centralny związek personalu szwajcarskich instytucyj transportowych" jest najsilniejszą organizacyą w Szwajcaryi. Kierownikiem jego jest wszechstronnie zasłużony dr. Sourbek. Związek ten przeprowadził szczęśliwie przed czteroma laty strejk na kolei północno-zachodniej, ma sprężystą organizacyę i wydaje dobrze redagowane pismo zawodowe.

Silnym związkiem jest „Lega dei ferovieri italieni“ we Włoszech, (liga włoskich kolejarzy) kierownikiem związku jest Nufri z Turynu.

W Niemczech reprezentacyą interesów zorganizowanych kolejarzy jest: „Verband der Eisenbahner Deutschlands“ z siedzibą w Hamburgu i organem zawodowym „Weckruf der Eisenbahner“. Związek ten jest przedmiotem natarczywych prześladowań ze strony pruskiego rządu i konkurencyi klerykalnych organizacyj, mimo to z każdym rokiem coraz pomyślniej się rozwija, aczkolwiek silną przeszkodą jest separatyzm terytoryalny, mający swe źródło w historycznym składzie dzisiejszego państwa niemieckiego.

Holenderska organizacya kolejarzy nosi nazwę: „Nederlandsche Vereenigung van Spoorcn Tramwegpersoneel“, wydaje własny organ zawodowy a kierownikiem jej jest J. Ondegest. Organizacya ta liczy dopiero rok istnienia, a mimo to jak na mały ten kraik, równający się zaledwie kilku powiatom Galicyi, już 2308 członków liczy. Duch organizacyjny został nieco osłabiony przez wojnę transwalską, gdyż wielu Holendrów wydalonych przez Anglików z kolei transwalskich i przylądkowych, wróciwszy do kraju robi konkurencyę miejscowym funkcyonaryuszom.

W Szwecyi jest obecnie dwie organizacye kolejarzy, a mianowicie: organizacya funkcyonaryuszy prywatnych i organizacya funkcyo-

naryuszy panstwowych kolei, jednakże zlanie się tych obydwu towarzystw w jedno zorganizowane ciało, jest tylko kwestyą najbliższej przyszłości, albowiem na kongresie w Sztokholmie dnia 15 kwietnia 1901 r. zjednoczenie takie zostało postanowionem i tylko ze względów taktycznych do sposobniejszej chwili odłożonem.

Norwegska organizacya zdąża konsekwentnie do skrócenia czasu pracy na zasadzie 8 godzinnej pracy w całej służbie kolejowej, dotychczasowe zaś jej zabiegi zostały nadspodziewanem zwycięstwem uwieńczone, albowiem w warsztatach kolei państwowych, począwszy od dnia 1 stycznia 1901 r. liczba godzin tygodniowej pracy na 53 ustanowioną została.

Hiszpania ten nieszczęśliwy kraj toczony przez klerykalizm, oprócz zamieszek politycznej natury, był także widownią w ubiegłym roku kilku udałych strejków kolejarskich. Niestety brak sprężystego kierownictwa i karnej organizacyi nie dozwoliły strejków tych należycie wyzyskać. Kardynalnym błędem było to, że reprezentanci strejkujących w chwili pertraktacyi nie mieli żadnego programu i przedłożyli niedołężnie sformułowane żądania personalu, mimo to strejki zakończyły się zwycięstwem o tyle, o ile skromne postulata na nazwę zdobyczy zasługują.

W Austryi, — ze wszystkich dotychczasowych generalnych dyrektorów i ministrów

najgorszego, — na personalu ciąży od lat 4-ch ręka ministra Witteka. A przecież w pierwszych chwilach jego rządów, personal obdarzał go niemal bezgranicznem zaufaniem, uważał go za wybawcę z gutenbergowskiej niewoli, do tego stopnia, że na najjaskrawsze błędy oczy przymykano, przypisując je niezdolności albo złośliwości jego urzędników.

Zaufanie nikło jednak stopniowo, gdy owoce „socyalnej polityki“ wittekowskiej poczęły dojrzewać. Niewprowadzona dotychczas w życie regulacya czasu pracy, nowa pragmatyka, regulacya płac, zamachy na pobory niestałe, wprowadzenie rezerwowej armii robotniczej w skład personalu, prowizoryczna służba, w końcu rządy na mocy § 14 przekonały personal kim jest minister Wittek. Tajemne okólniki przekonały nas w końcu, że ten „socyalny polityk“ jest wrogiem organizacyi i socyalnej demokracyi, a w celu nadzorowania politycznych przekonań w kolejnictwie państwowem, system policyjny zaprowadził. Wprawdzie minister Wittek zaprzeczał wiadomości i wspólnictwa w tych wszystkich nieczystych sprawach, ale faktu istnienia tychże dopiero pod jego rządami, nikt zaprzeczyć nie jest w stanie.

Od czasu pamiętnej mowy tow. dra Ellenbogena, wypowiedzianej w parlamencie austryackim dnia 14 marca 1901 r. dał się zauważyć jakiś względny spokój i niby tolerancya przekonań politycznych kolejarzy. Czy ta

zmiana postępowania jest udaną, pozorną, czy też jest rzeczywistym pierwszym krokiem na drodze poprawy, trudno w to uwierzyć na razie, zresztą jest to dla nas rzeczą obojętną, albowiem organizacya nasza zawsze na wszelkie ewentualności jest przygotowaną.

Austryacka organizacya liczy 26.000 członków w całej Austryi. Organami tejże są: „Eisenbahner“ dla Niemców, „Kolejarz“ dla Polaków, „Železnicni žrzizenec“ dla Czechów i „Delavec“ dla Słoweńców.

Pragmatyka służbowa.

ogłoszona rozporządzeniem ministerstwa kolei żelaznych z dnia 7 kwietnia 1898 r. L. 16.366 i fszym dodatkiem z dnia 22 listopada 1899 r. L. 2224.

ROZDZIAŁ I.

Postanowienia ogólne.

§ 1. **Naczelne kierownictwo c. k. austr. kolei państwowych.** Cały personal c. k. austr. kolei państwowych podlega ministerstwu kolejowemu.

§ 2. **Podział personalu.** Personal c. k. austr. kolei państwowych dzieli się na:

1. Funkcyonaryuszy objętych statusem (patrz § 12, 41 i 42), a mianowicie: *a)* na urzędników, *b)* podurzędników, *c)* sługi.

2. Funkcyonaryuszy pomocniczych, a mianowicie: *a)* aspirantów na urzędników i woluntaryuszy *b)* dyurnistów *c)* podurzędników pomocniczych i służbę pomocniczą, *d)* manipulantki, *e)* robotników.

3. Osoby pozostające w służbie za osobnym kontraktem.

§ 3. **Zakres obowiązujący pragmatyki służbowej.** Bez względu na stanowisko służbowe funkcyonaryuszy c. k. kolei państwowych, statusem objętych, w myśl statutu organizacyjnego z dnia

19 stycznia 1896 r. Dz. p. p. Nr. 16, stosunek ich służbowy zostaje unormowanym postanowieniami niniejszej pragmatyki. Normy, odnoszące się do urzędników i sług państwowych, do funkcyonaryuszy tych o tyle mają zastosowanie, o ile nie zachodzi różnica, naruszająca ich prawa i obowiązki. Funkcyonaryuszy pomocniczych obowiązują tylko te postanowienia, które wyraźnie się do nich odnoszą. Przez wyrażenie: »ubiegający się o posadę urzędnika, podurzędnika albo sługi« ma się rozumieć aspirantów, woluntaryuszy, podurzędników pomocniczych i sługi pomocnicze; przez wyrażenie »robotnicy na stałych stanowiskach« ma się rozumieć tych robotników, którzy nieprzerwanie i regularnie pełnią funkcye sług. Robotników ogrzewalni i warsztatów obowiązują postanowienia pragmatyki, jednak bez uszczerbku dla postanowień porządku roboczego, wydanego dla tych miejsc służbowych. Funkcyonaryuszy, osobną umową zakontraktowanych, obowiązuje pragmatyka o tyle, o ile ona została objęta umową. Funkcyonaryusze państwowi, ustanowieni lub przydzieleni do służby c. k. kolei państwowych podlegają w ogólności postanowieniom ustawy z dnia 15 kwietnia 1873 Dz. p. p. Nr. 47.

§ 4. **Zmiana pragmatyki służbowej.** Obecna pragmatyka może być zmienioną tylko bez uszczerbku dla praw w niej zagwarantowanych (patrz § 40). Zastrzeżenie sobie tych praw, o ile ono nie wynika już z treści nowych postanowień, ma być oznajmione przełożonej władzy w ter-

minie, oznaczyć się mającym, w przeciwnym razie uważa się zmianę za przyjętą bez zastrzeżenia.

ROZDZIAŁ II.

Warunki przyjęcia.

§ 5. Warunki przyjęcia. Każdy ubiegający się o posadę urzędnika, podurzędnika albo sługi musi posiadać obywatelstwo austryackie. Osoby, które po myśli ustawy karnej nie są zdolne do piastowania urzędu publicznego, są od przyjęcia wykluczone.

Te dwa postanowienia dotyczą także dyurnistów i manipulantek. W dalszym ciągu mają się ubiegający o posadę urzędnika, podurzędnika albo sługi wykazać:

1. Wiekiem między 18 a 35 rokiem życia; 2. zdrową konstytucyą ciała; 3. znajomością języka niemieckiego jako służbowego w piśmie i słowie, a oprócz tego, stosownie do okoliczności znajomością tych języków, których dane stanowisko służbowe ze względu na obcowanie służbowe z publicznością koniecznie wymaga; 4. specyalnem wykształceniem, wymaganem dla poszczególnych zajęć służbowych; 5. nieskazitelną przeszłością. Poprzedzające wymogi z wyjątkiem punktu 1 i 4 dotyczą także dyurnistów i manipulantek. Robotnicy muszą mieć ukończony 18 rok życia i do zajęcia o które się ubiegają, być zdolnymi fizycznie i umysłowo. Na wyjątki od tych wymogów może zezwolić tylko ministerstwo kolejowe.

§ 6. **Wykształcenie.** Pominąwszy ewentualne wykazanie się pewną specyalną fachową wiedzą, która dla poszczególnych zajęć jest konieczną, wymaganym jest od ubiegającego się o posadę urzędnika, podurzędnika albo sługi pewien stopień wykształcenia szkolnego. Kandydaci na posady sług mają się wykazać wykształceniem, odpowiadającem powszechnej szkole ludowej. Kandydaci na podurzędników, których obsadzenie na danem stanowisku jest pierwszą nominacyą w niższej służbie kolejowej, jeżeli nie służyli jako feldweble, sierżanci lub w równorzędnym stopniu w c. i k. wojsku, we wojsku bośniacko-hercegowińskiem, w c. k. obronie krajowej, żandarmeryi albo przy c. i k. marynarce, mają wykazać się wykształceniem, odpowiadającem planowi nauk szkoły wydziałowej, przemysłowej, niższej szkoły realnej, a względnie niższego gimnazyum albo równorzędnego zakładu wojskowego. Ubiegający się o posady, dla których jak n. p. dla maszynistów albo kierowników statków na mocy ogólnych ustaw i rozporządzeń osobne egzaminy są przepisane, mają się wykazać tymi egzaminami z dobrym stopniem złożonymi. Przy obsadzeniu stanowisk urzędniczych, które wymagają wiedzy prawniczej albo technicznej, mogą być uwzględnieni tylko ci kandydaci, którzy wykażą się ukończeniem wydziału prawniczego albo technicznego, a celem przyjęcia do służby państwowej złożyli przepisane egzaminy państwowe, względnie ukończyli studya na akademii technicznej i którzy wykażą

się egzaminami państwowymi i dyplomami jednej z krajowych akademij technicznych z tych działów, których znajomość dla danego zajęcia jest wymaganą. Kandydaci na inne stanowiska urzędnicze, z wyjątkiem służby kancelaryjnej (manipulacyjnej), — jeżeli nie służyli w c. i k. wojsku, w wojsku bośniacko - hercegowińskiem, w c. k. obronie krajowej, żandarmeji albo c. i k. marynarce jako czynni oficerowie — mają wykazać się: *a)* świadectwem ukończonego wyższego gimnazyum, wyższej szkoły realnej albo innego równorzędnego krajowego zakładu naukowego, za które wszystkie te zakłady być mają uważane, które co do prawa jednorocznej służby wojskowej stoją na równi z wyższem gimnazyum lub wyższą szkołą realną a które są wymienione w spisie IIa § 64 rozporządzenia ministerstwa obrony krajowej z 15 kwietnia 1899 Dz. p. p. Nr. 45; *b)* wyciągiem z list kwalifikacyjnych wojskowych zakładów naukowych dla c. i k. wojska, c. k. obrony krajowej i c. k. marynarki, wykazującym złożenie egzaminu na kadetów zawodowych; *c)* świadectwem uzdolnienia do jednorocznej ochotniczej służby wojskowej na własne koszta, według § 64 lit. c i § 65 powyżej cytowanego rozporządzenia c. k. ministerstwa obrony krajowej. Dla urzędników służby kancelaryjnej (manipulacyjnej), wystarcza wykazanie się uzdolnieniem, jakie według ustępu drugiego tego paragrafu dla podurzędników jest przepisane.

§ 7. **Wymogi nieskazitelnej przeszłości.**

W myśl § 5 punkt 5, od przyjęcia szczególniej są wykluczeni: *a)* wszyscy ci, którzy w drodze sądowo-karnej zasądzeni zostali za zbrodnię, albo też za przekroczenie, wynikłe z chęci zysku lub naruszające obyczajność; *b)* ci, nad których majątkiem zawieszono konkurs, albo ci, którzy z powodu marnotrawstwa znajdują się w kurateli, tak długo, jak długo trwa postępowanie konkursowe albo kuratela; *c)* ci, którzy ze służby kolejowej albo państwowej wydaleni zostali za karę. Przeciw osobom, które z powyżej przytoczonych powodów od przyjęcia byłyby wykluczone, a wskutek zatajenia powodów wykluczających mimo to przyjęte zostały, w razie wyjścia na jaw tych okoliczności ma się wystąpić w drodze dyscyplinarnej (§ 95). Gdyby jednakże istniały jeszcze skutki prawne karnosądowego wyroku, wówczas bez względu na to, czy dotyczące osoby powód wykluczający zataiły, czy też przypadkowo podczas przyjęcia o przeszłość swą nie były zapytywane, — mają być bezwarunkowo bez postępowania dyscyplinarnego ze służby wydalone (§ 120).

§ 8. Powinowactwo i pokrewieństwo. Osoby, spokrewnione między sobą w linii wstępującej lub zstępującej, w bocznej zaś aż do 4go stopnia, albo też stojące do siebie w stosunku opiekunów, przybranych rodziców lub przybranych dzieci, nie mogą bez osobnego zezwolenia być przy kolei w ten sposób zatrudnionemi, aby jedne drugim były przełożonymi lub podwładnymi, albo wzajemnie się kontrolowały. Przekroczenie

tych postanowień karanem będzie w drodze dyscyplinarnej.

§ 9. **Kaucya.** Od funkcyonaryuszy, którym powierzono na mocy ich służbowego stanowiska pieniądze, materyały albo inny majątek, może być wymaganą odpowiednia kaucya.

§ 10. **Przyjmowanie wysłużonych podoficerów.** Co do nadawania posad dla wysłużonych podoficerów, obowiązuje ustawa z dnia 19 kwietnia 1872 Dz. p. p. Nr. 60.

ROZDZIAŁ III.

Wstąpienie do służby.

§ 11. **Nominacya.** Przyjmowanie urzędników wszystkich klas służbowych przysługuje ministerstwu kolejowemu. Mianowanie urzędników najniższej klasy służbowej i aspirantów, jako też przyjmowanie woluntaryuszy, odbywa się przez dyrekcye kolei państwowych i kierownictwa budowy, — ostatnie w ramach poruczonego im zakresu działania w myśl postanowień, wydanych przez ministerstwo kolejowe. Podurzędników i sługi mianują naczelnicy dyrekcyj kolei państwowych i kierownictw budowy. Przyjmowanie innych funkcyonaryuszy pomocniczych przysługuje wszystkim władzom, podporządkowanym ministerstwu kolejowemu. Przyjmowanie robotników odbywa się także przez upoważnionych do tego naczelników.

§ 12. **Dekret.** Każdy urzędnik, podurzędnik i sługa otrzymuje dekret, w którym mają być

uwidocznione: kategorya służby i ewentualny przysługujący mu tytuł, jakotež klasa służbowa, a względnie kategorya płacy i wysokość płacy, jaką nowo przyjętemu wyznaczono. Doręczenie dekretu ma funkcyonaryusz potwierdzić pisemnie. Należytość stemplową od nadania posady ma zapłacić mianowany.

§ 13. Przysięga służbowa, odwołanie się na przysięgę, przyrzeczenie służbowe. Każdy urzędnik, podurzędnik i sługa składa po otrzymaniu dekretu, a przed objęciem służby, przepisaną przysięgę służbową, na którą przy następnych awansach należy się tylko powołać. Złożenie przysięgi i data tejże mają być w dekrecie uwidocznione. Ubiegający się o posadę urzędników składają przy objęciu służby przyrzeczenie, a po egzaminie telegraficznym przysięgę służbową. Dyurniści, podurzędnicy pomocniczy, słudzy pomocniczy i manipulantki składają przyrzeczenie przez podanie ręki. Przysięga służbowa i przyrzeczenie obowiązują funkcyonaryuszy tak długo, jak długo pozostają w służbie; obowiązują jednakże przez całe życie, jeżeli się rozchodzi o tajemnicę służbową (§§ 26 i 134). Podurzędnicy pomocniczy, słudzy pomocniczy i robotnicy, którzy wskutek specyalnego zatrudnienia mogą znaleść się w położeniu wykonywania funkcyj policyjno-kolejowych, mają być zaprzysiężeni po myśli regulaminu ruchu § 102, mimo złożonego już przyrzeczenia. Przysięgi i przyrzeczenia odbiera ten naczelnik służbowy, którego upoważni do tego władza kolejowa.

§ 14. Praktyczne wykształcenie i egzaminy służbowe. Ubiegający się o takie posady podurzędników albo sług, których obsadzenie jest pierwszą nominacyą w niższej służbie kolejowej, mają w razie uwzględnienia ich podań, celem praktycznego wykształcenia dla danego stanowiska służbowego, poddać się za wynagrodzeniem dziennem służbie przygotowawczej, której minimalne trwanie określone jest przepisami egzaminacyjnymi dla niższej służby kolejowej, w przeciągu zaś lub po ukończeniu praktyki poddać się egzaminom, objętym tymiż przepisami. Minimalny czas praktyki i egzaminów dotyczy zasadniczo także i tych podoficerów, którym w myśl ustawy z dnia 19 kwietnia 1872 Dz. p. p. Nr. 60 przysługuje prawo ubiegania się o posady w niższej służbie kolejowej.

Kandydaci na stanowiska urzędnicze w średniej służbie' kolejowej i w służbie administracyjnej mają odbyć dwuletnią praktykę, do nauki zaś zostaną przydzieleni do odpowiedniej stacyi. Początkowo mają się ćwiczyć wyłącznie tylko w służbie telegraficznej, a najpóźniej po trzech miesiącach złożyć egzamin telegraficzny. Kandydaci średniej służby kolejowej i administracyjnej mają po złożeniu egzaminu telegraficznego odbyć praktykę fachową i w przeciągu tejże złożyć dwa egzaminy fachowe. Najpierw, bez względu na ich studya i widoki przydzielenia w przyszłości, mają ćwiczyć się w wykonawczej służbie ruchu najmniej przez cztery a najdłużej przez siedm miesięcy w tej stacyi,

do której zostali przydzieleni, a po upływie tego czasu złożyć egzamin ze służby ruchu i z innych instrukcyj. Najmniej przez trzy. a najdłużej przez dziewięć miesięcy po złożeniu egzaminu ruchu, mają aspiranci, celem dalszego praktycznego kształcenia się, być użyci w tej gałęzi służbowej, do której zostali przyjęci, a po upływie tego czasu mają, jako warunek mianowania ich urzędnikami X rangi, złożyć egzamin z instrukcyj i przepisów, nie objętych poprzednimi egzaminami dla służby kolei państwowych w ogólności a dla tej gałęzi służbowej w szczególności, — Ten egzamin fachowy jest rozmaitym dla poszczególnych gałęzi fachowych, a mianowicie składają go: *a)* kandydaci ogólnej służby administracyjnej: administracyjny fachowy egzamin, *b)* kandydaci dla budowy i konserwacyi kolei: fachowy techniczny egzamin z budowy, *c)* kandydaci służby parowoźniczej i warsztatowej technicznej: fachowy egzamin maszynoznawstwa; *d)* kandydaci wykonawczej służby ruchu, służby komercyalnej i kontroli: komercyalny fachowy egzamin, *e)* kandydaci służby obrachunkowej i materyałowej: fachowy egzamin z rachunkowości. Program egzaminów dla kandydatów na stanowiska urzędnicze, skład komisyj egzaminacyjnych i bliższe wskazówki zawarte są w przepisach egzaminacyjnych dla służby w kolejnictwie państwowem. Uwolnienie od egzaminów służbowych, przepisami tego paragrafu postanowionych, może być dozwolonem tylko w takich wyjątkowych wypadkach przez ministerstwo ko-

lejowe, w których z powodu stosunków osobistych dotyczącego funkcyonaryusza albo z powodu przyjęcia go do jakiegoś specyalnego fachu z góry wykluczonem zostaje, iż tenże będzie używanym do takiej służby, do której trzeba złożyć dowód uzdolnienia przez złożenie egzaminu.

§ 15. **Skutki złożenia egzaminów.** Przez złożenie przepisanego egzaminu staje się kandydat zdolnym do samodzielnego wykonywania służby, nie nabywa jednakże żadnego prawa do objęcia tego stanowiska,

O stanowczem nadaniu tej posady rozstrzyga się urzędowo z uwzględnieniem służbowego i pozasłużbowego zachowania się, praktycznego uzdolnienia, lat służby i wakansów. Ubiegający się o posady urzędników wykonują służbę przygotowawczą jako niepłatni woluntaryusze, a po złożeniu egzaminu telegraficznego, zostają mianowani aspirantami, pobierającymi adjutum, które zostanie podwyższonem po złożeniu egzaminu ruchu. Skutki złożenia egzaminów dla podurzędników pomocniczych i sług pomocniczych ustanowione są w §§ 53, 56, 61, 87, 88 i 138.

§ 16. **Tabele służbowe.** Dla każdego urzędnika i podurzędnika i sługi ma być założoną i tak długo prowadzoną tabela służbowa, jak długo tenże pozostaje w służbie c. k. kolei państwowych. Tabela służbowa składa się z dwóch części: w pierwszej części zaciąga się osobiste stosunki funkcyonaryusza, 'jego studya, złożone przezeń egzaminy, poprzedni zawód wraz z odznaczeniami, uznaniami, karami i wszystkie in-

ne momenta, wpływające na jego życie służbowe. W drugiej zaś części zapisuje się kwalifikacyę. Rubryki tabeli służbowej, dotyczące stosunków osobistych, ma każdy funkcyonaryusz wypełnić sam w sposób wiarogodny w dwóch egzemplarzach, tabele własnoręcznie podpisać i załączyć do nich dokumenty, uwierzytelniające podane w nich okoliczności. O wykonywaniu powyższych postanowień, jakoteż o stósowaniu tychże do funkcyonaryuszy pomocniczych, poucza „Przepis prowadzenia tabeli służbowych dla funkcyonaryuszy c. k. austr. kolei państwowych.“

§ 17. **Obdzielanie funkcyonaryuszy instrukcyami.** Każdemu statusem objętemu funkcyonaryuszowi jakoteż woluntaryuszom, dyurnistom, sługom pomocniczym, podurzędnikom pomocniczym, manipulantkom i robotnikom zajętym stale, ma się doręczyć za potwierdzeniem odbioru jeden egzemplarz pragmatyki służbowej, regulatywu poborów i regulamin ruchu. Oprócz tego statusem objęci funkcyonaryusze i funkcyonaryusze pomocniczy mają otrzymać przepisy bezpieczeństwa dla personalu kolejowego, jako też te instrukcye i szczegółowe przepisy, których każdy z nich potrzebuje do wyuczenia się i wykonywania swej służby (§ 20).

ROZDZIAŁ IV.

O obowiązkach służbowych personalu.

§ 18. **Obowiązki ogólne.** Funkcyonaryusze

c. k. kolei państwowych, jako urzędnicy państwowi, obowiązani są przestrzegać surowo obowiązujących ustaw i rozporządzeń i zachowanie się swoje w służbie i po za służbą do nich stósować. Agitacye mogące rozluźnić dyscyplinę, podżeganie personalu, wyszydzanie przełożonych i władz przełożonych, w jakiejkolwiekby formie to się odbywało, jakoteż udział w tych czynnościach są surowo zakazane (§ 95). Czynnościom i obowiązkom, połączonym z przydzielonem stanowiskiem, mają funkcyonaryusze oddawać się wiernie, pilnie i rzetelnie według najlepszej swej wiedzy i siły; treść norm, instrukcyj okólników i rozporządzeń, dotyczących ich służby, na których nieznajomość nie wolno się powoływać, muszą sobie sumiennie przyswoić i są za dokładne wykonywanie obowiązków odpowiedzialnymi. Interesów służbowych mają funkcyonaryusze w służbie i po za służbą przestrzegać i pilnować, dostrzeżone albo zagrażające szkody wszelkimi możliwymi środkami starać się uchylić i kształcić się w swej gałęzi służbowej. Przepisy te dotyczą i funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 19. **Przełożony i podwładny.** „Przełożonym“ jest ten, który na mocy ustroju organizacyjnego, przepisów służbowych lub osobnego zarządzenia do kierownictwa i wydawania zleceń jest powołanym; ci funkcyonaryusze, którzy wskazówkom jego podlegają, są jego »podwładnymi“. Przez wyrażenie »Przełożona władza« ma się rozumieć stanowisko służbowe, podległe bezpośrednio ministerstwu kolejowemu.

§ 20. **Obowiązki przełożonych.** W zakresie powierzonego sobie kierownictwa ma się przełożony starać o należyte wykonywanie służby przez podwładnych i jest za wszystko odpowiedzialnym, co w jego zakresie służbowym się dzieje. Szczególnie odpowiada przełożony za obdzielenie podwładnych instrukcyami (§ 17) i za należyte ogłoszenie treści rozporządzeń służbowych. Przełożony wprowadza podwładnych w ich czynności służbowe, udziela im pouczających wskazówek, a przez odpowiedni podział robót nie dopuszcza do przeciążenia poszczególnych funkcyonaryuszy, z drugiej zaś strony stara się o wszechstronne ich wykształcenie. Przykładem swoim, bezstronnością, stanowczem lecz życzliwem postępowaniem (§ 21 ustęp 2) powinien przełożony starać się o szacunek swych podwładnych, gdyż jestto najpewniejszy środek dyscypliny (§ 95). Wpływu swego na podwładnych powinien używać t y l k o w celu skłonienia ich do zachowywania się, odpowiadającego obowiązkom służbowym. Przełożonym nie wolno wdawać się w zobowiązania pieniężne z podwładnymi, nie wolno przyjmować od nich podarunków, albo też kazać sobie świadczyć takie usługi z ich strony, któreby zmuszały do pobłażliwości, przeciwnej obowiązkom służbowym (§ 95).

Z prawa karania, powinien przełożony w każdym wypadku robić użytek bez namiętności i po głębokiej rozwadze, a przez sposób karania starać się oddziaływać na poczucie honoru i obowiązku. O ciężkich przewinieniach służbo-

wych, a zwłaszcza tych, które podlegają postanowieniom ustawy karnej, albo które wymagają postępowania dyscyplinarnego (§§ 7, 8, 25, 26, 28, 29, 34, 95, 98), ma być przełożona władza zaraz uwiadomioną. Za rzetelne układanie kwalifikacyj i wydawanie opinii o podwładnych jest przełożony odpowiedzialnym pod grozą najsurowszej kary dyscyplinarnej (§ 95). Postanowienia te dotyczą funkcyonaryuszy pomocniczych, o tyle, o ile fungują jako przełożeni.

§ 21. **Obowiązki podwładnych.** W służbie winnym jest podwładny przełożonemu bezwarunkowe posłuszeństwo, a po za służbą ma mieć dla niego przynależny szacunek (§ 95). Do załatwienia spraw służbowych przepisaną jest droga służbowa; ze służbowemi życzeniami i zażaleniami ma się podwładny odnieść osobiście do bezpośredniego przełożonego, który obowiązanym jest wysłuchać go i — o ile załatwienie sprawy w zakres jego działania nie wchodzi — odstąpić załatwienie sprawy powołanej do tego władzy. Wciąganie obcych osób w te sprawy jakoteż nasyłanie anonimowych doniesień i zażaleń jest zakazanem. Postanowienia te dotyczą i funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 22. **Wzajemne obowiązki funkcyonaryuszy.** Funkcyonaryusze w służbie i po za służbą mają obchodzić się ze sobą uprzejmie i zgodliwie. Przy wykonywaniu służby mają nietylko wzajemnie sobie pomagać, ale także dodatnio na siebie oddziaływać. Postanowienia te dotyczą i funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 23. **Zachowanie się wobec publiczności.** Podczas służbowego stykania się z publicznością podróżującą i z innemi obcemi osobami należy zachowywać się stanowczo, ale uprzejmie. Nadużycia publiczności należy odpowiednio karcić a w wypadkach naruszenia ustaw, rozporządzeń albo przepisów kolejowych bezwarunkowo urzędowo postępować albo zrobić doniesienie. Postanowienia te dotyczą i funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 24. **Bezstronność i zakaz przyjmowania podarunków.** Funkcyonaryusze mają wykonywać swą służbę ze ścisłą bezstronnością, przyczem mają się powstrzymywać od upośledzania albo osobistego protegowania trzecich osób. Za czynności służbowe nie wolno im przyjmować podarków od stron ani pośrednio ani bezpośrednio ani też zapewniać sobie inne korzyści. Postanowienia te dotyczą i funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 25. **Trzeźwość.** W używaniu gorących napojów ma funkcyonaryusz kolejowy być wstrzemięźliwym. Pijaństwo w służbie lub w czasie obejmowania służby zalicza się do najcięższych przewinień służbowych i jeżeli wydarzy się przy wykonywaniu służby egzekutywnej, lub w innych obciążających okolicznościach ma być zagrożone wydaleniem (§ 95). Postanowienia te dotyczą funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 26. **Przestrzeganie tajemnicy urzędowej.** O sprawach służbowych, o których funkcyonaryusz bądź to w służbie, bądź to przypadkowo

się dowie, obowiązanym jest przed każdym, a nawet przed niepowołanym współfunkcyonaryuszem zachowywać milczenie (§ 13). Zabronionem jest tedy udzielać wiadomości o sprawach służbowych, stosunkach, zarządzeniach albo innych wydarzeniach władzom albo prywatnym osobom, ustnie albo pisemnie, pośrednio albo bezpośrednio bez osobnego zezwolenia, albo wiadomości te ogłaszać w czasopismach lub w inny sposób. W razie przesłuchania sądowego, ma funkcyonaryusz podać przełożonej władzy przedmiot przesłuchania i prosić o ewentualne zwolnienie od tajemnicy urzędowej. Do ksiąg administracyjnych, planów i aktów wglądać nie wolno bez specyalnego zezwolenia c. k. ministerstwa kolejowego. Naruszenia tajemnicy urzędowej dopuszcza się także ten, kto tajemnym, niedozwolonym sposobem stara się dowiedzieć o jakiejś sprawie służbowej. Odnośnie do urzędowych wyjaśnień i wiadomości dla władz i osób prywatnych obowiązują osobne przepisy danej chwili. Przekroczenie powyższych postanowień, które także dotyczą funkcyonaryuszy pomocniczych, będzie karane w miarę wielkości przewinienia w drodze dyscyplinarnej, nawet wydaleniem ze służby (§ 95 punkt 8 i 14).

§ 27. **Przestrzeganie godzin pracy.** Wszyscy funkcyonaryusze są obowiązani, celem wykonania powierzonych sobie robót, wszystkie swe czynności służbie poświęcić i dla tego mają przestrzegać nietylko zaprowadzonych godzin pracy, ale także w razie nadzwyczajnej potrzeby,

po za temiż wykonywać służbę a nawet załatwiać zlecenia przełożonych, bez pretensyi do osobnego wynagrodzenia, nietylko zazwyczaj przydzielone sobie roboty, ale i inne. Postanowienia o minimalnym i maksymalnym czasie pracy dla personalu służby wykonawczej nie mogą być w normalnych warunkach przekraczane. Postanowienia te dotyczą i funkcyonaryuszy pomocniczzch.

§ 28. **Wydalenie się z miejsca pobytu i opuszczenie służby.** Bez wiedzy i zezwolenia przełożonego nie wolno żadnemu funkcyonaryuszowi wydalić się z miejsca zamieszkania służbowego, usunąć się od służby, opuścić ją albo dać się zastąpić w służbie przez innych. Wydalenie się z miejsca pobytu bez osobnego zezwolenia, może być w czasie wolnym od służby dozwolone funkcyonaryuszom pewnych gałęzi służbowych aż do odwołania przez przełożoną władzę. Funkcyonaryusze, którzy służbę opuszczają albo przekraczają udzielony urlop, nie otrzymują żadnej zapłaty za czas zaniechania służby, jeżeli nie dostarczą uniewinniających powodów, a stosownie do okoliczności podlegają nadto karom dyscyplinarnym (§§ 54 i 95). Postanowienia te dotyczą i funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 29. **Podział służby i przeniesienie.** Funkcyonaryusze obowiązani są służbę wykonywać na każdem, przydzielonem sobie stanowisku (§ 95). Każdy funkcyonaryusz musi się zastosować do otrzymanych rozkazów, tyczących się zmia-

ny stanowiska służbowego lub miejsca pobytu, przeniesienia nawet wtedy, jeżeli zarządzenie takie uważa za naruszenie praw, paragrafem 40 punkt 1 zagwarantowanych i przeciw temu zarządzeniu wnosi zażalenie (§ 83). Samowolne ociąganie się od objęcia służby na nowem stanowisku podpada postanowieniom § 28. Postanowienia te dotyczą i funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 30. **Noszenie uniformów.** Funkcyonaryusze, stykający się z publicznością, mają w służbie nosić przepisany uniform. Oprócz tego i inni funkcyonaryusze mogą na mocy osobnych przepisów być zobowiązanymi do noszenia pewnych części uniformu w służbie. Urzędnicy, aspiranci i woluntaryusze mają sprawić sobie przepisane uniformy za własne pieniądze. Inni funkcyonaryusze i funkcyonaryusze pomocniczy, którzy do noszenia uniformu są obowiązani, otrzymują je bezpłatnie w myśl postanowień instrukcyi o odzieży służbowej. Co do noszenia uniformu z okazyi różnych uroczystości i reprezentacyj służbowych, to urzędników c. k. kolei państwowych obowiązują te same postanowienia, co c. k. urzędników państwowych. Rozporządzenie ministeryalne z dnia 20 października 1889 r. Dz. p. p. Nr. 176, a względnie rozporządzenie ministerstwa handlu z 3 września 1890 r. L. 1778 Dz. rozporządzeń Nr. 109. O noszeniu uniformu za granicą wydano osobne przepisy. Uczęszczanie w uniformie na zgromadzenia i udział w tych publicznych pochodach jest zakazanym, które są

wyszczególnione w § 3 ustawy z dnia 15 listopada 1867 r. Dz. p. p. Nr. 135. Postanowienia te dotyczą i tych funkcyonaryuszy pomocniczych, którzy do noszenia uniformu są uprawnieni lub obowiązani.

§ 31. **Troskliwość o własność kolejową i powierzone mienie.** Gotówkę i mienie, będące własnością kolejową, albo powierzoną kolei przez publiczność, powinien każdy funkcyonaryusz jako obcą powierzoną sobie własność otaczać szczególną troskliwością i o ile możności od wszelkich szkód ochraniać. Postanowienia te dotyczą i funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 32. **Przedmioty znalezione.** Jak należy postępować z przedmiotami znalezionymi przez funkcyonaryuszy w wagonach, okrętach, poczekalniach lub w rajonie kolejowym, postanawia osobna instrukcya. Postanowienia te dotyczą i funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 33. **Odpowiedzialność i obowiązek odszkodowania.** Każdy funkcyonaryusz, któremu w charakterze służbowym powierzono własność zakładu kolejowego albo własność osób trzecich, jest odpowiedzialnym za nią, a za ubytki i uszkodzenia z jego winy powstałe obowiązanym do odszkodowania. Jeżeli szkoda powstała z winy kilku, to każdy jest odpowiedzialnym za przypadającą na niego część; jeśli szkodę popełniono rozmyślnie, lub nie podobna zbadać winy każdego z osobna, to wszyscy odpowiadają za szkodę w stosunku do stałych swych poborów, a nawet i za te udziały, któreby się okazały nieściągalnemi.

Odszkodowania ustanawia się w drodze służbowej i o ile gotówką nie zostaną pokryte, ściągane będą z poborów aktywnych stałych i pobocznych albo z odprawy w drodze kompenzacyi bez interwencyi sądów (§§ 65, 133 i 140).

Pobory emerytalne celem pokrycia odszkodowania mogą być o tyle tylko wciągane, o ile podlegają ustawowej egzekucyi. Postanowienia te odnoszą się również do personalu pomocniczego.

§ 34. Zachowanie się po za służbą. Wymaga się od każdego funkcyonaryusza, aby także po za służbą zachowywał się przyzwoicie, honorowo i zdala trzymał się od dążeń, które nie dają się pogodzić z obowiązkami zawodowymi, przyjętymi przez wstąpienie do służby, albo sprzeciwiającymi się ścisłej karności, niezbędnej w służbie kolejowej. Funkcyonaryuszy, których pobory obciążone są sądowym nakazem, egzekucyą i t. p. lub pozasądowem zastrzeżeniem, można wezwać, przy ewentualnem wdrożeniu postępowania dyscyplinarnego, aby w ciągu oznaczonego czasu wierzycieli swoich zaspokoili i spowodowali skreślenie wniesionych pretensyj. Postanowienia te dotyczą i funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 35. Doniesienia w sprawach karnych. Jeśli przeciw któremuś z personalu wdrożonem zostanie sądowe lub podatkowe dochodzenie, lub naznaczoną mu zostanie kara przez władzę polityczną (policyjną), to powinien donieść o tem swemu bezpośredniemu przełożonemu. Donie-

sienia karne lub skargi z powodu obrazy czci, popełnionej podczas wykonywania zawodu lub ze względu na zawód, można wnosić tylko za pozwoleniem przełożonej władzy. Skargi o obrazę czci, wniesione na urzędowe zlecenie władzy, nie mogą, bez zezwolenia tejże być cofnięte. Postanowienia te odnoszą się i do funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 36. **Piastowanie urzędów pobocznych, ubocznych zajęć i wydawanie pozasądowych orzeczeń.** Funkcyonaryusz może urząd poboczny lub uboczne zajęcie tylko wtedy wykonywać, o ile ono da się pogodzić z sumiennem przestrzeganiem jego obowiązków służbowych, jak również z godnością, konieczną dla jego zawodu i zaufaniem, i jeżeli nie cierpi na tem jego bezstronność. Poprzednie przyzwolenie władzy jest potrzebnem: 1. Do wykonywania jakiegoś przemysłu lub innego na zysk obliczonego przedsiębiorstwa nawet wtedy, jeśli je wykonuje żona, ktoś z domowników, krewnych lub sług funkcyonaryusza; 2. do objęcia urzędu pobocznego lub ubocznego zajęcia, z którem połączone jest wynagrodzenie; 3. do wstąpienia do komitetu zakładającego, do zarządu, rady nadzorczej towarzystwa na zyski obliczonego. Udzielone zezwolenie może być każdej chwili odwołanem. Bezwarunkowo zakazanem jest: 1. przyjęcie jednego z miejsc w punkcie 3 wymienionych, jeżeli z temże pośrednio lub bezpośrednio zysk albo wynagrodzenie jest połączone; 2. staranie się o koncesyę wstępną lub ostateczną na bu-

dowę lub prowadzenie kolei lub przedsiębiorstwa żeglugi parowej; 3. objęcie budowy kolei lub dostaw dla zakładu kolejowego na własne imię lub przez pośredników.

Dalej nie wolno funkcyonaryuszowi bez zezwolenia władz przełożonych wydawać jako rzeczoznawcy orzeczeń poza sądowych. Te postanowienia obowiązują także aspirantów i woluntaryuszy. Robotnicy w warsztatach i ogrzewalniach nie mogą swej czynności wykonywać jako samodzielnego rzemiosła.

§ 37. Udział w instytucyach humanitarnych. Funkcyonaryusze są obowiązani stosownie do ustawowych i specyalnych statutowych postanowień, brać udział w istniejących przy c. k. austr. kolejach państw. instytucyach humanitarnych i funduszach, których celem jest zabezpieczenie na wypadek kalectwa, starości i choroby. Uwolnień od obowiązku przystąpienia do instytucyj humanitarnych może udzielać tylko ministerstwo kolejowe. Dopóki istnieją samodzielne instytucye humanitarne poszczególnych kolei, przez państwo administrowanych, funkcyonaryusze należący do nich mają brać w nich udział, a w czasie tym zwolnieni są od obowiązku przystąpienia do ogólnych instytutów zaopatrzenia dla personalu c. k. austr. kolei państwowych.

§ 38. Uiszczanie opłat publicznych. Funkcyonaryusze przyjęci do służby przy kolejach państwowych po d. 15 sierpnia 1896 r. mają podatki i dodatki od swoich poborów w całości

z własnej opłacać kieszeni. Podatek osobisto-dochodowy od gaż, kwaterowego i innych dodatkowych należytości wraz z ewentualnymi dodatkami do podatków bez względu na prywatny majątek funkcyonaryuszy, przyjętych do służby kolejowej przed powyższym terminem, zwraca się tymże z funduszów kolei państwowych aż do najbliższego awansu, który ma nastąpić po 1 listopada 1899 r. Z awansem tym traci się prawo do zwrotu należytości podatkowych. Postanowienia te odnoszą się i do funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 39. Stosunki rodzinne. O każdej zmianie osobistych stosunków, jakieby w ciągu służby nastąpiły, o zmianie stosunków wojskowych, o ile one stanowią przedmiot tabeli służbowej, o zawarciu małżeństwa, o zgonie swej żony, narodzinach lub śmierci dziecka, każdy funkcyonaryusz obowiązanym jest zrobić pisemne doniesienie. Również obowiązanym jest podać adres swego mieszkania i każdą jego zmianę. Postanowienia te obowiązują także funkcyonaryuszy pomocniczych.

ROZDZIAŁ V.

O prawach funkcyonaryuszy.

§ 40. Prawa gwarantowane (Gewährleistete Rechte). Urzędnikom, podurzędnikom i sługom zapewnia się następujące prawa, które w ra-

zie zmiany pragmatyki mogą być zastrzeżone (§ 4): 1. pozostanie w tej kategoryi, do której należą (§. 2, p. 1 lit. a—c); 2. stałe zatrudnienie na stanowisku, odpowiadającem tej kategoryi; 3. nietykalność przyznanych lub należących się poborów, odpowiadających klasie służbowej, a względnie stopniowi i kategoryi płacy, do których należą (§ 54); 4. osobne wynagrodzenie wydatków, ponoszonych z powodu służby, zwłaszcza podczas podróży służbowych, pełnienia służby po za miejscem pobytu i przy przesiedleniu (§ 69); 5. nieprzerwany pobór pełnej płacy w razie choroby lub kontumacyi w myśl §§ 56 i 57, jak również udogodnienia w razie pełnienia służby wojskowej według VI rozdziału tej pragmatyki; 6. wypłacenie najbliższego kwaterowego przy przeniesieniu w stan spoczynku lub w razie śmierci (§ 51); 7. kwartał pośmiertny dla pozostałej rodziny (§ 139); 8. wyplata z góry stałych należytości (§ 53); 9. prawidłowy awans (§ 64 ust. 1) i dodatki personalne z powodu maksymalnej liczby lat służby (§ 52 ustęp 1); 10. prawo wglądania w dotyczące ich tabele kwalifikacyjne (§ 84); 11. niedopuszczalność wydalenia ze służby bez regulaminowego postępowania dyscyplinarnego (§ 96); 12 stała posada wedle postanowień VIII rozdziału, ponadto co do urzędników: 13. oznaczona ranga służbowa (§ 41); zaś co do podurzędników i sług: 14. udzielenia uniformu we wszystkich wypadkach, w których do noszenia tegoż są obowiązani (§ 30). Wszystkie inne

prawa stosują się do norm, w danym czasie obowiązujących.

§ 41. **Status i ranga urzędników.** Urzędnicy, wcieleni do klas służbowych od V do X, wedle wysokości ich płacy, zostają wciągnięci do statusu rang, ustanowionego przez ministerstwo kolejowe. Wciągnięcie urzędników do pewnej klasy służbowej odbywa się w terminach awansu, bez względu na stopień płacy (§ 46). Odpowiednio do tego nowo przyjęci urzędnicy, skoro przy przyjęciu nie postanowiono żadnego innego przydzielenia do rangi, otrzymują ostatnią rangę w dotyczącej klasie służbowej. Przy równoczesnem zamianowaniu więcej urzędników w tej samej klasie służbowej, jak również przy przeniesieniu z jednego statusu do drugiego oznacza przydzielenie do rangi ministerstwo kolejowe. Przy równoczesnym awansie więcej urzędników wcielenie ich do wyższej klasy służbowej następuje w porządku rangi, jaką mieli w poprzedniej klasie służbowej. Wykonywanie tych postanowień określone jest osobnym przepisem.

§ 42. **Ranga podurzędników i sług.** Podurzędnicy i słudzy, wcieleni wedle wymiaru swej płacy do kategoryi I do V i I do VI, zostaną w obrębie każdego, ministerstwu kolejowemu bezpośrednio podległego miejsca służbowego, wciągnięci do listy rang wedle swego przydzielenia służbowego. Rangę postanawiają wymienione władze w myśl zasad, określonych w § 41 art. 2, 3 i 5. Wykonanie tych postanowień określone jest w osobnym przepisie.

§ 43. **Podział poborów.** Pobory funkcyonaryuszy są po części stałe, po części zmienne (pobory poboczne). Pobory stałe są: pensya i kwaterowe, jak również każdorazowy personalny (osobisty) dodatek kwaterowy; pobory poboczne, czyli niestałe są: dodatki służbowe, dodatki miejscowe i wynagrodzenia za wydatki w służbie (§ 67). Szemat płac i kwaterowego dla urzędników, podurzędników i sług, jak również wymiar poborów niestałych ustanawia regulatyw poborów.

§ 44. **Stałe pobory i wynagrodzenie funkcyonaryuszy pomocniczych.** Urzędnicy, podurzędnicy i słudzy mają prawo do unormowanej płacy i systemizowanego kwaterowego, lub odpowiedniego mieszkania w naturze. Aspiranci otrzymują adjuta, woluntaryusze zaś nie są płatni (§ 15 ust. 2). Manipulantki otrzymują gażę miesięczną bez kwaterowego. Dyurniści pobierają płacę dzienną.

§ 45. **Początek poborów stałych.** Z dniem wstąpienia do służby, funkcyonaryusz wchodzi w używanie poborów stałych.

§ 46. **Gaża.** Płace urzędników są uporządkowane wedle stopni w granicach klas służbowych; podurzędników i służby w granicach poszczególnych kategoryj.

§ 47. **Kwaterowe i mieszkanie w naturze.** Kwaterowe uporządkowanem jest dla obrębu gminy miasta Wiednia w stałych kwotach, dla innych miejscowości w procentach kwaterowego wiedeńskiego, dla urzędników wedle stopni klas

służbowych, dla podurzędników i służby wedle kategoryi ich płacy. Przeniesienie danej miejscowości z jednej klasy kwaterowego do innej, może być dokonanem każdego czasu z zastrzeżeniem, że w razie wcielenia jakiejś miejscowości z wyższej do niższej klasy, funkcyonaryusze w danej chwili i w danej miejscowości stacyonowani, a zajmujący mieszkania prywatne, zatrzymują dawniejsze kwaterowe. Prawo to, zapewnione funkcyonaryuszom, wygasa jednakże w razie stałego przeniesienia, w razie zaś późniejszego powrotnego przeniesienia do dawnej miejscowości nie wchodzi znowu w życie.

§. 48. W miejsce kwaterowego może być przydzielone odpowiednie mieszkanie w naturze, do którego wprowadzić się jest funkcyonaryusz obowiązanym. W razie jeżeli wartość mieszkania w naturze, ze względu na jego obszar jak i na lokalne stosunki mieszkalne, nie dorównuje kwaterowemu przez ministerstwo kolejowe od czasu do czasu ustanawianemu, to potrąca się funkcyonaryuszowi nie całe kwaterowe, ale część, odpowiadającą wartości jego pomieszkania w naturze. Zmiana w otaksowaniu wartości pomieszkania w naturze dotyczy także zakwaterowanego już w niem funkcyonaryusza. Przełożona władza może funkcyonaryuszowi, zajmującemu mieszkanie w naturze, przydzielić każdej chwili inne mieszkanie w naturze, albo kwaterowe.

§. 49. Bliższe postanowienia o otaksowaniu, zajęciu, utrzymaniu, dalszem wynajmowaniu

i opuszczeniu mieszkań w naturze, są określone osobnemi instrukcyami.

§. 50. Przy przeniesieniu, wymierza się kwaterowe począwszy od dnia przybycia do nowego miejsca, wedle klasy kwaterowego, dla owego miejsca postanowionego. Stosownie do tego, czy nowa miejscowość zaliczona jest do niższej lub wyższej klasy niż dawniejsza, ma być wypłaconą lub potrąconą różnica między otrzymanem już kwaterowem za kwartał bieżący (§. 79).

§. 51. Funkcyonaryuszowi, przechodzącemu w stan spoczynku, jako też wdowie, a ewentualnie ślubnym dzieciom lub wnukom zmarłego funkcyonaryusza, należy się jeżeli pozostała rodzina aż do śmierci żyła z nim wspólnie, kwaterowe, przypadające za najbliższy kwartał, wraz z ewentualnemi osobistymi i miejscowymi dodatkami do kwaterowego; należy się zaś nawet w takim razie, jeżeli dany funkcyonaryusz używał mieszkania w naturze, a ani on sam, ani rodzina jego za odpowiedniem zezwoleniem nie może go używać. W wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, kwaterowe może być wypłaconem interesowanemu zaraz, a nie dopiero w prawidłowym terminie (§. 53).

§. 52. **Dodatki personalne i osobiste dodatki do kwaterowego.** Dodatki personalne przyznaje się: *a)* urzędnikom najniższych trzech klas służbowych po pięciu latach służby przebytej w najwyższym stopniu płacy w wysokości 200 K. rocznie; *b)* podurzędnikom II – V kategoryi i sługom II — V kategoryi po pięciu latach służby

w najwyższym stopniu płacy, która dla kategoryi ich jest przepisaną w wysokości 100 K. rocznie; *c)* sługom VI kategoryi, a mianowicie zwrotniczym (stawiaczom zwrotnic) po pięciu latach służby przebytej w stopniu 720 K. w wysokości 50 K. rocznie, a po dziesięciu latach służby w tymże stopniu przebytej dalszych 50 K. Dodatki personalne wlicza się przy wymiarze emerytury. Oprócz tego w nadzwyczajnych przypadkach mogą być niektórym funkcyonaryuszom przyznane dodatki personalne i dodatki osobiste do kwaterowego. — Pobór personalnych dodatków systuje się w miarę podwyższenia płacy. Osobiste dodatki do kwaterowego dla danej klasy służbowej lub kategoryi pensyjnej mają być systowane w miarę podniesienia się kwaterowego.

§. 53. Wypłacanie stałych poborów i płacenie z góry funkcyonaryuszom pomocniczym. Gaże i dodatki personalne wypłaca się w ratach miesięcznych z góry, pierwszego dnia każdego miesiąca, kwaterowe zaś i dodatki do kwaterowego (§. 52 i 68) kwartalnie z góry w dniach 1 lutego, 1-go maja, 1 sierpnia i 1 listopada każdego roku. — Również miesięcznie wypłaca się adjutum dla aspirantów, dzienną zapłatę dyurnistom, płacę miesięczną manipulantkom, jakoteż zarobek dzienny podurzędnikom i sługom pomocniczym po złożonym egzaminie służbowym (§. 15) i robotnikom, zajętym na systemizowanych stanowiskach. W drodze rozporządzenia postanawia się, w jaki sposób mają być wypłacane funkcyona-

ryuszom zajętym za granicą, stale ich pobory w obcej walucie. — Jeśli jakiś funkcyonaryusz w dniu wypłaty wymienionych poborów umrze, to zapadłe, a nie podniesione pobory wypłaca się spadkobiercom. Za cały dzień liczy się czas śmierci wtedy, jeżeli ona nastąpiła po północy dnia poprzedniego.

§. 54. **Ukrócenie stałych poborów.** Ogólna kwota płacy, przyznanej funkcyonaryuszom wraz z dodatkiem personalnym, nie może być ukróconą z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w §§. 28, 29, 33, 56, 61, 65, 86, 88, 91 i 125; zaś ogólna kwota kwaterowego wraz z osobistym dodatkiem do kwaterowego, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w §§. 28, 29, 33, 47, 48, 50, 56, 61, 65, 86, 88 i 91.

§. 55. **Choroba.** Funkcyonaryusz, przeszkodzony chorobą w wykonywaniu służby, nie potrzebuje urlopu; obowiązanym jest jednak z podaniem przypuszczalnego czasu trwania słabości, donieść o tem natychmiast swemu bezpośredniemu przełożonemu i to tak rychło, aby w razie potrzeby można było się postarać o zastępcę w pełnieniu służby. Zezwolenie władzy, której przysługuje prawo udzielania urlopów (§. 58), jest koniecznem, jeżeli w celu leczenia się chory funkcyonaryusz zamierza wydalić się z miejsca zamieszkania służbowego, lub po wyleczeniu się dla rekonwalescencyi chce się wstrzymać jeszcze przez pewien czas od pełnienia służby. Skonstatowanie choroby następuje z urzędu. Postanowienia te dotyczą i funkcyonaryuszy pomocniczych.

§. 56. Pobory w czasie słabości. Urzędnicy, podurzędnicy i służba otrzymują w razie słabości pełne stałe pobory, aspiranci zaś całe adjutum. Jeżeli jednak słabość wywołaną została przez pijaństwo, bijatykę lub inne grube przewinienie, wówczas na czas słabości pobory mogą być wstrzymane. Urzędnicy, podurzędnicy i słudzy po całorocznem, nieprzerwanem trwaniu słabości, zostają przeniesieni w czasowy lub trwały stan spoczynku; aspiranci po sześciomiesięcznej słabości otrzymują wypowiedzenie. — Chorobę uważa się wtedy za przerwaną, jeżeli między dwa okresy niezdolności do służby przypada dłuższa aniżeli 14 dniowa służba. Manipulantki w trzech pierwszych miesiącach swej słabości otrzymują całą płacę miesięczną, zaś w trzech następujących miesiącach połowę tejże. Płacę dzienną dyurnistów, podurzędników pomocniczych i sług pomocniczych którzy złożyli przepisany egzamin (§. 15) jak również płacę robotników na systemizowanych stanowiskach wypłaca się przez pierwsze trzy miesiące ich choroby. — Innym funkcyonaryuszom pomocniczym, którzy jako członkowie Kasy chorych mają prawo do pobierania statutami przepisanego zasiłku dla chorych, w czasie słabości nie przysługuje żadna pretensya do poborów służbowych. W wypadkach, w których funkcyonaryuszowi należy się renta wskutek nieszczęśliwego wypadku w myśl ustawy o zabezpieczeniu od wypadków z dnia 16 grudnia 1887 us. 1. Dz. p. p. ex 1888 i z dnia 20 lipca 1894 nr. 168 Dz.

p. p. zatrzymuje się z końcem szóstego tygodnia niezdolności do zarobkowania wszystkie stałe pobory, równocześnie jednakże w czasie swej niezdolności do służby, aż do terminu oznaczonego w ustępach 3, 4 i 5 funkcyonaryusz taki otrzymuje dodatkową rentę z funduszów kolejowych w wysokości różnicy pomiędzy rentą wskutek wypadku, a stałą jego płacą, tak, że na każdy sposób pobiera dochód, ustalony w ustępach 1, 3, 4 i 5 i nie ponosi żadnej szkody.

§. 57. Kontumacya. Funkcyonaryusze, których pozostawiono w kontumacyi w myśl przepisów sanitarnych wskutek pojawienia się chorób zaraźliwych w ich rodzinie, otrzymują pełne stałe pobory. — Postanowienie to jest ważnem także dla aspirantów i manipulantek. Inni funkcyonaryusze pomocniczy mają w czasie kontumacyi, ale najdłużej na przeciąg trzech miesięcy, prawo do zasiłku sustentacyjnego ,w wysokości 75% ostatnio pobieranej płacy, pod warunkiem, że pozostawali przed kontumacyą, nie licząc krótszych przerw w pracy nie z własnej ich winy, co najmniej rok w służbie państwowej administracyi kolejowej i w czasie kontumacyi do innej pracy nie wstąpili. Tym funkcyonaryuszom, którym się pobory wypłaca z góry (§. 53) zniża się płacę dzienną lub dzienny zarobek do zasiłku sustentacyjnego dopiero z najbliższym terminem wypłaty, przyczem jednak liczy się powyższy maksymalny czas poboru od dnia rozpoczęcia kontumacyi. Jeżeli taki funkcyonaryusz dla ominięcia kontumacyi oświadczy gotowość odłącze-

nia się od chorej rodziny przez oddanie jej do szpitala, lub umieszczenie w osobnym lokalu, a propozycya ta przez przełożoną władzę przyjętą zostanie, to należy mu się z funduszów kolejowych zwrot wyłożonych z tego tytułu koniecznych wydatków na maksymalny czas trwania trzech miesięcy.

§. 58. **Urlop i konieczne wydalenie się ze służby za zezwoleniem władzy.** Urlopów może udzielać podwładnym funkcyonaryuszom aż do trzech dni każdy przełożony ustnie, jeżeli nie potrzeba żadnej substytucyi i stosunki służbowe na to zezwalają; do trzech miesięcy zaś może udzielać urlopów naczelnik przełożonej władzy. Urlopów po nad trzy miesiące, udziela wszystkim funkcyonaryuszom, jako też urlopów szefom i ich zastępcom bezpośrednio ministerstwu kolejowemu podległych miejsc służbowych, ministerstwo kolejowe. — Co do personalu c. k. kolei państwowych, użytego przy ministerstwie kolejowem, mogą szefowie departamentów udzielać urlopów do łącznej sumy 14 dni w roku, a szefowie sekcyi do 4 tygodni. Osobnego pozwolenia urlopu nie potrzeba, jeżeli czasowe oddalenie się ze służby spowodowanem zostało przez udział w obradach parlamentu lub sejmu, lub dla dopełnienia służby wojskowej. — Również nie potrzeba urlopu dla odbycia kary, ograniczającej wolność osobistą. W wypadkach takich ma funkcyonaryusz jednakże przełożoną władzę tak wcześnie zawiadomić — o ile zaś chodzi o dopełnienie obowiązku służby wojskowej, zaraz po otrzy-

maniu powołania, ewentualnie telegraficznie — aby dla uwolnienia go na czas i odpowiedniego zastępstwa można było poczynić konieczne zarządzenia. – Przed otrzymaniem zwolnienia ze służby oddalać się nie można. Postanowienia te obowiązują i funkcyonaryuszy pomocniczych.

§. 59. **Urlop dla wypoczynku i dnie wolne od służby.** Jeżeli służba na to zezwala i koszta zastępstwa z tego nie powstają, należy się funkcyonaryuszom urlop corocznie wedle oznaczonego terminu i wedle lat odbytej służby.

A mianowicie	jeżeli służba wynosi lat		
	mniej niż 10	10 do 20	więcej jak 20
	należy się urlopu :		
Urzędnikom . . .	dni 14	tygodni 3	tygodni 4
Aspirantom i manipulantkom . .	„ 14	dni 14	dni 14
Podurzędnikom i sługom	„ 8	„ 10	„ 14

Prócz tego mają zastosowanie specyalne przepisy o porach służby i spoczynku pewnych grup funkcyonaryuszy, zatrudnionych w służbie wykonawczej, o wolnych dniach od służby, jakie

im przyznać należy, jak również o wolnym czasie dla udania się do kościoła. Funkcyonaryusze zajęci w biurze, wedle tego o ile służba na to zezwala, otrzymują co drugą niedzielę lub święto zwolnienie od zajęć biurowych. — Postanowienia, powyższe odnoszą się również do funkcyonaryuszy pomocniczych, zajętych we wspomnianych gałęziach służbowych.

§. 60. Jeżeli interes służbowy tego wymaga, to przełożona władza może odwołać udzielony już urlop każdej chwili.

§. 61. **Pobory w czasie urlopu i koniecznego wydalenia się ze służby.** Przy urlopach udzielanych nie dla leczenia się lub wypoczynku po zbyt natężającem pełnieniu służby, ma być z reguły wypłacaną tylko połowa pensyi wraz z dodatkiem personalnym i kwaterowem, jeśli czas urlopu przekracza miesiąc, a wynosi najdłużej trzy miesiące; aspirantom ma być adjutum wstrzymane. Urlopów po nad trzy miesiące udziela się zazwyczaj za wstrzymaniem wszystkich poborów. Dyurniści, manipulantki, podurzędnicy pomocniczy, służba pomocnicza po złożeniu egzaminu służbowego (§. 15) i robotnicy na systemizowanych stanowiskach, traktowani są na równi z aspirantami; jednakże urlop po nad 14 dni może im być udzielanym tylko w wyjątkowych wypadkach. W czasie nieobecności, spowodowanej udziałem w obradach Rady państwa lub Sejmu mają być stałe pobory nadal wypłacane, natomiast pobory uboczne wstrzymane. Pobory na czas służby wojskowej są uregulowane w rozdziale VI. Na

czas odbycia kary, ograniczającej wolność osobistą zastanawia się wszystkie pobory. Wedle jednak uznania władzy przełożonej rodzinie takiego funkcyonaryusza można przyznać odpowiedni zasiłek sustentacyjny. Postanowienie to obowiązuje również funkcyonaryuszy w ustępie 3 wymienionych. O poborach w czasie aresztu śledczego postanawiają §§. 123 i 125.

§ 62. **Awans i posunięcie w płacy.** Przeniesienie urzędników do wyższej klasy służbowej, a podurzędników i sług do wyższej kategoryi płacy, odbywa się w drodze awansu. Przeniesienie z jednego, do najbliższego wyższego stopnia płacy w granicach jednej klasy służbowej, lub jednej kategoryi (§ 46) odbywa się w drodze posunięcia. Awanse ogłaszają się wyłącznie, a posunięcia z reguły, z ważnością od 1 stycznia lub 1 lipca każdego roku.

§ 63. **Specyalne warunki awansu.** Awans urzędników odbywa się wedle ich rangi i kwalifikacyi, a szczególnie także wedle ich uzdolnienia do wyższych stanowisk służbowych. Aspiranci mogą dopiero awansować do X klasy służbowej po złożeniu wszystkich egzaminów fachowych i najmniej dwuletniej próbie (§ 14). Awans podurzędników i służby bez zmiany posterunku, odbywa się stosownie do służbowego i pozasłużbowego zachowania się, praktycznego uzdolnienia i czasu służby przebytego w jednej kategoryi (§ 15). Przepis egzaminacyjny dla niższej służby na kolejach państwowych postanawia, dla których stanowisk podurzędników

i sług, awans zależnym jest od dłuższego zadawalniającego użycia funkcyonaryusza na niższem stanowisku tej samej gałęzi służbowej, jak również złożenia specyalnego egzaminu służbowego. Awans odbywa się zawsze przez przejście do najniższego stopnia płacy najbliższej wyższej klasy służbowej, lub kategoryi płacy. Przeskakiwanie stopni płac co do urzędników jest dozwolonem, niedozwolonem zaś co do podurzędników i służby. Przy znakomitem pełnieniu służby przez podurzędnika lub sługę, awans do wyższej kategoryi może nastąpić najrychlej w rok po osiągnięciu przez niego najwyższego stopnia płacy w poprzedzającej kategoryi.

§ 64. **Specyalne warunki posunięcia.** Poniżej wymienionym funkcyonaryuszom, przy zadawalniającem pełnieniu służby i nienagannem prowadzeniu się, zapewnione jest prawo regularnego posunięcia aż do najwyższego stopnia płac w każdej z klas służbowych lub kategoryi płac. Dla wykonania tego prawa można żądać przejrzenia kwalifikacyjnego orzeczenia i podnieść w § 84 zastrzeżone zażalenie. Przeskakiwanie stopni płac przy posunięciach jest niedozwolone. Co do urzędników, posunięcie do wyższego stopnia płacy może nastąpić w X klasie służbowej już po upływie dwóch lat, w klasie IX i VIII po upływie każdych trzech lat, a w klasie VII po każdych czterech latach. Od VI klasy służbowej w górę, posunięcie odbywa się w kwinkweniach (co 5 lat). Ukończeni prawnicy i ukończeni technicy (§ 6 ust. 4) mogą być uwzglę-

dnieni przy posunięciu w X i IX klasie służbowej, w razie specyalnie wybornego pełnienia służby, już po upływie połowy powyżej oznaczonych terminów.

Co do podurzędników, posunięcie do wyższego stopnia płacy może nastąpić w granicach V kategoryi po upływie trzech lat, w IV i III kategoryi po upływie każdych czterech lat, w II i I kategoryi po upływie każdych pięciu lat.

Co do sług, posunięcie do wyższego stopnia może nastąpić w granicach V kategoryi po upływie dwóch lat, w IV kategoryi po upływie trzech lat, w III kategoryi po upływie czterech lat, w II, I i IV kategoryi po upływie każdych pięciu lat.

Co do sług, zaciągniętych do płacy miesięcznej w V kategoryi, posunięcie w płacy z 48 kor. na 54 kor. następuje po trzech latach, a do 700 kor. po dwóch latach.

U dyurnistów posunięcie odbywa się w formie podwyższenia zapłaty dziennej, u manipulantek w formie podwyższenia wynagrodzenia miesięcznego.

§. 65. **Potrącenia z poborów w ogólności.** Z przypadających kwot stałych należytości funkcyonaryusza, kasa wypłacająca może potrącić tylko: *a)* publiczne podatki (§. 38), *b)* pretensye ze stosunku służbowego wynikające, zwłaszcza odszkodowania stosownie do §. 33, *c)* kary pieniężne wedle §. 91 i *d)* statutami oznaczone należytości na rzecz instytucyj humanitarnych

i funduszów istniejących przy kolejach państwowych dla dobra personalu, w których funkcyonaryusz udział bierze, *e)* zaliczki kasy oszczędności i zaliczkowej dla funkcyonaryuszy c. k. kolei państwowych, *f)* pretensye osób trzecich, na rzecz których uzyskano kondykt sądowy lub egzekucyę, lub co do których istnieje prawna cesya. Powyższe postanowienia mają także zastósowanie i do funkcyonaryuszy pomocniczych.

§. 66. **Potrącenia na fundusze.** Należytości, jakie wedle statutów uiszczać mają uczestnicy instytucyj humanitarnych, oblicza się od zapadłych kwot płacy, włącznie z ewentualnym dodatkiem personalnym, wliczalnym do emerytury lub prowizyi, albo od zarobku. Są one bezpośrednio ściągane przez kasę wypłacającą. Czy a względnie od jakiej kwoty należy zapłacić należytości statutowe w razie umniejszenia lub zastanowienia poborów (§. 54), postanawiają dotyczące statuty. O potrąceniach na rzecz funduszów w czasie służby wojskowej postanawia rozdział VI.

§. 67. **Pobory poboczne.** Pobory poboczne obejmują specyalne, bieżące wynagrodzenia za osobiste czynności (osobiste dodatki służbowe) lub przy oznaczonych poruczeniach (rzeczowe dodatki służbowe), dodatki lokalne i wynagrodzenia za wydatki poczynione w służbie. W drodze rozporządzenia ustanowi się, pod jakimi warunkami mają być asygnowane pobory poboczne w obcej walucie funkcyonaryuszom, stacyonowanym za granicą.

§. 68. **Dodatki służbowe i lokalne.** Dodatki

służbowe przyznaje się tylko na czas indywidualnych czynności lub specyalnego przeznaczenia; dodatki lokalne na czas stacyonowania w danem miejscu. Obydwa mogą być każdej chwili cofnięte. Podczas przeszkody z powodu urlopu, słabości, kontumacyi, powołania do ćwiczeń wojskowych lub przemijającego innego przydzielenia służbowego, pozostawia się dodatki rzeczowe, obliczone w rocznych albo miesięcznych ratach, począwszy od pierwszego dnia przerwy, jeszcze na przeciąg dni 14. Jeżeli jednak na dłużej aniželi 24 godzin być musi zastępca powołanym, a tenże nie pobiera równego dodatku służbowego, to rzeczowy dodatek służbowy dzieli się przez pierwszych dni 14 pomiędzy zastępcę i zastępowanego po połowie, potem zaś przypada zastępcy w całości.

O dalszym poborze osobistych dodatków funkcyonaryuszy, zaskoczonych przeszkodami, obowiązują specyalne postanowienia zależne od zezwolenia. Dodatki lokalne, przyznawane w pewnej miejscowości z powodu drożyzny środków spożywczych lub mieszkań, podpadają w czasie stacyonowania w danej miejscowości jako podwyższenie płacy albo kwaterowego, postanowieniom o wypłacie stałych poborów (§§. 51, 56, 57, 61, 87, 88, 125), atoli bez naruszenia ich charakteru jako poborów ubocznych.

§. 69. **Odszkodowanie za wydatki w służbie.** Funkcyonaryuszom zwraca się konieczne, nadzwyczajne wydatki, powstałe z powodu służby, poczynione zwłaszcza podczas podróży służbo-

wych po za miejscem stacyonowania lub przy przeniesieniu. Postanowienie to odnosi się także do funkcyonaryuszy pomocniczych. Osądzenie konieczności wydatków, tak co do ich rodzaju jakoteż wysokości i każdoczesnego ustanowienia formy odszkodowania, przysługuje wyłącznie zakładowi kolejowemu. Zastrzeżenie zatem w myśl §. 4 może tylko wtedy mieć miejsce, jeżeliby zasada w pierwszym ustępie wyrażona, zniesioną została; natomiast zmiany co do wysokości i formy odszkodowania mają bezwarunkowo moc obowiązującą.

§. 70. **Dyety i strawne.** W podróżach służbowych i czynnościach po za obrębem miejsca stacyonowania mają urzędnicy, aspiranci woluntaryusze, dyurniści i manipulantki prawo do poboru dyet, jako wynagrodzenia za nadwyżkę wydatków z tem połączonych, podurzędnicy zaś i służba do strawnego, o ile nie jest ustanowionem specyalne odszkodowanie. Za podróż służbową uważa się każdą podróż, podjętą na ogólne albo specyalne zlecenie służbowe. Powołanie do egzaminu równa się zleceniu służbowemu. Za czynności, wykonywane po za zwyczajnym lokalem urzędowania w obrębie samej stacyi, z reguły nie należą się żadne dyety ani strawne. Jeżeli jednak oddalenie od lokalu urzędowego w linii powietrznej wynosi więcej niż 2 kilometry, a nieobecność trwa dłużej niż 6 godzin, przyznaje się połowę dyet, względnie połowę strawnego za dzień. Jeżeliby takie zlecenie połączonem było z koniecznym wedle przepisów służbowych nocle-

giem, w takim razie wchodzą w zastosowanie ogólne postanowienia §. 71.

§. 71. **Pełne dyety,** względnie pełne strawne należą się za każde 24 godzin nieobecności służbowej w miejscu stacyonowania. Za nieobecność służbową, wynoszącą mniej niż 24 godzin, trwającą jedną noc t. j. najmniej 7 godzin między 6 wieczorem a 6 rano, należą się również całe dyety, względnie całe strawne; w przeciwnym zaś razie, jeżeli nieobecność trwa co najmniej 6 godzin—przyczem godziny od 6 wieczorem do 6 rano liczy się półtorakrotnie — należy się połowa dyet, względnie połowa strawnego.

Za nieobecność poniżej 6 godzin nie należy się żadne wynagrodzenie. W razie nieobecności ponad 24 godzin, wypłaca się za ilość godzin, resztującą po obliczeniu wielokrotnie okresu dwudziestoczterogodzinnego wedle zasad, ustanowionych dla nieobecności krótszej aniżeli 24 godzin. — W podróżach za granicą t. j. na zewnątrz granic monarchii austryacko-węgierskiej, z wykluczeniem stacyj granicznych, należy się za cały czas podróży półtorakrotna kwota unormowanych dyet lub strawnego. — W podróżach z kraju przez zagranicę znowu do kraju, należą się półtorakrotne dyety i strawne tylko za czas istotnego pobytu za granicą.

§. 72. **Zredukowane dyety i strawne.** Funkcyonaryusze, którzy po za obrębem miejsca stacyonowania w jednem i tem samem miejscu dłuższy czas służbowo są zajęci, otrzymują w ciągu pierwszych 14 dni pełne, a przez dalszy

czas swego pobytu — nawet jeżeli przerywanym jest przez podróże służbowe, a mianowicie do samej miejscowości stacyonowania — zredukowane dyety lub strawne. Czasu tego rodzaju podróży służbowych nie wlicza się do 14 dniowego okresu. Za dnie, w których funkcyonaryusze odbywają podróże służbowe, należą się zawsze pełne dyety albo strawne, natomiast odpada płaca w dniach powyższych wedle zredukowanej normy. W wyjątkowych wypadkach, zwłaszcza w miejscowościach notorycznie drogich, mogą być za zezwoleniem ministerstwa kolejowego przyznane pełne dyety lub strawne aż do trzechmiesięcznego terminu, lub w miejsce zredukowanych dyet lub strawnego wyznaczonem być może ryczałtowe odszkodowanie (Pauszale).

§. 73. **Pauszale na wydatki.** Jako odszkodowanie za wydatki uboczne podczas podróży służbowych (dojazd do dworca i z dworca, przenoszenie pakunków, myta, napiwki etc.), przyznaje się urzędnikom, aspirantom, woluntaryuszom, dyurnistom i manipulantkom, nie pobierającym pauszali podróżnych, prócz dyet, za każdą podróż służbową połączoną z noclegiem, pauszale na wydatki, których wysokość oznacza regulatyw poborów. Co do krótszych podróży służbowych wynagradza się koszta wedle postanowień §. 76. Podurzędnicy i służba nie mają prawa do pauszali na wydatki.

§. 74. **Karty wolnej jazdy do podróży służbowych.** — Do podróży służbowych na własnych liniach kolejowych i okrętowych, a wedle możno-

ści także na obcych kolejach i liniach parowcowych, otrzymują funkcyonaryusze karty wolnej jazdy. Koszta jazdy, poniesione wskutek używania kolei i parowców, w braku kart wolnej jazdy, bywają w razie podróży służbowej funkcyonaryuszom zwracane.

Urzędnicy klas służbowych V do włącznie VII są uprawnieni do używania I klasy na kolejach i I klasy na parowcach, urzędnicy wszystkich innych klas służbowych, aspiranci, woluntaryusze, manipulantki i dyurniści do używania II klasy w pociągach kolejowych a I klasy na parowcach, podurzędnicy kategoryi I do III do używania II klasy na własnych liniach, wszyscy zaś inni funkcyonaryusze do używania III klasy na kolejach a II klasy na parowcach.

§. 75. **Pauszale podróżne.** Funkcyonaryusze (z wyjątkiem personalu używanego do jazdy), których służba wymaga częstych podróży na własnych liniach ruchu, budowy i żeglugi, mogą dla tych jazd, zamiast dyet i pauszali na wydatki lub strawnego, otrzymywać wypłacalne z dołu miesięcznie pauszale na podróże. — Dla funkcyonaryuszy, zatrudnionych przy budowie, zastępują pauszale za podróże ponad to wynagrodzenie wydatków na podwody, w razie jazdy w obrębie swego urzędowania (§ 76 ust. 4). — Funkcyonaryuszom, korzystającym z pauszali podróżnych, należą się dyety i pauszale na wydatki lub strawne tylko za podróże po za obrębem swego urzędowania, dla którego pauszala jest wyznaczoną. Rejon obrębu urzędowania roz-

ciąga się na odległość 2 kilometrów linii kolejowej lub żeglugi, licząc z jednej i z drugiej strony. Obręb urzędowania przy budującej się linii rozpościera się nadto na wszystkie te okoliczne miejscowości i punkta, do których dotyczący organ kierownictwa budowy z powodu funkcyj przypadających mu ze stanowiska służbowego, ma podejmować podróże służbowe. Za czas, w którym funkcyonaryuszom, pobierającym pauszale podróżne, należą się dyety lub strawne, ma się potrącić odpowiednią kwotę z pauszali podróżnych. W razie przeszkody z powodu urlopu, słabości, kontumacyi, powołania do ćwiczeń wojskowych lub przemijającego innego przydzielenia, pauszale podróżne bywają wypłacane przez przeciąg dni 14 od chwili nieobecności, potem zaś zastanawiane. — Zastępcy funkcyonaryusza, pobierającego pauszale podróżne, należą się prawidłowo dyety lub strawne za podejmowane podróże (§§. 70—72). Jeżeli jednak zastępstwo odbywa się w miejscu stacyonowania substytuta, to po upływie dni 14 w miejsce dyet lub strawnego otrzymuje tenże pauszale podróżne zastępowanego. Toż samo ma miejsce, jeżeli wykonywanie czynności nieobecnego odbywa się przez stałego zastępcę, z tą różnicą, że za podejmywanie podróży służbowych przez pierwszych dni 14, zamiast dyet lub strawnego zastępca pobiera i nadal własne pauszale podróżne. Pauszale podróżne, połączone ze specyalnem stanowiskiem służbowem, należą się od chwili dokonanego objęcia aż do chwili dokonanego

oddania tego stanowiska. Za podróże służbowe, podjęte przy obejmowaniu urzędowania przyznaje się dyety i strawne. Pauszale podróżne, przyznane dla budujących się linij, podlegają z otwarciem ruchu na owych liniach redukcyi o 40% która ma nastąpić co do kierownika budowy, następnie co do funkcyonaryuszy, przydzielonych kierownictwu budowy i exponowanych przy ewentualnych sekcyach budowy, natychmiast z dniem otwarcia ruchu, natomiast co do organów, exponowanych przy losach budowy, na wniosek kierownictwa budowy może być odroczoną do późniejszego terminu.

§ 76. **Podwody.** Jeżeli funkcyonaryusz w podróży służbowej udać się ma do miejsca co najmniej 2 kilometry w bok od linii kolejowej albo linii żeglugi odległego, to uprawnionym jest do użycia podwodów i policzenia sobie tego wydatku, wedle taryfy albo cen miejscowych. W razie ewentualnego wspólnego użycia jednego podwodu przez kilku funkcyonaryuszy, ma każdy policzyć sobie tylko część przypadającej na niego należytości taryfowej albo miejscowej. Postanowienia te obowiązują i tych funkcyonaryuszy, którzy za objazd pewnej przestrzeni pobierają pauszale podróżne, jakoteż i funkcyonaryuszy pomocniczych. Przy objazdach linii mającej się budować, albo w budowie się znachodącej, w miejsce zwrotu kosztów za podwody wchodzi w życie k i l o m e t r o w e, które należy się nawet wtedy, jeżeli podróż odbywa się pieszo. W razie używania pociągów materyałowych,

szutrówek, pociągów rozwózkowych, dresyn lub wózków kolejowych, na liniach, na których ruch nie został jeszcze otwartym, należy się połowa kilometrowego. Z wyjątkiem tych funkcyonaryuszy, którzy dla objazdu pewnej przestrzeni budowy pobierają pauszale podróżne; każdy urzędnik i podurzędnik po ukończeniu podróży, może policzyć sobie kilometrowe, nawet, jeżeli kilku z nich używa lub mogło użyć wspólnie jednego podwodu. Przy służbowych czynnościach w miejscowości zamieszkiwanej, tam gdzie kursują omnibusy lub tramwaje, liczoną bywa z reguły tylko przypadająca za nie taksa. Tylko w szczególnie naglących wypadkach i za specyalnem zezwoleniem przełożonych, mogą urzędnicy od VII klasy służbowej w górę, używać powozu parokonnego, inni funkcyonaryusze wraz z pomocniczymi, jednokonnego. Oprócz pauszalów na wydatki, nie bywają liczone koszta dojazdu z dworca i na dworzec. Czy postanowienia 1, 2, i 5 ustępu tego paragrafu mają być zastosowane także i do tych funkcyonaryuszy, dla których odbywanie pewnych kursów pieszych, jak do posłańców i awizerów należy do zwyczajnych obowiązków, pozostawia się do uregulowania w każdym poszczególnym wypadku.

§ 77. Kilometrowe, godzinowe i noclegowe. Jako wynagrodzenie za większe wydatki w podróżach służbowych, w miejsce strawnego należy się personalowi maszynowemu kilometrowe, a względnie godzinowe, personalowi zaś pociągowemu godzinowe. W razie czasowego ekspo-

nowania personalu maszynowego i pociągowego po za miejsce jego zamieszkania, — bez względu na wysokość zarobionego podczas eksponowania kilometrowego, a względnie godzinowego, dla których obliczenia stacya eksponowania uchodzi za miejsce zamieszkania, — należy mu się zredukowane strawne (§ 72) za cały czas trwania ekspozycyi, ale tylko wtedy, jeżeli ekspozycya trwa dłużej, aniżeli trzy dni. Personalowi okrętowemu włącznie do kapitanów okrętowych, nie należą się za czas czynności na okrętach lub promach przewozowych, żadne dyety, a względnie strawne, lecz godzinowe. Personal maszynowy, który musi przebywać w jakiejś stacyi po za obrębem miejsca zamieszkania więcej niż pięć godzin, otrzymuje noclegowe *a)* bez względu na poprzedni czas jazdy, jeżeli większa część tego spoczynku przypada na czas między 9-tą godziną wieczorem, a 7-mą rano, *b)* bez względu na porę dnia, jeżeli odpoczynek ten poprzedziła conajmniej sześciogodzinna jazda; w obu wypadkach jednak pod warunkiem, że na owej stacyi nie ma koszar, względnie bezpłatnych sypialń, przeznaczonych dla personalu, lub gdy one są chwilowo zajęte. Postanowienia te tyczą się i do funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 78. **Odszkodowanie za przeniesienie.** Przeniesiesienie następuje albo ze względów służbowych, albo na własną prośbę, albo w drodze nominacyi na podstawie rozpisania konkursu, albo za karę (§ 91). Funkcyonaryusze przeniesieni ze względów służbowych, otrzymują na

pokrycie kosztów przenosin pauszale na przeniesienie. Pauszala ta obejmuje: *a)* odszkodowanie za meble t. j. odszkodowanie za opakowanie i za zniszczenie lub zużycie mebli, powstałe przez przenoszenie. *b)* zwrot kosztów przewozu za przewiezienie rzeczy z dworca i na dworzec, który odpada w razie przeniesienia się z mieszkania w naturze do innego takiegoż mieszkania, *c)* odszkodowanie za koszta podróży w miejsce dyet, *d)* odszkodowanie nadzwyczajnych kosztów pobytu na miejscu przeznaczenia, jeżeli przydzielone mieszkanie w naturze nie jest natychmiast do zajęcia, lub też bez winy funkcyonaryusza prywatnego nie można zaraz znaleść mieszkania. Odszkodowanie to nie narusza pretensyi do systemizowanego kwaterowego (§§ 44, 50 i 79 ustęp ostatni). Przy przeniesieniu do Dalmacyi i z Dalmacyi otrzymują funkcyonaryusze po nadto specyalne odszkodowanie w wymiarze, przez regulatyw poborów oznaczonym. Unormowane odszkodowanie za meble, mogące być podwyższonem odpowiednio do wysokości wykazanej szkody, w wypadkach uprawniających według regulaminu ruchu do reklamacyi, jak również odszkodowanie za dowóz, należy się funkcyonaryuszom w pełnym wymiarze, pod warunkiem jednak, że mają własne urządzenie mieszkania, w przeciwnym bowiem razie otrzymują połowę tego odszkodowania. Funkcyonaryusze, przeniesieni na linię budującą się dopiero otrzymują w razie jeżeli miejsce przeznaczenie leży dalej aniżeli 2 kilometry od

ostatniej stacyi kolejowej, specyalne odszkodowanie za podróż własną i swojej rodziny, służby tudzież za transport przewiezionych rzeczy w wysokości istotnie zapłaconej kwoty. Za przesiedlenie w obrębie budowy, za które pobiera się dodatki budowlane i pauszale podróżne, nie należy się wogóle pauszala na przeniesienie.

W wielkich miastach, w których urzędy kolei państwowych oddalone są od siebie co najmniej o dwa kilometry, przy przeniesieniu z jednego urzędu do drugiego może być przyznanem odszkodowanie za przewóz mebli i przejazd jeżeli funkcyonaryusz wykaże, że przez przeniesienie został zmuszonym do zmiany prywatnego pomieszkania i najął istotnie inne w pobliżu nowego lokalu urzędowego. Przy przenosinach z jednego mieszkania w naturze do drugiego w tej samej miejscowości interesowany funkcyonaryusz ma prawo do żądania bezpłatnego przeniesienia mebli i do odszkodowania za nie. Prawo to przysługuje również funkcyonaryuszowi, któremu świeżo przydzielono pomieszkanie w naturze, lub który ma je opuścić z powodu przyznania mu kwaterowego w gotówce. Nowo wstępujący funkcyonaryusze, przesiedlający się na wskazane im miejsce służbowe, nie mają prawa do pauszali na przeniesienie. O ile powyższe postanowienia nie łączą się z poborem kwaterowego, mają także zastosowanie do funkcyonaryuszy pomocniczych, z wyjątkiem robotników nie zajętych na stałych stanowiskach. Funkcyonaryusze, przeniesieni na

własną prośbę, w drodze nominacyi na podstawie rozpisanego konkursu lub za karę, nie mają prawa do pauszali na przeniesienie.

§ 79. Jeżeli funkcyonaryusze, pobierający kwaterowe, a najmujący rocznie mieszkanie, zostaną przeniesieni ze względów służbowych lub w drodze konkursu, lub jeżeli w dotychczasowem miejscu służbowem otrzymają mieszkanie w naturze, wówczas za wydzierżawione pomieszkanie z pobieranego przez nich kwaterowego, ma być zwróconą taka kwota, jaka przypada na czas od dnia zjawienia się w nowem miejscu służbowem (§ 50), albo od dnia zmiany pomieszkania, aż do rozwiązania istniejącego kontraktu, wedle miejscowych, albo zwyczajowych terminów wypowiedzenia. Kwota zapłacona już przez funkcyonarysza, ma być wyasygnowaną natychmiast, inne we właściwych terminach. Natomiast funkcyonaryusz, zawiadomiony o służbowem zarządzeniu, obowiązanym jest w urzędowo oznaczonym lub zwyczajowym terminie wypowiedzenia mieszkanie wypowiedzieć i w przeciągu dwóch dni po zwolnieniu od służby, względnie po zmianie pomieszkania, takowe na resztę trwania kontraktu pozostawić przełożonej władzy bezpłatnie do rozporządzenia. Zawiadomienie to ma być sporządzonem pisemnie i zawierać następujące punkta: 1) adres mieszkania, 2) ilość poszczególnych ubikacyj (pokoje, kuchnie itd.), 3) czynsz roczny, 4) do jakiego terminu czynsz zapłacono, 5) czy i kiedy wypowiedzenie nastąpiło i kiedy najem upływa, 6) kiedy

nastąpi wyprowadzenie się. Po zmianie lub opuszczeniu mieszkania, co musi nastąpić najpóźniej w dniach 14 po zwolnieniu od służby, klucze mieszkania należy oddać bezpośredniemu przełożonemu. Jeżeli w jakiejś miejscowości są w zwyczaju różne terminy wypowiedzenia, to zwrot czynszu dokonuje się tylko z uwzględnieniem najkrótszego terminu, podczas trwania nadwyżki czasu zakontraktowanego, funkcyonaryusz może sam rozporządzać mieszkaniem. Funkcyonaryusz, który swego prywatnego mieszkania wcale do rozporządzenia nie oddaje, lub też nie w oznaczonym czasie, niewłaściwie, albo nielegalnie, otrzymuje dotychczasowe kwaterowe tylko za dni 14, licząc od chwili stawienia się na nowem miejscu służbowem, lub od zmiany mieszkania. W miejsce odszkodowania, przewidzianego w § 78 punkt *d)* można na prośbę funkcyonaryusza rodzinę jego pozostawić w mieszkaniu oddanem do rozporządzenia, aż do chwili kiedy w nowem miejscu zamieszkania do mieszkania będzie mógł się wprowadzić.

§ 80. Na własnych liniach kolejowych i żeglugi okrętowej, wszyscy funkcyonaryusze, włącznie z pomocniczymi, mają prawo do wolnego przewozu dla siebie, swojej rodziny, sług i ruchomości. Jeżeli z powodu przeniesienia musi się używać obcych kolei lub parowców, zwraca się wyłożone koniecznie należytości za przejazd i przewóz. Powyższe postanowienia mają również znaczenie względem funkcyonaryuszy nowo wstępujących do służby kolejowej.

§ 81. Pobory uboczne przy wykonywaniu czynności połączonych z wyższem stanowiskiem służbowem. Jeżeli posada stale nadana funkcyonaryuszowi znachodzi się w wyższej klasie służbowej, względnie kategoryi płacy aniżeli dotychczasowa, w takim razie pauszale za przeniesienie, dyety, pauszale na wydatki podróżne, strawne, kilometrowe i godzinowe należą się wedle wymiaru, wynikającego ze systemizowania posady.

§ 82. Wolna jazda. O ile funkcyonaryuszom jak również ich krewnym, oprócz podróży służbowych i przeniesień należy się wolna jazda lub zniżenie cen jazdy na własnych kolejach i liniach żeglugi, postanawiają każdocześnie osobne instrukcye.

§ 83. Zażalenia. Jeżeli funkcyonaryusz przez jakieś zarządzenie swego przełożonego czuje się pokrzywdzonym, może w drodze urzędowej do dni 14 ustnie albo pisemnie wnieść do najbliższego wyższego przełożonego jedną jedyną skargę lub zażalenie, nie mające jednakże mocy odraczającej. Przełożeni, którym wręczono skargę lub zażalenie, mają zbadać przedmiot skargi i o ile możności załatwić we własnym zakresie, zresztą zaś pozostawić rozstrzygnienie wyższej władzy. Nieuzasadnione skargi należy odrzucić, a w razie widocznej złej woli, porządkowo ukarać. Postanowienie to obowiązuje także funkcyonaryuszy pomocniczych.

§ 84. Postanowienia co do kwalifikacyi. Udzielanie kwalifikacyi do wiadomości funkcyonaryuszy. Prawo sprzeciwu. Kwalifikacye funkcyona-

ryuszy układa z zasady komisya, której skład reguluje Przepis o prowadzeniu wykazów służbowych i osobistych (tabeli służbowych) dla funkcyonaryuszy c. k. austr. kolei państw. Tylko co do tych funkcyonaryuszy, których funkcyę służbową jedynie bezpośredni przełożony jest w stanie ocenić, spisuje on sam kwalifikacyę. Każdemu funkcyonaryuszowi na prośbę jego należy raz w roku dotyczącą go kwalifikacyę przez bezpośredniego przełożonego protokolarnie podać do wiadomości; w przeciągu zaś 8 dni przysługuje mu prawo poczynić z tego powodu zarzuty u tegoż przełożonego. O ile rozchodzi się o urzędników, aspirantów i woluntaryuszy, na wniosek komisyi rozstrzyga o tem ministerstwo kolejowe, zaś co do podurzędników i służby naczelnik przełożonej władzy (§ 19.)

§ 85. **Świadectwo.** W razie przeniesienia w stan spoczynku, lub rozwiązania stosunku służbowego, ma prawo funkcyonaryusz zażądać świadectwa co do rodzaju i trwania swej służby, które na jego prośbę można rozszerzyć także co do jego prowadzenia się, wedle zapisków w tabeli służbowej. Postanowienia te dotyczą i funkcyonaryuszy pomocniczych.

ROZDZIAŁ VI.

Postępowanie z funkcyonaryuszami w czasie pełnienia przez nich obowiązku służby wojskowej.

§ 86. Postępowanie z funkcyonaryuszami włącznie z aspirantami podczas pełnienia przez nich obowiązku prezencyjnej służby wojskowej i podczas wojskowego kształcenia. Funkcyonaryusze, których wcielono do wojska, marynarki wojennej, lub obrony krajowej dla odbycia ustawą przepisanej służby wojskowej, albo jako rezerwistów zapasowych, albo jako urlopowanych na czas pokoju, pozostają przez czas służby wojskowej w służbowym związku c. k. austr. kolei państwowych. Zastanawia się im jednakże wszystkie pobory od dnia wstąpienia w szeregi, a nadto mają opuścić ewentualne zajmowane mieszkania w naturze. Po przeniesieniu ich w stan nieczynny, są funkcyonaryusze ci obowiązani zgłosić się natychmiast do służby kolejowej. W wypadku tym otrzymują pobory z dniem zgłoszenia się do służby. Jeżeli funkcyonaryusz po przeniesieniu w stan nieczynny, nie zglosi się do służby w przeciągu 30 dni, to zaklad kolejowy uważać go będzie za występującego dobrowolnie ze służby. Jeżeli funkcyonaryusz, powracający ze służby wojskowej, uznanym został na podstawie obowiązkowego orzeczenia kolejowo-lekarskiego za nie-

zdolnego do służby kolejowej, w takim razie o ile jest członkiem instytucyi zaopatrzenia na wypadek niezdolności do pracy i starości, mają być postanowienia odnośnego statutu do niego tak samo zastosowane, jak gdyby niezdolność do służby nastąpiła w służbie kolejowej. W razie gdyby funkcyonaryusz umarł w czasie pełnienia służby wojskowej, stosuje się to samo również względem jego rodziny, w obu jednak wypadkach bez doliczenia lat spędzonych w służbie wojskowej.

Podczas pełnienia służby wojskowej nie można zmuszać funkcyonaryuszy do płacenia wkładek na rzecz funduszu inwalidowego i zabezpieczenia na starość; jeżeli oni jednak dobrowolnie tego nie czynią, nie mają prawa żądać, aby im wliczono czas spędzony w wojsku do służby lat, potrzebnych do emerytury. Jeżeli jednak należytości te zostaną podczas służby wojskowej, lub później uiszczone w ratach, policzy się im czas w wojsku spędzony do służby kolejowej. Funkcyonaryuszy pomocniczych z wyjątkiem aspirantów z chwilą wstąpienia do wojska uważa się za występujących ze służby kolejowej. Ci funkcyonaryusze pomocniczy, których powołano do wojska najdłużej na przeciąg 3 miesięcy, będą mieli policzony czas służby wojskowej o ile są członkami funduszu inwalidowego i zabezpieczenia na starość, a z powodu powołania do wojska zwrotu uiszczonych opłat nie zażądali, jeżeli wedle statutów naraz albo ratami uiszczą do funduszów przepisane kwoty.

Jeżeli funkcyonaryusz powołany dla wykształcenia wojskowego najwyżej na przeciąg 3 miesięcy, chce zapewnić żonie swojej i dzieciom prawa w kasie chorych, to za ten czas ma złożyć z góry połowę należytości, statutem przepisanych. Postanowienie to odnosi się również do funkcyonaryuszy pomocniczych. Co do funkcyonaryuszy, występujących ze służby kolejowej dla zadośćuczynienia obowiązkowi służby wojskowej, to należy się im zwrot opłat, złożonych do funduszów zabezpieczenia na starość, wraz z procentami, a w takim razie gaśnie ich przynależność do kasy chorych.

§ 87. **Traktowanie funkcyonaryuszy powołanych do peryodycznych ćwiczeń wojskowych.** Funkcyonaryusze powołani do peryodycznych ćwiczeń wojskowych otrzymują w czasie ich trwania całe pensye i całe kwaterowe. Dodatki personalne należy traktować na równi z pensyą. Opłaty do funduszów inwalidowych i zabezpieczenia na starość należy ściągać podczas ćwiczeń wojskowych w zwykłej drodze przez potrącenia od poborów, wskutek czego nie następuje żadna przerwa w czasie służby, liczącym się do spensyonowania. Aspirantom pozostawia się na czas powołania do ćwiczeń adjutum. Dyurniści, podurzędnicy pomocniczy i pomocnicza służba, ze złożonym egzaminem służbowym (§ 15) i robotnicy, zajęci na stałych stanowiskach otrzymują *a)* jeżeli posiadają rodzinę, połowę dochodów, *b)* w przeciwnym razie zostają pobory na czas ćwiczeń zastanowione. Pod sło-

wem rodzina w powyższem znaczeniu ma się rozumieć nietylko żonę i dzieci, ale też rodziców, bliskich krewnych i wychowanków, jeżeli funkcyonaryusz użycza im u siebie mieszkania i utrzymania na mocy prawnego lub moralnego zobowiązania. O ile ci funkcyonaryusze są członkami instytucyj inwalidowych i ubezpieczenia na starość, względnie kasy chorych, to co do tych, do których się stosuje postanowienie pod „*a*)“ bywają należytości do funduszów i kasy chorych potrącane w normalnej drodze z poborów, co się zaś tyczy objętych postanowieniem pod „*b*)“ należytości do funduszów pierwszych, mają być uiszczone z dołu, ewentualnie w ratach, opłaty zaś do kasy chorych z góry. Innych funkcyonaryuszy pomocniczych uważa się za występujących, jeżeli jednak nie podnieśli stosownych opłat do funduszu zaopatrzenia, mają być po powrocie z ćwiczeń wojskowych napowrót przyjęci do służby kolejowej, w którym to razie nawet czas spędzony na ćwiczeniach, policzonym będzie za uiszczeniem opłaty z dołu naraz albo w ratach. Jeżeli tacy funkcyonaryusze pomocniczy są członkami kasy chorych, a przed odejściem do ćwiczeń złożyli należytość statutową z góry za cały czas, pozostają nawet wtedy członkami tej kasy.

§ 88. Traktowanie funkcyonaryuszy w razie mobilizacyi (wojny). Funkcyonaryusze powołani w razie mobilizacyi do służby w wojsku, w marynarce wojennej, obronie krajowej lub pospolitem ruszeniu, pozostają w związku służbowym

c. k. austr. kolei państwowych i otrzymują: 1) Jeżeli należą do szeregowców (Manschaft) i *a)* posiadają rodzinę (§ 87) od dnia wstąpienia w szeregi aż do powrotu połowę płacy lub adjutum, a jeżeli pozostaną dłużej niż 6 miesięcy w służbie wojskowej otrzymują z powrotem jednomiesięczną płacę; 2) jeżeli należą do gażystów i *a)* posiadają rodzinę (§ 87) trzecią część płacy lub adjutum i kwaterowego. Jeżeli jednak gaża wojskowa (bez należytości pobocznych) nie wynosi więcej, niż połowę płacy i kwaterowego, względnie adjutum, w takim razie dotyczący funkcyonaryusz otrzymuje połowę owych poborów; *b)* w przeciwnym razie wypłaca mu się przy odejściu 12-tą część płacy rocznej wraz z kwaterowem, względnie jednomiesięczne adjutum. Dodatki personalne mają być traktowane, jak gaża. Pobory poboczne z dniem wstąpienia w szeregi wojskowe zostają wstrzymane. Wstąpienie do służby wojskowej nie przerywa ciągłości czasu służby, liczącego się przy wymiarze emerytury a czas przepędzony w wojsku wlicza się do emerytury. Opłaty do funduszów inwalidowych i zabezpieczenia na starość wymierza się według wysokości pełnej płacy i ściąga się od zredukowanych poborów; za tych funkcyonaryuszy, którzy nie otrzymują żadnej płacy, kwoty te uiszcza zakład kolejowy, w formie zaliczki z funduszów obrotowych za następnem ratalnem potrąceniem z późniejszych poborów, ewentualnie z emerytury. Jeżeli funkcyonaryusz, zgłaszający się do służby kolejowej po ukończe-

niu mobilizacyi, na podstawie orzeczenia lekarsko-kolejowego, okaże się niezdolnym do służby kolejowej, wówczas jeżeli jest członkiem instytucyi inwalidowej i zabezpieczenia na starość, mają względem niego zastósowanie postanowienia odnośnych statutów, jak gdyby jego niezdolność do służby nastąpiła na kolei. Jeżeliby funkcyonaryusz w czasie służby wojskowej umarł, to samo stosuje się do jego rodziny; w obu jednak wypadkach bez doliczenia lat służby wojskowej, w czasie których niezdolność została spowodowaną.

Woluntaryusze, dyurniści, podurzędnicy pomocniczy i służba pomocnicza po złożeniu egzaminu służbowego (§ 15), jak również robotnicy na systemizowanych posterunkach, wstępujący do wojska w czasie mobilizacyi, uważani będą za występujących ze służby kolejowej; otrzymują jednak oprócz poborów wypłaconych po dzień odejścia jednomiesięczne wynagrodzenie jako odprawę. Reszta funkcyonaryuszy pomocniczych powołanych w razie mobilizacyi do służby wojskowej, ma być uważaną za występujących, a pobory mają być zastanowione z dniem odejścia. Jeżeli funkcyonaryusze, wymienieni w dwóch bezpośrednio po sobie ustępach są członkami instytucyi zaopatrzenia na starość, a w czasie powołania w szeregi uzyskali już prawo do emerytury, wówczas mogą zażądać zwrotu uiszczonych opłat z procentami aż po dzień wystąpienia. Jeżeli funkcyonaryusz taki nie podejmuje kwot powyższych, to czas prze-

pędzony w wojsku, w razie jego powrotu do służby kolejowej policzonym mu będzie za opłatą z dołu, odrazu albo ratami uiszczoną. Wedle powyższych postanowień będą traktowani także ci funkcyonaryusze, którzy na podstawie ustawy z dn. 31 maja 1888, Dz. p. p. Nr. 77 powołani zostaną do pełnienia wyjątkowej służby wojskowej.

§ 89. Traktowanie funkcyonaryuszy, którzy dobrowolnie po dopełnieniu ustawą obowiązującej służby wojskowej w związku armii pozostają albo do niej wstępują. Zastósowanie powyższych postanowień do tych funkcyonaryuszy, którzy po dopełnieniu obowiązkowej służby wojskowej pozostają w związku armii, lub zgłaszają się do pospolitego ruszenia dobrowolnie, zależnem jest od przyzwolenia władz przełożonych (§ 19).

ROZDZIAŁ VII.

Przekroczenia służbowe i kary.

§ 90. Przekroczenie służbowe. Funkcyonaryusz, który naruszy przepisy służbowe (rozdział IV) urzędowaniem swem albo osobistem prowadzeniem, popełnia przekroczenie służbowe.

§ 91. Kary. Wedle wielkości przekroczenia służbowego wymierzane będą, albo kary porządkowe, albo dyscyplinarne. Kary porządkowe są: 1. Upomnienie; 2. Kary pieniężne do wysokości

40 K. Kary dyscyplinarne są: 1. Nagana, mająca być udzielona pisemnie i zawierać zagrożenie ostrzejszego postępowania dyscyplinarnego na wypadek powtórzenia się przekroczenia służbowego; 2. Kary pieniężne aż do wysokości 40% rocznej gaży, z tem ograniczeniem, że funkcyonaryuszowi nie wolno strącać za karę więcej aniżeli czwartej części jego gaży; 3. Przeniesienie za karę *A)* w tym samym charakterze do innej miejscowości służbowej: *a)* z tem samem, *b)* z mniejszem wynagrodzeniem; *B)* na inne stanowisko służbowe ze zmianą albo bez zmiany miejsca służbowego: *a)* z tem samem, *b)* z mniejszem wynagrodzeniem; 4. Wydalenie ze służby. Przy zastosowaniu kar pod 1 do 3 wymienionych następuje utrata prawa na postąpienie w płacy i awansie. Prawa te mogą być odzyskane dopiero po jednorocznej zadawalniającej służbie i nienagannem prowadzeniu się. Utrata wszystkich poborów, tytułu i wszelkich praw jest bezpośredniem następstwem wydalenia. Pretensye wydalonego i jego rodziny do istniejących a przez c. k. koleje państwowe zawiadywanych instytucyi zabezpieczenia od kalectwa i na starość, unormowane są statutami tych funduszów. Kary nie bywają kumulowane.

§ 92. **Prawo nakładania kar porządkowych.** Ministerstwo kolejowe wykonuje pełną władzę nakładania kar porządkowych nad całym personalem. Naczelnikom władz, ministerstwu kolejowemu bezpośrednio podlegających, przysłuża ta sama moc karania podwładnych funkcyonaryu-

szy. Upomnienie i kary pieniężne do wysokości 10 K. mogą być nakładane przez naczelników służbowych.

§ 93. Postępowanie przy nakładaniu kar porządkowych. Przed nałożeniem kary porządkowej, funkcyonaryuszowi ma być daną sposobność usprawiedliwienia się z zarzuconego mu przewinienia. Obwieszczenie kary następuje pisemnie z podaniem powodów.

§ 94. Odwołanie się przeciw karom porządkowym. Przeciwko karom porządkowym z wyjątkiem tych, które przez ministerstwo kolejowe nałożone zostały, może być w przeciągu dni 14 po doręczeniu orzeczenia, wniesionem jednorazowe odwołanie się, w drodze służbowej do włady przełożonej. Odwołanie się nie ma mocy odraczającej.

§ 95. Zastósowanie kar dyscyplinarnych. Rozmyślne naruszenie albo wielkie lekceważenie obowiązków służbowych, skutkiem którego albo w pełnieniu służby w ogóle, albo na pewnem określonem stanowisku zachwianem zostało zaufanie do funkcyonaryusza, ma być karane w drodze dyscyplinarnej. Do tych przewinień służbowych należą w szczególności; 1. Naruszenie obowiązków służbowych, wypływające ze złych zamiarów; 2. Opieszałość albo zaniedbanie czynności służbowych; *a)* które grożą bezpieczeństwu ruchu, własności albo interesom zarządu kolejowego, funkcyonaryuszy albo stron; *b)* które powtarzają się mimo wielokrotnych kar porządkowych. 3. Lekceważenie obowiązków

służbowych, pochodzące z nieszczerego albo lekkomyślnego usposobienia. Wydaleniem karane będzie: 1. Zatajenie powodu wykluczającego od przyjęcia (§. 7 ust. 1). 2. Czynności wzbronione w § 18 ust. 2 a mianowicie podżegacze, jakoteż przy okolicznościach obciążających bezpośredni sprawcy, których obwiniono o rozmyślny współudział. 3. Niesumienna kwalifikacya podwładnego (§ 20 ust. ostatni). 4. Złe obchodzenie się z podwładnymi (§ 20 ust. 4). 5. Sprzeciwianie się, nieposłuszeństwo w służbie i uchylanie się od służby (§ 21 ustęp 5 i § 27 i 29). 6. Przyjmowanie podarunków (§§ 20 ust. 5 i § 24). 7. Pijaństwo w kolejowej służbie ruchu, albo przy obciążających okolicznościach w służbie w ogóle (§ 25); 8. Rozmyślne naruszenie tajemnicy służbowej (§§ 13 ust. 4, 26 i 134 ust. 2 i 3); 9. Niejawienie się do służby i przekroczenie urlopu przy obciążających okolicznościach; jeżeli funkcyonaryusz dłużej jak przez 3 tygodnie albo po otrzymaniu wezwania do objęcia urzędowania, lub powrotu do tegoż, dłużej aniżeli przez jeden tydzień samowolnie wydalił się ze służby (§§ 28 i 29); Ciężkie przekroczenia, zagrażające bezpieczeństwu ruchu lub lekceważenie przepisów dotyczących ruchu. 11. Nierzetelne lub nieobyczajne postępowanie (§§ 18 ust. 2 i 34). 12. Niegodne postępowanie przy obciążających okolicznościach (§§ 18 i 34). 13. Fałszywe zeznania w postępowaniu dyscyplinarnem (§§ 99 ust. 3 i 111 ust. 4). 14. Przeciwne przepisom zawiadywanie poufnemi instrukcyami i środkami pomocniczy-

mi, przy obciążających okolicznościach; 15. Powtórne naruszenie innych istotnych obowiązków służbwych mimo wielokrotnych poprzednich kar dyscyplinarnych.

§ 96. **Postępowanie dyscyplinarne.** Kary dyscyplinarne, z wyjątkiem wypadków w § 120 przytoczonych, mogą być wymierzane tylko w drodze formalnego dyscyplinarnego postępowania.

§ 97. **Wdrożenie postępowania dyscyplinarnego.** Do wdrożenia postępowania dyscyplinarnego jest powołanym naczelnik tej władzy, której funkcyonaryusz w danym czasie podlega (§ 19 ust. 2). Naczelnik mianuje komisarza śledczego. Gdyby porozumienie się nie nastąpiło, rozstrzyga ministerstwo kolejowe. O wdrożeniu postępowania dyscyplinarnego, ma być obwiniony pisemnie uwiadomiony z podaniem zarzuconego mu przewinienia służbowego.

§ 98. Jeżeli podczas postępowania dyscyplinarnego zajdzie podejrzenie, że funkcyonaryusz popełnił czyn karygodny, sprzeczny z ustawami karnemi, wówczas należy zrobić doniesienie do właściwego sądu karnego, a dochodzenie dyscyplinarne wstrzymać aż do prawomocnego zakończenia postępowania sądowego. Jeżeli funkcyonaryusz skazanym został na karę w drodze sądowo-karnej, która nie pociąga za sobą następstw przewidzianych w § 120, tj. bezpośredniego wydalenia albo jeżeli został uwolnionym, wówczas należy zbadać, o ile przez sam fakt ukarania albo przez czyn, będący przedmiotem postępo-

wania sądowego, zachodzi potrzeba postępowania dyscyplinarnego.

§ 99. Dochodzenie przedwstępne. Dochodzenie przedwstępne ma być przeprowadzone w takim rozmiarze, jakiego wymaga według uznania komisarza śledczego, wszechstronne przygotowanie do rozprawy ustnej. Obwiniony ma być wezwanym, zeznania zaś jego i wnioski mają być wysłuchane ze wskazaniem na szczegółowe punkty obwinienia i dowody. Przesłuchanie zaprzysiężonych funkcyonaryuszy jako świadków, odbywa się z powołaniem na przysięgę służbową (§§ 13 i 95). Obwiniony może być przy przesłuchaniu świadków tylko wówczas obecnym, jeżeli świadkowie nie będą mogli stanąć do ustnej rozprawy, do przedsięwziętej naoczności ma być i obwiniony powołany.

§ 100. Z każdego dochodzenia ma być protokół spisany. Do prowadzenia protokółu mogą być powołani tylko zaprzysiężeni funkcyonaryusze. Zeznania przesłuchanych osób mają być odczytane zaraz po spisaniu protokółu, aby im dać możność czynienia poprawek i uzupełnień.

§ 101. Zakończenie dochodzenia przedwstępnego. Skoro tylko komisarz śledczy uzna dochodzenie przedwstępne za ukończone, ma wszystkie akta przedłożyć bez stawiania wniosków tej władzy, która zarządziła dochodzenie dyscyplinarne.

§ 102. Na mocy wyniku dochodzenia przedwstępnego, przełożony, który zarządził dochodzenie dyscyplinarne, może postępowania albo

zaniechać i w danym wypadku nałożyć karę porządkową, albo zarządzić uzupełnienie dochodzenia przedwstępnego, albo też postanowić przeprowadzenie ustnej rozprawy przed przynależną izbą dyscyplinarną. Jeżeli jednak przeciw obwinionemu o przewinienie służbowe, będące przedmiotem postępowania dyscyplinarnego, wdrożono postępowanie karne, to ustna rozprawa przed izbą dyscyplinarną, wstrzymaną być może aż do prawomocnego zakończenia postępowania sądowego. Postępowania, zawarte w ustępie pierwszym, na wypadek okoliczności, przewidzianych ustępem 3 § 97 mają być przeprowadzone za porozumieniem się kompetentnych władz, w razie zaś gdyby porozumienie nie nastąpiło, rozstrzyga ministerstwo kolejowe.

§ 103. Ponowne wdrożenie postępowania dyscyplinarnego. Ponowne wdrożenie postępowania dyscyplinarnego jest dopuszczalnem tylko na podstawie nowych badań.

§ 104. Ustanowienie i skład izb dyscyplinarnych. Do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego ustanawia się w każdej dyrekcyi kolei państwowych izbę dyscyplinarną. Izba dyscyplinarna składa się: 1) z przewodniczącego, mianowanego przez ministerstwo kolejowe 2) z pięciu członków wotantów mianowanych przez ministerstwo kolejowe, 3) z trzynastu grup ze wszystkich gałęzi i kategoryi służby, z których każda składa się z 6 członków głosujących.

§ 105. W myśl punktu 3 poprzedniego paragrafu ma trzynaście wylosowanych grup skład następujący:

1. grupa, 6 urzędników służby ruchu, II. grupa, 6 urzędników konserwacyi i budowy, III grupa, 6 urzędników służby magazynowej i warsztatowej, IV grupa, 6 urzędników innych gałęzi służbowych, V grupa, 6 podurzędników służby ruchu, VI grupa, 6 podurzędników budowy i konserwacyi, VII grupa, 6 podurzędników służby parowoźniczej i warsztatowej, VIII grupa, 6 podurzędników innych gałęzi służbowych, IX grupa, 6 sług ze służby pociągowej, X grupa, 6 sług ze służby ruchu, XI grupa, 6 sług ze służby konserwacyi i budowy, XII grupa, 6 sług służby parowoźniczej i warsztatowej, XIII grupa, 6 sług innych gałęzi służbowych. Wylosowanie ogranicza się do funkcyonaryuszy pewnego ograniczonego obszaru, a w regule, do personalu stacyonowanego w siedzibie dyrekcyi kolei państwowych. Jeżeli personal ten w każdej grupie, nie jest przynajmniej dwa razy tak licznym jak liczba mających się wylosować w jednej grupie, naówczas na przedstawienie dyrekcyi kolei państwowych, ministerstwo kolejowe wyznacza okręg losowania. Nie mogą być wylosowani do pewnej grupy izb dyscyplinarnych ci, którzy w chwili losowania nie znajdują się w służbie kolejowej jeszcze lat 10, albo pozostają w śledztwie dyscyplinarnem, albo gdy nie wygasły jeszcze następstwa prawne kary dyscyplinarnej. Powołania do izb dyscyplinar-

nych zrzec się nie można. Bliższe postanowienia dotyczące składu grup, znachodzą się w „Porządku postępowania dla izb dyscyplinarnych.“

§ 106. **Przynależność izb dyscyplinarnych.** Dla funkcyonaryuszy pewnej dyrekcyi kolei państwowej, przynależną jest izba dyscyplinarna okręgu, dla funkcyonaryuszy podlegających kierownictwu budowy; jest przynależną izba dyscyplinarna najbliżej położonej dyrekcyi kolei państwowych. Jeżeli jednak w jednem i tem samem postępowaniu dyscyplinarnem obwinionych jest więcej funkcyonaryuszy, którzy przynależą do różnych izb dyscyplinarnych, to przynależną jest ta izba dyscyplinarna, w której okręgu przewinienie popełnionem zostało. W razie wątpliwości rozstrzyga ministerstwo kolejowe. W postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko naczelnikom władz, ministerstwu kolejowemu bezpośrednio podlegających, jakoteż przeciw funkcyonaryuszom kolei państwowych zatrudnionym w ministerstwie kolejowem, w generalnej inspekcyi, austr. kolei żelaznych, w centralnym urzędzie dyrygowania wozów, jest »Trybunał dyscyplinarny“ pierwszą i jedyną instancyą (§ 117).

§ 107. **Wstęp do ustnej rozprawy.** Skoro kompetentne organy zarządzą przeprowadzenie rozprawy ustnej (§ 102 ust. 1) ma przewodniczący izby dyscyplinarnej zarządzić jeszcze jednorazowe przesłuchanie obwinionego przez komisarza śledczego, na którem należy przedstawić zarzuty przeciw obwionemu podniesione, z dokładnem wymienieniem przewinienia, jako też

dać obwinionemu sposobność korzystania z powodów, wykluczających w oznaczonych wypadkach członków izby dyscyplinarnej (§ 108). Przewodniczący izby dyscyplinarnej zarządza następnie ustną rozprawę, do której obwiniony ma być zawezwanym pisemnie.

§ 108. Rozprawa ustna. Rozprawa ustna izb dyscyplinarnych odbywa się przed wydziałem dyscyplinarnym, który pod groźbą nieważności postępowania ma się składać z przewodniczącego izby dyscyplinarnej i z następujących sześciu wotantów: 1) z dwóch mianowanych członków izby dyscyplinarnej, 2) z trzech członków z grup losem utworzonych, odpowiadających kategoryi i zawodowi obwinionego, 3) z naczelnika tego oddziału dyrekcyi albo jego zastępcy, z naczelnika kierownictwa budowy, albo naczelnika inspektoratu żeglugi, któremu obwiniony podlega. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne rozciąga się na wielu obwinionych, którzy do różnych kategoryi służby albo różnych gałęzi służbowych należą, to z każdej grupy ma się włączyć do wydziału dyscyplinarnego po 3 członków i wszystkich dotyczących naczelników służbowych. W uchwałach i głosowaniach nad obwinionym mogą brać udział tylko członkowie, którzy są kompetentni w myśl ustępu 1-szego. Przewodniczący izby dyscyplinarnej przeznacza w każdym wypadku z osobna wotantów wydziału dyscyplinarnego i rozstrzyga stanowczo żądania obwinionego co do wykluczenia wotanta.

§ 109. Rozprawa ustna nie jest publiczną.

§ 110. Rozprawę prowadzi przewodniczący. W celu utrzymania spokoju i porządku w sali posiedzeń, może przewodniczący ustanowione w § 91 nakładać na funkcyonaryuszy kary pieniężne. Przeciw tym zarządzeniom nie ma odwołania.

§ 111. Rozprawa ustna rozpoczyna się złożeniem przyrzeczenia ze strony wotantów według załączonego formularza, poczem komisarz śledczy przedstawia krótko cały stan rzeczy. Obwiniony, który ma być podczas całej ustnej rozprawy obecnym, zostaje przesłuchanym. Jeżeli przewodniczący uważa, że obwiniony nie potrafi sam się bronić, to powinien mu przydzielić zastępcę z tej kategoryi służby, do której obwiniony należy. Jeżeli obwiniony przyzna się do uczynków, stanowiących przedmiot obwinienia, a co do wiarygodności zeznań jego nie zachodzą żadne wątpliwości, to wydział dyscyplinarny może uchwalić, zaniechanie postępowania dowodowego. W przeciwnym razie mają być przesłuchani wezwani świadkowie (§ 99) i rzeczoznawcy i odczytane potrzebne protokóły i inne akta. W końcu ma być obwiniony jeszcze raz wysłuchany, jakoteż przysługuje mu ostatnie słowo. Poczem ma być rozprawa ustna zakończoną.

§ 112. Uchwała wydziału dyscyplinarnego o winie i karze. Uchwała wydziału dyscyplinarnego o winie i karze, zapada na tajnej naradzie, według swobodnego przekonania głosujących.

W uchwale ma być wypowiedzianem, że wydział dyscyplinarny uznaje obwinionego według § 95 winnym albo niewinnym przekroczenia służbowego. W razie uznania winnym, należy poddać pod głosowanie, jaka ma być wymierzona kara dyscyplinarna. Uchwały zapadają absolutną większością głosów członków wydziału dyscyplinarnego wraz z przewodniczącym. Członkowie głosują w porządku swych rang służbowych a mianowicie: najniższy rangą najpierwej, przewodniczący zaś na ostatku. W głosowaniu nad wymiarem kary biorą udział i ci członkowie, którzy co do winy orzekli przecząco. Jeżeli co do wymiaru kary nie powzięto uchwały absolutną większością głosów, to głosy za najsurowszą karą doliczają się do następnej łagodniejszej tak długo, aż dla pewnej kary nie uzyska się absolutnej większości głosów.

§ 113. **Protokół rozprawy i obrad.** Z ustnej rozprawy (§ 111) i z obrad wydziału dyscyplinarnego (§ 112) mają być sporządzone osobne protokóły, mające zawierać istotne momenta jakoteż nazwiska obecnych. Protokóły, mają być podpisane przez przewodniczącego i prowadzącego protokół (§ 100).

§ 114. **Wyrok dyscyplinarny.** Wyrok dyscyplinarny wydziału dyscyplinarnego podlega zatwierdzeniu naczelnika dyrekcyi kolei państw. albo kierownictwa budowy, którym obwiniony podlega. Temu przysługuje prawo natychmiastowego zatwierdzenia, albo złagodzenia kary wymierzonej przez wydział dyscyplinarny, albo

też, jeżeli uważa wyrok za chybiony albo wymiar kary za łagodny, odmówienia zatwierdzenia.

§ 115. Zatwierdzony wyrok ma być doręczony obwinionemu pisemnie wraz z powodami, bez niepotrzebnego zwlekania, najpóźniej jednakże w przeciągu dni 8 po ukończeniu rozprawy dyscyplinarnej. Gdyby jednak zatwierdzenia odmówiono, wówczas ma być o tem uwiadomiony obwiniony w takim samym terminie, a sprawa przedłożoną trybunałowi dyscyplinarnemu.

§ 116. **Odwołanie.** Przeciwko zatwierdzonemu, złagodzonemu albo do przedłożenia trybunałowi dyscyplinarnemu przeznaczonemu wyrokowi, przysługuje obwinionemu prawo wniesienia odwołania w przeciągu dni 14 od chwili ogłoszenia wyroku. Odwołanie ma być wniesione w drodze służbowej przez przełożoną władzę do trybunału dyscyplinarnego.

§ 117. **Trybunał dyscyplinarny.** Trybunał dyscyplinarny, utworzony przy ministerstwie kolejowem, składa się z szefa sekcyi, jako przewodniczącego i dwunastu mianowanych członków, którzy posiadać muszą najmniej VII rangę urzędników państwowych albo V klasę służbową urzędników kolei państwowych.

§ 118. Trybunał dyscyplinarny wydaje swoje uchwały w senacie, składającym się z przewodniczącego i 6 członków przez niego mianowanych. W sprawie odwołania się odbywa się rozprawa według uznania przewodniczącego na podstawie aktów I instancyi, albo też w obe-

cności obwinionego. Do rozpraw, które odbywają się wskutek odmówienia zatwierdzenia wyroku wydziału dyscyplinarnego (§ 115) ma być zawezwanym obwiniony. Dla przygotowania rozprawy i wygotowania referatu ma być przeznaczonym urzędnik ministerstwa kolejowego z prawniczem wykształceniem. Rozprawa nie jest publiczną. Wyrok wydaje się wedle swobodnego przekonania na tajnej naradzie. Przewodniczący przedkłada uchwałę trybunału dyscyplinarnego do zatwierdzenia ministrowi kolejowemu, od którego rozstrzygnięcia nie ma żadnych dalszych środków prawnych.

§ 119. **Postępowanie zaoczne.** Jeżeli miejsce pobytu obwinionego jest nieznanem, albo jeżeli tenże bez usprawiedliwiających powodów się nie stawi (§ 127), ma być postępowanie dyscyplinarne przeprowadzonem w jego nieobecności.

§ 120. **Wydalenie bez postępowania dyscyplinarnego.** Wydalenie bez poprzedniego postępowania dyscyplinarnego ma być zarządzonem przez naczelnika przełożonej władzy wtedy, jeżeli funkcyonaryusz został ukaranym sądownie taką karą, która pociąga za sobą utratę urzędu publicznego lub służby. To samo dzieje się, jeżeli o podobnem zasądzeniu dowiedziano się później (§ 7 ostatni ustęp).

§ 121. **Zastosowanie postanowień karnych do funkcyonaryuszy pomocniczych.** Postanowienia tego rozdziału znachodzą bezwarunkowe zastósowanie co do aspirantów i woluntaryuszy, do innych zaś funkcyonaryuszy pomocniczych z tym

wyjątkiem, że kary dyscyplinarne mają być nakładane na dyurnistów, podurzędników pomocniczych, sługi pomocnicze, manipulantki i robotników, pozostających na stałych stanowiskach, przez naczelnika przełożonej władzy, bez postępowania dyscyplinarnego i że wydalenie robotników może być zarządzone także przez naczelników służbowych, którzy do tego na mocy obowiązującej instrukcyi są upoważnieni. Przeciw takim zarządzeniom karnym przysługuje powyżej wymienionym funkcyonaryuszom prawo odwołania się według § 94.

§ 122. Zaciąganie kar do wykazów służbowych i osobistych (tabeli służbowych). Każda kara dyscyplinarna ma być zaciągniętą do tabeli służbowej. Po trzechletniem nienagannem prowadzeniu się, funkcyonaryusz może prosić o skreślenie zaciągniętej kary. W razie odmówienia skreślenia przysługuje mu prawo zażalenia przewidziane w § 84.

Przez skreślenie znosi się następstwa prawne kary dyscyplinarnej (§ 91 ust. 4) jako też skutki tejże jako kary poprzedzającej w myśl § 95 punkt 15 i 105 ustęp 3.

§ 123. Zawieszenie w urzędowaniu. Funkcyonaryusz ma być zawieszonym w urzędowaniu (zasuspendowanym): 1) jeżeli pozostaje w areszcie śledczym, 2) jeżeli został wydanym jeszcze nieprawomocny wyrok, który pociąga za sobą na mocy ustawy utratę urzędu, 3) jeżeli popadł w konkurs, 4) jeżeli w postępowaniu dyscyplinarnem został wydany nieprawomocny jeszcze

wyrok, który opiewa na wydalenie ze służby. Oprócz tego może nastąpić zawieszenie w służbie, jeżeli tego wymaga bezpieczeństwo albo powaga służby. Przeciw odnośnym funkcyonaryuszom ma być jednak natychmiast wdrożone postępowanie dyscyplinarne, albo jeżeli popełniony czyn podpada pod kodeks karny, uczynione doniesienie karne.

§ 124. Do zarządzenia zawieszenia upoważnionym jest naczelnik przełożonej władzy. To samo prawo przysługuje ministerstwu kolejowemu. Jeżeli niebezpieczeństwo jest groźne, może być wykonywanie czynności służbowych, zabronionem tymczasowo nawet przez takiego przełożonego, któremu nie przysługuje prawo suspendowania. W wypadku tym należy jednak zasięgnąć natychmiastowej decyzyi przełożonej władzy. Podczas tymczasowego wzbronienia wykonywania czynności służbowych nie następuje zmniejszenie poborów.

§ 125. Podczas zawieszenia otrzymuje funkcyonaryusz tylko połowę płacy. Dodatki służbowe i pauszale na podróże mają być wstrzymane. Jeżeli nastąpi wydalenie, to zatrzymana część płacy przepada, w przeciwnym zaś razie ma być funkcyonaryuszowi dodatkowo wypłaconą. Suspendowani funkcyonaryusze nie mogą być do żadnych czynności służbowych używani. Na czas trwania suspensyi tracą prawo noszenia uniformu, książki służbowe i inne środki pomocnicze mają zwrócić. Bez osobnego zezwo-

lenia nie wolno im wydalać się z zamieszkiwanej miejscowości (§ 28).

§ 126. Przeciw suspensyi może być zgłoszone jednorazowe odwołanie się w przeciągu dni 14 od dnia doręczenia zarządzenia w drodze służbowej, do ministerstwa kolejowego. Odwołanie nie wstrzymuje skutków zawieszenia.

§ 127. Doręczenia i terminy. Zawezwania, doniesienia i powołania wydawane na mocy postanowień tego rozdziału są ważnemi, jeżeli interesowanemu doręczane są osobiście, albo doręczane do jego ostatniego mieszkania w siedzibie służbowej, jeżeli miejsce pobytu jego jest nieznanem. Edykta ani też urzędowe ogłoszenia wydanych postanowień, uchwał i wyroków w dziennikach nie są dopuszczalne.

§ 128. Terminy rozpoczynają sie z dniem po doręczeniu. Dzień oddania na pocztę albo w urzędzie telegraficznym uważa się jako dzień wniesienia odwołania. Jeżeli dzień terminu przypada na niedzielę albo święto, to termin upływa z najbliższym dniem roboczym.

ROZDZIAŁ VIII.

Przeniesienie w stan spoczynku.

§ 129. Ogólne postanowienia. Urzędnik, podurzędnik i sługa mogą być przeniesieni pod następującymi warunkami na własną prośbę, albo z urzędu w tymczasowy albo stały stan spoczynku. Co do urzędników od VIII rangi

w górę, zastrzega sobie przeniesienie ich w stan spoczynku ministerstwo kolejowe. Urzędnicy VIII i X klasy służbowej mogą być także przeniesieni w stan spoczynku przez przełożoną ich dyrekcyę kolei państw. albo kierownictwo budowy. Co do podurzędników i sług przysługuje prawo to w ogólności przełożonej władzy (§ 19).

§. 130. Przeniesienie w stały stan spoczynku.

1. Każdy urzędnik, podurzędnik i sługa ma prawo być przeniesionym w stały stan spoczynku: *a)* po ukończonym 65 roku życia, *b)* z powodu fizycznych albo umysłowych ułomności, które go czynią trwale niezdolnym do wykonywania obowiązków służbowych, *c)* skoro należy mu się pełny wymiar pensyi albo prowizyi.

2. Urzędnik, podurzędnik i sługa może być z urzędu przeniesionym w stały stan spoczynku: *a)* jeżeli zachodzi jedna z okoliczności, która dopuszcza przeniesienie w stały stan spoczynku na własną prośbę, *b)* gdy stracił prawa osobiste, *c)* jeżeli nie mógł z powodu słabości przez rok wykonywać służby, a nie ma nadziei, aby go można było ponownie użyć do służby, *d)* jeżeli był przeniesiony w tymczasowy stan spoczynku, a reaktywowanie go nie mogło nastąpić w przeciągu trzech lat, *e)* jeżeli interes służbowy wymaga usunięcia go z urzędu, a przeniesienie go na inne stanowisko tego samego stopnia, nie prowadzi do celu.

§ 131. Przeniesienie w tymczasowy stan spoczynku (Quiescirung). Urzędnik, podurzędnik

albo sługa mogą być przeniesieni w tymczasowy stan spoczynku: *a)* jeżeli przez zmianę organizacyi władz albo przez stałe zmniejszenie się ruchu czynności jego stają się zbytecznemi, *b)* jeżeli z powodu słabości nie wykonywał służby przez rok jeden bez przerwy, a niema widoków powrotu do zdrowia.

§ 132. **Odwołanie się.** Jeżeli funkcyonaryusz czuje się pokrzywdzonym przeniesieniem w stan spoczynku z urzędu, może w przeciągu czterech tygodni po otrzymaniu uwiadomienia wnieść w drodze służbowej odwołanie, które jednak nie ma mocy odraczającej. Ministerstwo kolejowe rozstrzyga definitywnie takie zarzuty.

§ 133. **Świadectwa emerytalne i odprawa.** Co do wymiaru i poboru należytości emerytalnych rozstrzygają postanowienia statutów funduszowych. Pobory funkcyonaryusza, ustępującego ze służby czynnej, mają być wstrzymane z pierwszym dniem następnego miesiąca.

Tym funkcyonaryuszom wstępującym w stan spoczynku, którzy nie nabyli prawa do nieustających zasiłków emerytalnych, wypłaca się w chwili uwolnienia ich od obowiązków odprawa w wysokości jednorocznej płacy. Od funkcyonaryusza przeniesionego w stan spoczynku nie należy żądać zwrotu niewłaściwie wypłaconych już kwot z poborów aktywalnych.

§ 134. **Dalsze prawa i obowiązki.** Emerytowani funkcyonaryusze mają dożywotne prawo używania przyznanego im tytułu i noszenia uniformu w chwilach uroczystych. Postanowienia

o tajemnicy urzędowej (§ 26 i 13) o zachowaniu się po za służbą (§ 34 ust. 1) i o noszeniu uniformu, jeżeli w uniformie występują (§ 30) mają i do nich zastosowanie. W razie wielkiego nadużycia tych przepisów, albo gdy dodatkowo wyjdą na jaw czyny, popełnione w czasie służby czynnej, pociągające za sobą wydalenie ze służby mogą im być cofnięte w drodze postępowania dyscyplinarnego prawa przytoczone w pierwszym ustępie. Postępowanie (dyscyplinarne) jednak odpada, jeżeli funkcyonaryusz dobrowolnie się zrzeknie swoich praw i pretensyj.

§ 135. **Reaktywowanie.** Funkcyonaryusz przeniesiony w tymczasowy stan spoczynku, może być każdego czasu powołanym do czynnej służby. Od chwili objęcia nowego urzędu otrzymuje on co najmniej pierwotną swą gażę albo wynagrodzenie. Rangę ustanawia się w ten sposób, że liczy się tylko czas przebyty w stanie czynnym w odnośnej klasie służbowej albo kategoryi płacy. Za koszta przeniesienia z miejsca, w którem prowadził dom, do miejsca nowego przydzielenia należy mu się odszkodowanie, według wymiaru, odnoszącego się do przeniesień ze względów służbowych (§§ 78—80). Jeżeli funkcyonaryuszowi przeniesionemu w tymczasowy stan spoczynku, wypłacono odprawę (§ 133 ust. 3), a zostaje reaktywowanym przed upływem roku, licząc od dnia, w którym aktywalne pobory jego zastanowiono, wówczas ma wrócić część odprawy, przypadającą na resztę roku. Również i kwaterowe pozostawione lub wypła-

cone z okazyi przeniesienia w stan spoczynku (§ 51) ma być zaliczonem, jeżeli funkcyonaryusz zostanie reaktywowanym w czasie, za który to kwaterowe było przeznaczonem. Funkcyonaryusz jest obowiązanym objąć miejsce, które mu wyznaczono, w przeciągu trzech miesięcy, licząc od dnia w którym mu doniesiono o jego ponownem zamianowaniu, w przeciwnym razie nastąpią w drodze dyscyplinarnej skutki, przewidziane w ustępie 3 poprzedniego paragrafu.

ROZDZIAŁ IX.

O rozwiązaniu stosunku służbowego.

§ 136. Rodzaje rozwiązania stosunku służbowego. Stosunek służbowy zostaje rozwiązanym: *a)* przez wystąpienie (§ 137), *b)* przez wypowiedzenie (§ 138), *c)* przez wydalenie (§ 91), *d)* przez śmierć funkcyonaryusza (§ 139).

§ 137. Wystąpienie dobrowolne. Funkcyonaryusz może każdego czasu zgłosić przełożonej władzy swe dobrowolne wystąpienie ze służby, z wyjątkiem wypadku, w którym tenże pozostaje w śledztwie dyscyplinarnem.

Rozwiązanie stosunku służbowego następuje przez uwolnienie ze służby, które następuje po załatwieniu zaległości urzędowych, złożeniu rachunków z powierzonych pieniędzy i oddaniu materyałów. Funkcyonaryusz dobrowolnie występujący traci z wystąpieniem prawo do noszenia tytułu urzędowego i uniformu, jako też

wszelkie prawa do emerytury albo odprawy dla siebie i swojej rodziny. Utrata obywatelstwa austryckiego równa się dobrowolnemu wystąpieniu.

§ 138. **Wypowiedzenie.** Aspirantom, woluntaryuszom, dyurnistom, manipulantkom, podurzędnikom pomocniczym i sługom pomocniczym po złożonym egzaminie (§ 15), jakoteż robotnikom, pozostającym na stałych stanowiskach, może być stosunek służbowy wypowiedziany bez podania powodów, z końcem każdego miesiąca; funkcyonaryuszom tym przysługuje również prawo, w ten sam sposób służbę ze swej strony wypowiedzieć. Wypowiedzenie ma być doręczonem aspirantom, woluntaryuszom i manipulantkom na miesiąc naprzód, innym funkcyonaryuszom na czternaście dni naprzód. Innym funkcyonaryuszom pomocniczym, należy wypowiedzieć 7 dni naprzód, jeżeli należą do jednej z instytucyi ubezpieczających; to samo mogą uczynić i ci funkcyonaryusze; w innym wypadku mogą wystąpić ze służby bez wypowiedzenia każdej chwili i w równy sposób ze służby być uwolnionymi. Wypowiedzenie stosunku służbowego przysługuje naczelnikowi przełożonej władzy, albo innym upoważnionym do tego naczelnikom i musi być ze strony funkcyonaryuszy przedłożonem kompetentnemu organowi w drodze służbowej. W razie wypowiedzenia, funkcyonaryusz bez zezwolenia nie może opuścić stanowiska służbowego przed upływem terminu wypowiedzenia. Z upływem terminu wypowiedzenia mają być zastanowione wszystkie pobory.

§ 139. Śmierć funkcyonaryusza i kwartał pośmiertny. W razie śmierci funkcyonaryusza mają być pobory jego z dniem śmierci zastanowione, a spadkobiercom wypłaconą nie podniesiona część poborów. Postanowienie to dotyczy także funkcyonaryuszy pomocniczych. Oprócz tego wdowie, a ewentualnie ślubnym dzieciom albo wnukom urzędnika, aspiranta, podurzędnika albo sługi, jeżeli ze zmarłym wspólnie dom prowadzili, wypłaca się kwotę w wysokości trzechmiesięcznej gaży albo adjutum wraz z dodatkami osobistymi. Jeżeli zaś nie ma osób uprawnionych do pobrania, to koszta choroby i pogrzebu zmarłego w czynnej służbie funkcyonaryusza, o ile wydatek pogrzebowy nie da się pokryć z kasy chorych i ze spadku mają być wypłacone, aż do wysokości kwartału pośmiertnego tej osobie, która koszta te poniosła rzeczywiście.

§ 140. Spłata i zwrot wypłaconych poborów. Pobory, które przekazane zostały w razie rozwiązania stosunku służbowego występującym funkcyonaryuszom albo w razie śmierci spadkobiercom jego, mogą być z wyjątkiem należącego się wdowie kwartału pośmiertnego (§ 139 u. 2) i najbliższego kwaterowego (§ 51 u. 1) użyte do pokrycia zwrotów, ze stosunku służbowego powstałych. W razie rozwiązania stosunku służbowego przez śmierć, wystąpienie, wydalenie albo wypowiedzenie, nie ma miejsca zwrot ewentualnie należącej się może kwoty z pobranych już należytości. Postanowienie pierwszego ustępu dotyczy i aspirantów (§ 139 ust. 2) postanowienia zaś drugiego ustępu funkcyonaryuszy pomocniczych wogóle.

STATUT

funduszu prowizyjnego dla sług i fnnkcyonaryuszy pomocniczych c. k. kolei państwowych (w skróceniu).

§ 2. Wykluczeni są od przyjęcia do funduszu prowizyjnego ci funkcyonaryusze, którzy przekroczyli 55 rok życia, natomiast wszyscy inni do współuczestnictwa są obowiązani z wyjątkiem tych sług, którzy do funduszu pensyjnego należą. Robotnicy dzienni i wszyscy funkcyonaryusze pomocniczy mogą być do uczestnictwa w funduszu prowizyjnym dopuszczeni, jeżeli nie przekroczyli 55 roku życia i przy kolei najmniej rok jeden pracują.

§ 4. Wliczenie dawnych lat służby może mieć miejsce pod następującymi warunkami: 1) najmniej po 5 letniej zadawalniającej służbie i tyluż latach uczestnictwa we funduszu prowizyjnym, za podwójną dopłatą wkładek, wraz z 4% należytości od całej kwoty, jakaby się od dnia zezwolonego uczestnictwa należała. Wliczone mogą być także lata przy innem przedsiębiorstwie kolejowem albo w innej służbie państwowej po złożeniu przysięgi przebyte. Pod tymi samymi warunkami mogą być także wliczone lata, przebyte prowizorycznie w służbie c. k. kolei państwowych, jednak tylko do 5 lat służby. 2) Dopłaty mają być obliczone od tego zarobku, jaki dopłacający funkcyonaryusz pobierał na początku w ciągu lat, o których wliczenie się

ubiega. 3) Dopłatę uiszcza się albo naraz albo w 60 miesięcznych ratach. 4) W razie przeniesienia w stan spoczynku przed spłaceniem dopłaty, reszta należytości może także być uiszczoną albo naraz, albo w miesięcznych ratach. 5) Wliczanie spłacanych lat służby, rozpoczyna się dopiero po całkowitem umorzeniu dopłaty. 6) Gdyby członek dalszych dopłat uiszczać nie był w stanie, to zwraca mu się spłaconą już przez niego kwotę bez oprocentowania. 7) Gdyby wdowy albo sieroty po zmarłych członkach, chciały korzystać z dopłaty, rozpoczętej przez zmarłego a nie umorzonej jeszcze, to resztę mają również na raz albo w miesięcznych ratach uiścić, w przeciwnym razie dopłacany przez zmarłego czas służby nie zostaje wliczonym, a spłacona już kwota wraca się bez oprocentowania pozostałej rodzinie.

§ 6. Po dopełnieniu warunków uczestnictwa, członek otrzymuje pisemne świadectwo, w którem ma być uwidocznione, od jakiego czasu rozpoczyna się uczestnictwo w funduszu prowizyjnym.

§ 8. Członkowie którzy 35 roku życia nie przekroczyli, płacą do funduszu prowizyjnego w ratach miesięcznych 4% ich zarobku rocznego. Maszyniści i egzaminowani palacze, począwszy od dnia 1 listopada 1899, płacą 6% tak długo, jak długo w tym charakterze do służby zostają używani.

Od robotników dziennych, których zarobek najmniej 2 korony dziennie wynosi, ściąga się wkładki tylko od 70% ich zarobku. Jeżeli zaro-

bek dzienny wynosi mniej, aniżeli 2 korony a najmniej 1 K. 40 hal., to wkładki oblicza się od 1 K. 40 hal. przy mniejszym zarobku aniżeli 1 K. 40 hal. wkładki ściąga się od całej zarobionej dziennej kwoty.

Członkowie, którzy z chwilą przyjęcia do funduszu prowizyjnego przekroczyli 35 rok życia, płacą za każdy przekroczony rok 2% od tej płacy, jaką w chwili przyjęcia pobierają, kwota powyższa spłacalną jest na raz albo w 24 ratach miesięcznych. Czas poniżej 6 miesięcy odpada, natomiast powyżej 6 miesięcy liczy się za cały rok.

Robotnicy którzy podczas choroby nie pobierają żadnej płacy, uiszczają należytości do funduszu prowizyjnego po zgłoszeniu się ponownem do pracy.

§ 12. Po 10 latach rzeczywistego albo doliczonego uczestnictwa nabiera się prawa do spensyonowania (prowizyonowania).

Członek, który z powodu słabości albo nierozmyślnego kalectwa staje się niezdolnym do służby, traktowanym bywa po 5 latach uczestnictwa, jak gdyby rzeczywiście dziesięć lat był członkiem.

§ 13. Prowizya członka oblicza się w procentach od ostatniej płacy, jaką tenże przed prowizyonowaniem pobierał i wynosi 40% po 10 latach uczestnictwa, za każdy zaś rok następny dolicza się $^{24}/_{10}$%.

Dołączona na końcu tabelka wykazuje wysokość tych należytości od lat 10 aż do 35.

Maszynistom i palaczom egzaminowanym, począwszy od 1 listopada 1899 r. jeden rok

służby liczy się za $1^1/_2$; części roku liczy się pojedyńczo.

Minimum prowizyi wynosi dla urzędników 800 K rocznie, dla podurzędnikow 600 K., dla sług 400 K., dla wszystkich innych funkcyonaryuszy 300 K.

§ 14. Członek który z powodu wypadku w służbie, stał się niezdolnym do służby, nawet gdyby nie miał 5 lat uczestnictwa, traktowanym będzie jak 10-letni uczestnik.

§ 15. Członkowie którzy nie uzyskali jeszcze prawa do emerytury, w razie nieudolności do służby albo wypowiedzenia zajęcia, otrzymują zwrot uiszczonych wkładek, wraz z $4^0/_0$ dla tych którzy przed 1 lipca 1898 przyjęci zostali, a $5^0/_0$ dla tych którzy po powyższym terminie do funduszu prowizyjnego przyjęci zostali. Funkcyonaryusze wydaleni za karę, otrzymują zwrot wkładek bez oprocentowania. Dobrowolnie występujący funkcyonaryusze tracą prawo do zwrotu wkładek i tylko wyjątkowo ministerstwo kolejowe na wypłacenie tychże zezwolić może.

§ 19. Członek traci prawo do prowizyi: *a)* jeżeli w tymczasowy stan spoczynku przeniesiony a powołany ponownie do służby czynnej, nie zgłasza się do objęcia tejże.

§ 24. Wdowa po emerytowanym albo uprawnionym do emerytury członku, pobiera prowizyę w wysokości $50^0/_0$ prowizyi męża, najmniej jednak: 800 Koron wdowa po urzędniku
600 „ „ „ podurzędniku
400 „ „ „ słudze
300 „ „ „ robotniku

§ 21—28. Wdowa nie ma prawa do emerytury *a)* Jeżeli związek małżeński na jeden rok przed śmiercią zawartym został, a członek do służby czynnej nie był ponownie używany. *c)* Gdy w chwili śmierci członka małżonkowie żyli w rozwodzie a wdowa nie potrafi wykazać się, że nie była winną rozwodu. *d)* Jeżeli wdowa prowadzi niemoralne życie.

Wrazie zrzeczenia się wszelkich pretensyi na przyszłość, może być wdowie wypłacona jednorazowa odprawa, w wysokości najwyżej trzechletniej prowizyi.

Odprawę w wysokości trzechmiesięcznej gaży albo zarobku otrzymują wdowy, których mężowie w chwili śmierci nie mieli prawa do emerytury, albo jeżeli związek małżeński podczas emerytury zawartym został.

§ 30. Na każde ślubne dziecko do skończonych lat 18, wdowa uprawniona do poboru prowizyi otrzymuje $^1/_5$ część prowizyi własnej, która jednak dla jednego dziecka nie może przekraczać 600 K. a prowizya wszystkich sierót nie może przekraczać wdowiej emerytury. Sieroty bez rodziców otrzymują połowę pensyi wdowiej. Prowizya wdowy i sierót razem wzięta, nie może przekraczać kwoty, którąby się ojcu jako emerytura należała; a minimalny jej wymiar unormowanym jest analogicznie jak w §§ 13 i 24.

§ 33. Pozostałej rodzinie po zmarłym prowizyoniście należy się kwartał pośmiertny w wysokości trzechmiesięcznej prowizyi.

Tabela należytości emerytalnych

z funduszu prowizyjnego dla sług c. k. kolei państwowych

Wymiar prowizyi dla				Ilość lat służby, po których spensyonowanie nastąpiło:												
				10	11	12	13	14	**15**	16	17	18	19	**20**	21	22
				należytość w procentach w ostatnim roku służby pobieranej gaży												
funkcyonaryuszy				40_{00}	42_{40}	44_{80}	47_{20}	49_{60}	52_{00}	54_{40}	56_{80}	59_{20}	61_{60}	64_{00}	66_{40}	68_{80}
wdowy				20_{00}	21_{20}	22_{40}	23_{60}	24_{80}	26_{00}	27_{20}	28_{40}	29_{60}	30_{80}	32_{00}	33_{20}	33_{33}
wdowy	z	1	dziećmi	24	25_{44}	26_{88}	28_{32}	29_{76}	31_{20}	32_{64}	34_{08}	35_{52}	36_{96}	38_{40}	39_{84}	40_{21}
wdowy	z	2	dziećmi	28	29_{68}	31_{36}	33_{04}	34_{72}	36_{40}	38_{08}	39_{76}	41_{44}	43_{12}	44_{80}	46_{48}	47_{09}
wdowy	z	3	dziećmi	32	33_{92}	35_{84}	37_{76}	39_{68}	41_{60}	43_{52}	45_{44}	47_{36}	49_{28}	51_{20}	53_{12}	53_{97}
wdowy	z	4	dziećmi	36	38_{16}	40_{32}	42_{48}	44_{64}	46_{80}	48_{96}	51_{12}	53_{28}	55_{44}	57_{60}	59_{76}	60_{85}
wdowy	z	5 i więcej	dziećmi	40	42_{40}	44_{80}	47_{20}	49_{60}	52_{00}	54_{40}	56_{80}	59_{20}	61_{60}	64_{00}	66_{40}	66_{66}
sieroty		1	niżej lat 18	10_{00}	10_{60}	11_{20}	11_{80}	12_{40}	13_{00}	13_{60}	14_{20}	14_{80}	15_{40}	16_{00}	16_{60}	16_{66}
sieroty		2	niżej lat 18	20_{00}	21_{20}	22_{40}	23_{60}	24_{80}	26_{00}	27_{20}	28_{40}	29_{60}	30_{80}	32_{00}	33_{20}	33_{33}

Wymiar prowizyi dla funkcyonaryuszy, pobierających przed emeryturą Koron	Należytość emerytalna w koronach:												
576	230	244	258	272	286	300	314	328	340	354	368	282	296
648	260	274	290	306	322	336	352	368	384	400	414	430	446
700	280	296	314	330	348	364	380	398	414	432	448	464	482
720	288	306	322	340	358	374	392	408	426	444	460	478	496
800	320	340	358	378	396	416	436	454	474	492	512	532	550
900	360	382	404	424	446	468	490	512	532	554	576	598	620
1000	400	424	448	472	496	526	544	568	592	616	640	664	688
1100	440	466	492	520	546	572	598	624	652	678	704	730	756
1200	480	508	538	566	596	624	652	682	710	740	768	796	826
1300	520	552	582	614	644	676	708	738	770	800	832	864	894
1400	560	594	628	660	694	728	762	796	828	862	896	930	964
1500	600	636	672	708	744	780	816	852	888	924	960	996	1032
1600	640	678	716	756	794	832	870	908	948	986	1024	1062	1100

Tabela należytości emerytalnych

z funduszu prowizyjnego dla sług c. k. kolei państwowych.

Wymiar prowizyi dla	Ilość lat służby, po których spensyonowanie nastąpiło: 23	24	**25**	26	27	28	29	**30**	31	32	33	34	**35**
	należytość w procentach w ostatnim roku służby pobieranej gaży												
funkcyonaryuszy	71_{20}	73_{60}	76_{00}	78_{40}	80_{80}	83_{20}	85_{60}	88_{00}	90_{40}	92_{80}	95_{20}	97_{60}	100_{00}
wdowy	40_{45}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}
wdowy z 1 dziećmi	40_{45}	40_{69}	40_{93}	41_{17}	41_{41}	41_{65}	41_{89}	42_{12}	42_{37}	42_{61}	42_{85}	43_{09}	43_{33}
wdowy z 2 dziećmi	47_{57}	48_{05}	48_{53}	49_{01}	49_{49}	49_{97}	50_{45}	50_{93}	51_{41}	51_{89}	52_{37}	52_{85}	53_{33}
wdowy z 3 dziećmi	54_{69}	55_{41}	56_{13}	56_{85}	57_{57}	58_{29}	59_{01}	59_{73}	60_{45}	61_{17}	61_{89}	62_{61}	63_{33}
wdowy z 4 dziećmi	61_{81}	62_{77}	63_{73}	64_{69}	65_{65}	66_{61}	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}
wdowy z 5 i więcej dziećmi	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}	66_{66}
sieroty 1 niżej lat 18	16_{66}	16_{66}	16_{66}	16_{66}	16_{66}	16_{66}	16_{66}	16_{66}	16_{66}	16_{66}	16_{66}	16_{66}	16_{66}
sieroty 2 niżej lat 18	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}	33_{33}

Wymiar prowizyi dla funkcyonaryuszy, pobierających przed emeryturą Koron	Należytość emerytalna w koronach:													
576	410	424	438	452	466	480	494	506	520	534	548	562	576
648	462	476	492	508	524	540	554	570	586	602	616	632	648
700	498	516	532	548	566	582	600	616	632	650	666	684	700
720	512	530	548	564	582	600	616	634	650	668	686	702	720
800	570	588	608	628	646	666	684	704	724	742	762	780	800
900	640	662	684	706	728	748	770	792	814	836	856	878	900
1000	712	736	760	784	808	832	856	880	904	928	952	976	1000
1100	784	810	836	862	888	916	942	968	994	1020	1048	1074	1100
1200	854	884	912	940	970	998	1028	1056	1084	1114	1142	1172	1200
1300	926	956	988	1020	1050	1082	1112	1144	1176	1206	1238	1268	1300
1400	896	1030	1064	1098	1132	1164	1198	1232	1266	1300	1332	1366	1400
1500	1068	1104	1140	1176	1212	1248	1284	1320	1356	1392	1428	1464	1500
1600	1140	1178	1216	1254	1292	1370	1370	1408	1446	1484	1524	1562	1600

Pouczenie
o ubezpieczeniu na wypadek nieszczęśliwej przygody.

O każdym podczas wykonywania służby nieszczęśliwym wypadku, w którym funkcyonaryusz został zabitym lub cieleśnie uszkodzonym, w skutek czego śmierć lub nieudolność do pracy, częściowo lub też całkowicie spowodowaną została, przedsiębiorstwo kolejowe obowiązanem jest najpóźniej w przeciągu 5 dni uwiadomić władzę administracyjną I instancyi, jakoteż »Zakład ubezpieczenia od wypadków«.

Każdy uszkodzony lub pozostała po zabitym rodzina, ma donieść o nieszczęśliwym wypadku natychmiast naczelnikowi służbowemu. Często się zdarza, że z obawy przed protokołem, funkcyonaryusze ukrywają takie wypadki, co w przyszłości najfatalniejsze następstwa za sobą pociąga. Protokołów nie trzeba się obawiać, albowiem głównym ich celem jest sprawdzenie stopnia nieudolności do pracy i o ile wina wypadku śmierci lub kalectwa ciąży na przedsiębiorstwie kolejowem. W interesie ubezpieczonych należy donosić o każdym wypadku, chociażby wypadek taki małoznaczącym się wydawał, albo pozornie nie był zdolnym kiedyś w przyszłości spowodować następstw szkodliwych.

Gdyby uszkodzony lub po zabitym rodzina, w przeciągu trzech miesięcy od chwili wypadku

nie otrzymali poświadczenia, że o przygodzie doniesienie zrobiono, to należy się udać wprost do »Zakładu ubezpieczenia od wypadków«, Wiedeń I, Gauermanngasse Nr. 2. W każdym jednak razie doniesienie o wypadku musi być zrobionem **przed upływem jednego roku**, gdyż późniejsze zgłoszenia i roszczenia do odszkodowania jako przedawnione, musiałyby być według postanowień ustawy odrzucone.

Każdy, ktoby się znalazł kiedyś w konieczności robienia doniesienia o swym wypadku, albo o wypadku swego kolegi, powinien się posługiwać następującym wzorem:

1. Firma przedsiębiorstwa (n. p. dyrekcya kolei) i siedziba tegoż.
2. Imię i nazwisko uszkodzonego.
3. Wiek uszkodzonego
4. Charakter służbowy i miejsce zamieszkania.
5. Data nieszczęśliwego wypadku, pora dnia, miejsce przygody, przynależność do władzy politycznej, w której obrębie przygoda się wydarzyła.
6. Kiedy uszkodzony przerwał wskutek wypadku czynności zawodowe, gdzie przebywa (we własnem mieszkaniu lub szpitalu), kto go leczy?
7. Do jakiej kasy chorych należy uszkodzony?
8. *a)* Jakie uszkodzenia odniósł ubezpieczony? *b)* czy wypadek spowodował śmierć lub czy śmierci należy oczekiwać? *c)* czy uszkodzenie spowodowało dłuższe aniżeli 4 tygodniowe wstrzymanie się od pracy? *d)* czy uszkodzenie

spowodowało prawdopodobną całkowitą nieudolność zarobkowania.

9. Przyczyna i dokładny opis wypadku.

10. Świadkowie, pierwsza pomoc i okoliczności udowadniające, że przyczynę wypadku stosunkom i urządzeniom ruchowym przedsiębiorstwa przypisać należy.

11. Roczny zarobek: *a)* gaża, kwaterowe, wszelkie dodatki osobiste, wartość odzieży służbowej, dyety, strawne, pauszale, kilometrowe, godzinowe, premie oszczędnościowe i inne. *b)* Zarobek ubiegłego roku, jeżeli funkcyonaryusz dzienną płacę pobierał, ilość dni roboczych i wysokość zarobku dodatkowego, jako też należytość dzienna z kasy chorych. *c)* Ilość dni roboczych, zarobek dzienny i należytość dzienna z kasy chorych, jeżeli uszkodzony nie cały rok jeszcze przy kolei pracował.

Jeżeli uszkodzony czuje się w swoich prawach pokrzywdzonym, to w takim razie przeciw „zakładowi ubezpieczeń od wypadków“ powinien wnieść skargę do „sądu polubownego zakładu ubezpieczeń od wypadków“ Wiedeń VIII, Laudongasse 16, jednak przed upływem roku od dnia doręczenia odnośnej rezolucyi.

Pogorszenie stanu zdrowia pobierającego już rentę uszkodzonego, celem podwyższenia renty ma być również zakładowi doniesione, a w razie odrzucenia roszczenia sądowi polubownemu przedłożone.

Jeżeli przygoda z winy uszkodzonego sprowadzoną została, to roszczenie o wynagrodze-

nie szkody nie będzie uchylone, lecz w takim razie należy się renta pojedyncza Art. VII ust. z dnia 20 lipca 1894 r. D. u. p. Nr. 168.

W razie cielesnego uszkodzenia od początku piątego tygodnia przyznaje się uszkodzonemu renta w wysokości 60% rocznego zarobku, w razie całkowitej niezdolności zarobkowania, zaś przy częściowej niezdolności odpowiednia część tegoż zarobku.

Jeżeli jednak przygoda zdarzyła się przez wypadek w ruchu kolei za pomocą parą pędzonej, to w takim razie podwyższa się rentę o połowę t. j. do 90%, a wedle okoliczności i zupełnej niezdolności zarobkowania do 120% rocznego zarobku.

Tym uszkodzonym, którzy po upływie czterech tygodni od chwili przygody, znajdują się w lekarskiej pielęgnacyi, przyznaje się renta na koszta leczenia aż do ukończenia kuracyi (Heilverfahrensrente) w wysokości 60%· rocznego zarobku; jeżeli jednak przygoda zdarzyła się przez wypadek w ruchu kolei za pomocą pary pędzonej, to renta ta podwyższa się aż do 90% rocznego zarobku.

W razie śmierci w skutek przygody odszkodowanie składa się:

1. Z kosztów pogrzebu według miejscowego zwyczaju najwyżej w kwocie 50 koron. 2. Z renty dla pozostałej rodziny począwszy od dnia śmierci: *a)* Wdowie, aż do jej śmierci lub ponownego zamęzcia 20%, dla każdego ślubnego dziecka aż do ukończonych 15 lat 15%, a jeżeli

Tabelka do

w razie nieszczęśliwych wypadków
rocznego zarobku

przy procencie niezdolności zarobkowania	renta, koron			przy procencie niezdolności zarobkowania	renta, koron		
	rocznie	miesięcznie	dziennie		rocznie	miesięcznie	dziennie
1	1·20	0·10	0·002	26	31·20	2·60	0·088
2	2·40	0·20	0·006	27	32·40	2·70	0·092
3	3·60	0·30	0·010	28	33·60	2·80	0·096
4	4·80	0·40	0·012	29	34·80	2·90	0·100
5	6·—	0·50	0·016	30	36·—	3·—	0·104
6	7·20	0·60	0·020	31	37·20	3·10	0·106
7	8·40	0·70	0·022	32	38·40	3·20	0·110
8	9·60	0·80	0·026	33	39·60	3·30	0·114
9	10·80	0·90	0·030	34	40·80	3·40	0·116
10	12·—	1·—	0·032	35	42·—	3·50	0·120
11	13·20	1·10	0·036	36	43·20	3·60	0·124
12	14·40	1·20	0·040	37	44·40	3·70	0·126
13	15·60	1·30	0·044	38	45·60	3·80	0·130
14	16·80	1·40	0·048	39	46·80	3·90	0·134
15	18·—	1·50	0·052	40	48·—	4·—	0·136
16	19·20	1·60	0·054	41	49·20	4·10	0·140
17	20·40	1·70	0·058	42	50·40	4·20	0·144
18	21·60	1·80	0·062	43	51·60	4·30	0·146
19	22·80	1·90	0·064	44	52·80	4·40	0·150
20	24·—	2·—	0·068	45	54·—	4·50	0·154
21	25·20	2·10	0·072	46	55·20	4·60	0·156
22	26·40	2·20	0·074	47	56·40	4·70	0·160
23	27·60	2·30	0·078	48	57·60	4·80	0·164
24	28·80	2·40	0·082	49	58·80	4·90	0·166
25	30·—	2·50	0·084	50	60·—	5·—	0·170

obliczania renty

od każdych 200 koron (100 złr.) należy się

przy procencie niezdolności zarobkowania	renta, koron			przy procencie niezdolności zarobkowania	renta, koron		
	rocznie	miesięcznie	dziennie		rocznie	miesięcznie	dziennie
51	61·20	5·10	0·174	76	91·20	7·60	0·256
52	62·40	5·20	0·176	77	92·40	7·70	0·260
53	63·60	5·30	0·180	78	93·60	7·80	0·264
54	64·80	5·40	0·184	79	94·80	7·90	0·266
55	66·—	5·50	0·186	80	96·—	8·—	0·270
56	67·20	5·60	0·190	81	97·20	8·10	0·274
57	68·40	5·70	0·194	82	98·40	8·20	0·276
58	69·60	5·80	0·196	83	99·60	8·30	0·280
59	70·80	5·90	0·200	84	100·80	8·40	0·284
60	72·—	6·—	0·204	85	102·—	8·50	0·286
61	73·20	6·10	0·206	86	103·20	8·60	0·290
62	74·40	6·20	0·210	87	104·40	8·70	0·294
63	75·60	6·30	0·214	88	105·60	8·80	0·296
64	76·80	6·40	0·216	89	106·80	8·90	0·300
65	78·—	6·50	0·220	90	108·—	9·—	0·304
66	79·20	6·60	0·224	91	109·20	9·10	0·306
67	80·40	6·70	0·226	92	110·40	9·20	0·310
68	81·60	6·80	0·230	93	111·60	9·30	0·314
69	82·80	6·90	0·234	94	112·80	9·40	0·316
70	84·—	7·—	0·236	95	114·—	9·50	0·320
71	85·20	7·10	0·240	96	115·20	9·60	0·324
72	86·40	7·20	0·244	97	116·40	9·70	0·326
73	87·60	7·30	0·246	98	117·60	9·80	0·330
74	88·80	7·40	0·250	99	118·80	9·90	0·334
75	90·—	7·50	0·254	100	120·—	10·—	0·336

i drugiego rodzica utraciło 20% rocznego zarobku, dla każdego dziecka nieprawego łoża, aż do ukończonych 15 lat, 10% rocznego zarobku.

Renta wdowy wraz z dziećmi nie może przewyższać 50% rocznego zarobku. *b)* Rodzicom albo dziadom zmarłego, jeżeli tenże był jedynym ich wyżywicielem, należy się aż do ich śmierci 20% zarobku rocznego.

Jeżeli jednak przygoda zdarzyła się przez wypadek w ruchu kolei za pomocą pary pędzonej, to powyższe renty będą o dwie trzecie podwyższone.

Wszystkie podania do zakładu ubezpieczenia i sądu polubownego są wolne od stempli.

Pod wyrazem »wypadek w ruchu kolei parą pędzonej« (Betriebsunfall) ma się rozumieć nietylko przygoda samym ruchem pociągów spowodowana, ale także wszelkie wypadki, które zdarzyły się przy czynnościach dla utrzymania ruchu wykonywanych.

Czas kolejowy.

Pociągi na europejskich kolejach żelaznych kursują według trzech czasów, a mianowicie:

A. Czas środkowo-europejski.

Czas 15-go południka na wschód od Green-

wich, czyli 32°39' na wschód od wyspy Ferro, w Austryi jest on czasem miejscowym w Gmünd (Austrya górna, dyrekcya Wiedeń).

Czas miejscowy krakowski różni się o 20 minut naprzód od czasu środkowo-europejskiego.

Ruch pociągów kolei żelaznych według czasu środkowo-europejskiego odbywa się w następujących państwach:

Austro-Węgry, Bośnia i Hercogowina, Dania, Niemcy wraz z Bawaryą, Wirtembergią, Badenem, Alzacyą i Lotaryngią; Włochy, Szwecya, Szwajcarya, Serbia i turecka sieć kolei do Saloniki.

B. Czas zachodnio-europejski.

Czas południka w Greenwich (Anglia). Według tego czasu kursują pociągi w Anglii, Belgii i Holandyi.

C. Czas wschodnio-europejski.

Czas 30-go południka na wschód od Greenwich. Według tego czasu kursują pociągi w Turcyi (sieć konstantynopolitańska), Bułgaryi i Rumunii.

Oprócz tego we Francyi kursują pociągi według czasu paryskiego, w Grecyi według ateńskiego, w Portugalii według czasu lizbońskiego, w Hiszpanii według madryckiego, a w końcu w Rosyi według czasu petersburskiego.

W następujących poniżej wyszczególnionych galicyjskich miejscowościach czas kolejowy, czyli środkowo-europejski różni się wstecz:

o minut 16 Biała, Zwardoń.
„ 17 Oświęcim.
„ 18 Wadowice.
„ 20 Kraków, Nowy Targ.
„ 22 Bochnia, Tymbark.
„ 23 Nowy Sącz, Muszyna.
„ 24 Tarnów.
„ 26 Dembica, Jasło.
„ 27 Rozwadów.
„ 28 Rzeszów, Rymanów, Łupków.
„ 30 Sanok.
„ 31 Jarosław, Przemyśl.
„ 34 Rawa ruska, Sambor, Drohobycz, Skole.
„ 35 Stryj, Bolechów.
„ 36 Bełz, Żółkiew, Lwów, Mikołajów, Dolina.
„ 39 Krasne, Rohatyn, Halicz, Stanisławów.
„ 40 Zabłotce, Złoczów, Brzeżany, Kołomyja.
„ 41 Brody, Buczacz.
„ 42 Tarnopol, Śniatyn.
„ 44 Kopyczyńce, Czerniowce, Radowce.
» 45 Podwołoczyska, Suczawa.

To znaczy jeżeli według czasu kolejowego jest 12 godzina, to czas miejscowy n. p. w Białej wskazuje 12·16, w Nowym Sączu 12.23, we Lwowie 12·36, w Stanisławowie 12·39, w Podwołoczyskach 12·45 i t. d.